

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

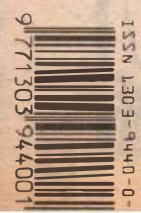
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HAYVAN

banaa yeniideen şarkıılaarr sööyleeteen kaadiinn

Akşınsefası

Medyanın Sapsarı Saçları

PANTER EMEL

Bir televizyon programında konu, tecavüz edilip öldürülen kız çocukları. On beş yaşında bir kıza komşu marangoz tecavüz edip öldürmüştü. Ayrıca on bir yaşında bir kız da bayramda kaybolmuş, tecavüz edilip öldürülmüştü; katil bulunamıyor. Bu olayların tartışılıp katilin bulunması için fikirler üretilirken konuklardan kapkara suratlı ama omuzlarına kadar boyalı sapsarı saçlı kaküllü bir kadın (eski dansöz-müş) **"Atmaca gibi hayvanları koruyanlar, niye bu varoşlardaki çocukları korumuyor?"** gibi janjanlı, kımıl kımıl, laga luga laflar ediyor. Beni kastettiği belli. Şimdi ben sorsam, sen saçlarını boyamaya verdiğin parayı ve zamanı neden bu çocuklara harcamıyorsun. Yok ben sormam. Zaten bu tip programlar ele aldıkları konunun içini boşaltmaya yöneliktir ve sisteme hizmet ederler.

O kapkara suratlı uzun sapsarı boyalı saçlı dansöz eskisi, cinsler arası ve ırklar arası ayrıma karşı olmanın yolunun, türler arası ayrıma da karşı olmaktan geçtiğini elbette

bilmiyordu. Ya programın yöneticisi? O, bu konuşmayı kapkara suratlı uzun sapsarı boyalı saçlı kadının elinden mikrofonu alıp, üzerine bir kelime bile yorum yapmadan sonlandırdı. Eğer bilebilseydi o kapkara suratlı uzun sapsarı boyalı kaküllü saçlı kadın, ünlü politikacıları ayaklarının altında kesilen hayvanların kanları üzerinde yürümekten mutlu olmak yerine, karda kuşlara yem vermenin mutluluğunu bilselerdi, o karlı köylerdeki çocukların yolları kapanmamış olacaktı. Programa konu olan çocukların katilleri, bir canlıyı öldürmek yerine yaşatmanın mutluluğunu yaşamış olabilselerdi. O çocuklar yaşıyor olacaktı eminim. Sonuçta ortaya çıkan gerçek, insanlığın insanmerkezci zihniyet ve pratikleri terketmediği takdirde, hem kendisinin hem de diğer canlıların yaşamlarını tehlikeye attığıdır. Belki hayvan aleminin geriye kalan bölümünün de (kapkara suratlı uzun sap-

san boyalı saçlılara rağmen) zorbalıktan başka yollarda elinden alınması mümkün olmayan, o haklarına tekrar kavuşacağı gün gelecektir. Umarım...

Tavşanın Dehşeti

Medyayı takip edenler, boğazımıza kadar boka battığımızdan başımız dik yürüdüğümüzü anlar.

Geçenlerde yağan karda iki arkadaş ava çıkarlar. Biri tavşan vurur, ancak kimin vurduğu konusunda anlaşmazlığa düşerler. Tartışma giderek büyür sonunda biri diğerini vurur, öldürür. Olay

bu şekilde bitmez, bitemez. (Ava bir babanın çocuğu olan) ölenin oğlu durur mu, o da gider babasını öldüren diğer avcıyı öldürür. Bakar mısınız bir küçücük hop hop tavşanın nele re sebep olduğuna, iki kişinin ölümüne, birinin de hapse girmesine yol açtı. Katil tavşan, hayvanoğlu hayvan. Bu tavşana bildiğiniz bütün hakaretleri sıralayın, yetmez. On-

dan dolayı bütün hayvanlara düşman olun. Yok, yok bir türlü içim soğumuyor, ne yapsam... Çok korkaktır tavşanlar, durmadan titrerler korkudan. Yüz, yüz elli tanesinden ancak bir manto çıkar. Onca sıcak tutan çeşitli elyaftan kumaşlar dururken, olsun onları kürk manto yapalım. Yok, yetmez bir kutunun üzerinde, önünde küçük kağıtlardaki manileri çeksin, çalışıp para kazansın, önünden geçen insanlardan korkup durmadan titresin. l-i-h, yetmez kozmetik ürün deneylerinde kullanalım. Yahnisini de yapalım. Katil tavşan, ahlaksız, sana daha neler yapılabilir düşünelim bakalım. Avcılar vursun seni. (Üç kağıtçılık, kalleslik, tuzağa düşürmek, pusu kurmak, çok sayıda kişinin bir kişiye, gücünün zayıfa saldırması, bütün bunlar kurbanlarının niteliklerinden bağımsız olarak kendiliğinden kötü eylemlerdir... Bütün bu kötü ve canice eylemler utanç duyulmadan, açıkça, savunmasız canlı varlıklara karşı yapılmaktadır, üstelik aynı şeyin insanlara karşı yapılmasına onay vermeyecek aynı insanlar tarafından. L. N. Tolstoy) ı

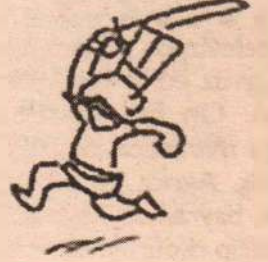
Ünlü ekonomici Keynes, kapitalizmi ayakta tutmak için halkın bilgisizliğinden yararlanıp, paranın niceliğini artırarak değerinin düşürülmesini öğütlemiştir. Örneğin işçi ve memurlara gerçek değeri beşyüz lira olan bin lira verilir. Bu bilgiye sahip olmayan işçi ve memurlar da aylıklarının bir kat artırıldığına sevinirler.

30.000.000

30.000.000

30.000.000

Toplumsal ve ruhi dikiz aynamız bozuk. Bazen büyük bazen küçük çoğu zaman tahrifatlı gösteriyor geriye. Geri dediğin ne ki...
Biraz önce önünden geçtiğimiz yer değil mi?

Mümbit Toprakta Kısır İnsan

RAGIP DURAN

Osmanlı geçmişimizden yadigar kalsa gerek, Türkler toprak, arsa, arazi, gayrimenkul konularında olağanüstü hassastır.

- Toplu iğne başı kadar yeri bile vermeyiz!

- Bu topraklar kan dökülerek alındı!

- Arazi anlaşmazlığı nedeniyle iki aşiret birbirine girdi: 14 ölü!

Biraz daha geriye gidip Orta Asya'dan gelen boyların aslında hiç de toprak meraklısı olmadığını hatırlayalım. Göçebelik ruhu zaten iskana karşı olduğu için halkın her şeyini at üstünde yaptığını biliyoruz. 'Dört nala sevişmek lazım' derken Cemal Süreya, 'Attan inme sakın, yoksa düzerler seni' derdi Ece Ayhan. Eskiden toprak, sadece bir süre geçilen bir alandı Türkler için. Sebze yetiştirmez, sürünün küçük baş hayvanlarını kesip yerdı atalarımız. Vaktimiz yok oturup karnabahar mı yetiştireceğiz yani... Kes şu keçiyi Kaşgarlı Mahmud!

İşte belki de topraksızlık, toprakla yoğun ve kalıcı ilişki eksikliği belleğimizin ruhunda sonradan toprak düşkünlüğü yarattı bizde. E tabi bir de üç kıtaya egemen bir İmparatorluktan minik bir yarımadaya, üstelik de yüzme bilmeden, sıkışıp kalmak, kolektif hafızamızda ve ruh halimizde fanatik birer emlak komisyoncusu yaptı her birimizi:

- Geçende Karadeniz Ereğli'si tarafına piknik yapmaya gitmiştik arkadaşlarla, denize iki km. uzaklıkta otuz dönüm arsa kapattık, ucuz vallahi...

- Dedemden kalan bir arazi vardı Çorum'un dışında, tapuya uğradım bizim torunun üzerine kaydettim, lazım olur...

- Marmaris'de küçük bir yazlığımız vardı, sattık ama faizler düşükmüş bu ara, Ümraniye'den bir arsa aldık parasıyla, gayrimenkul sağlam yatırım...

Tabi işin içine siyaset girince

daha da manasız fobilere kapılanlarımız olur. Mevcut egemen ideolojinin de pompalamasıyla vatan satışında görevlendirilmiş **Bekçi Mur-taza** söylemini benimseyenler çıkar sahneye. Mesela bir aralar "Kürtler memleketi bölecekmiş, Batman'da acayip petrol varmış, İsrail ve İngilizlerle işbirliği yapıp toprak alacaklarmış oradan" derdi hayatında Ankara'nın doğusuna gitmemiş vatanseverler.

Bu aralar **Kıbrıs** konusunda ay-

nı metinler tedavüle sokuluyor:

- Kıbrıs'ı veriyorlar! Sattılar, satacaklar... Nidaları savuranlara biri kalıp da sormuyor:

- Kıbrıs senin mi? Orada bağımsız bir devlet yok mu? Kıbrıs'ın sahibi kim? Kim kime ne veriyor?

Nostaljik ve emekli fetihçi olmak da zordur. Bu kişilerin evindeki ve kafasındaki takvim, 19. yüzyılın başında durmuştur. Oturma odalarının duvarlarında Osmanlı Paşası olduğu zannedilen dedelerinin, **Ab-**

dullah Biraderler tarafından çekilip rötüşlanmış dev vesikalık portresi vardır. Sonradan amatörce renklendirilmiş. Göğsünde de kocaman bir Osmanlı nişanı... **'Benim dedem Abdülhamid'in yaveriymiş'**. Kendisi hali hazırda Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan aldığı ayda 332.765.541 TL. maaşla geçinen tekaüd bir memurdur oysa ki...

Kırılmış, kargılanmış, iğdiş edilmiş bir geçmişin bugünkü sefalet görüntüsü üzerine ipek şallar sermekte de üstümüze yoktur hani. Ayrı bir mizah mecrası...

70'li yıllarda, özellikle de Kıbrıs Harekatı'ndan sonra enflasyon nedeniyle Türk parasını pula çeviren zamanın Başbakanı **Süleyman Demirel'e Nobel Ödülü** verilecekti. Ekonomi Nobel'i değil ama, Kimya Nobel'i! Türk parasını dışkıya çevirmedeki mahareti nedeniyle...

New York'taki Kıbrıs müzakerelerinin başlangıç safhası bittiğinde malum gazete **'Bu tablo Nobel'e götürür'** diye başlık atıp değnekçi çığırtkanlığı yaptığında aklıma geldi: Kimlik, şahsiyet sıcak sudaki şeker gibi erimeye başladığında tutanacak dal ararken hep dışarıya bakar bunlar. Meşruluğu içeride değil dışarıda ararlar. Tanzimat kafası işte... **Büyük Tıkaç'**ı yumoşlayanın adı da zaten Ahmet ya da Mehmet değil, Kofi ya da Colin...

- Cabir amca duydun mu Küreselleşme diye yeni bir şey çıkmış. Şimdi şöyle oluyor: Aslında sen Türksün ama Amerikalı gibi düşünüyorsun...

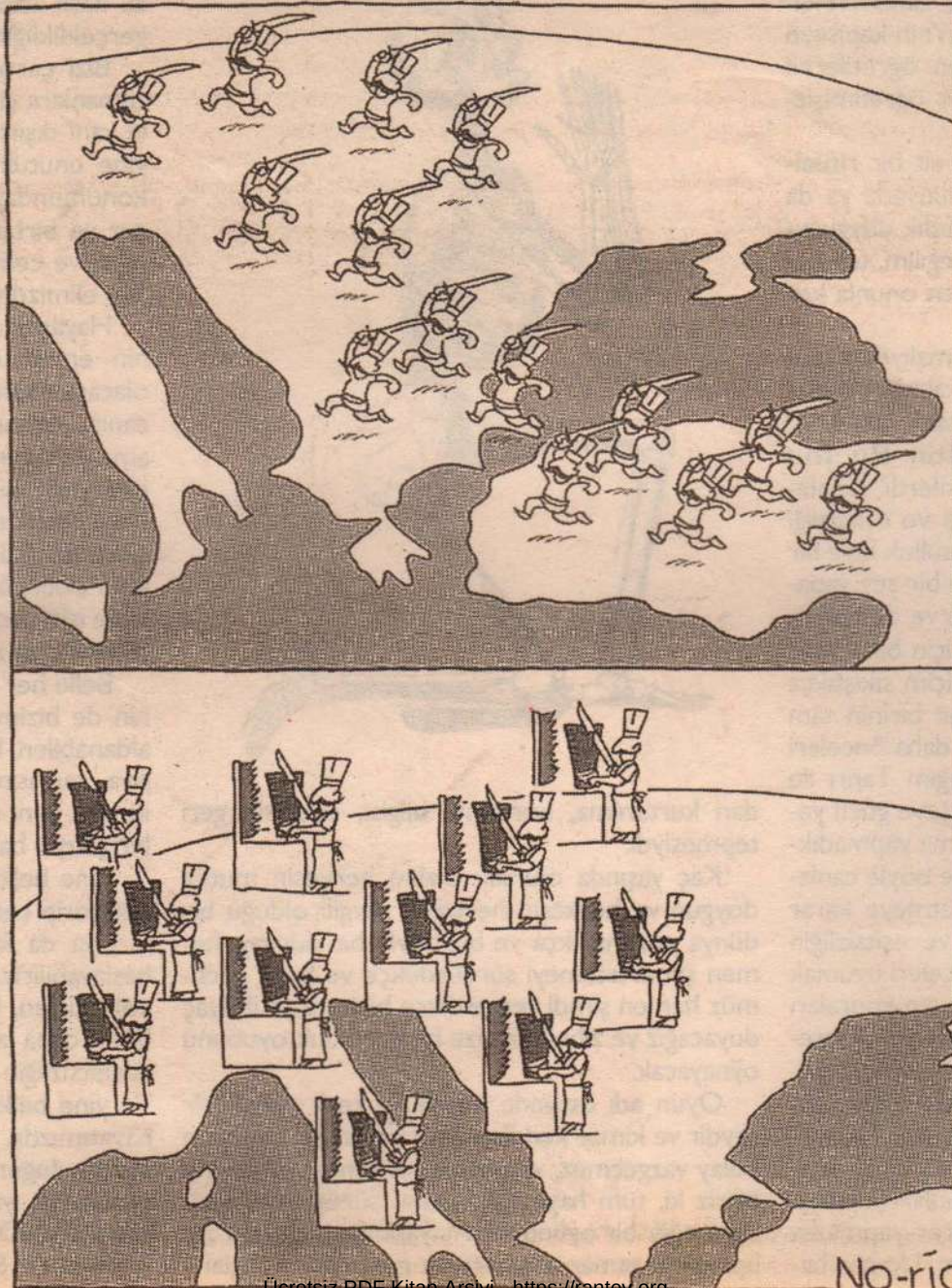
- Yok yahu?

- Hee yahu, aynen...

- What yani, Turkish ama American ha?

- Yes my uncle'ciğim!

- Yani şimdi Bağdat'ta ölen Amerikalı asker, şehit mi oluyor? Ah bir de **Felluceli** olabilsek! **H**

Kaç yaşında olursak olalım herkesin mutlu, doygun ve herkesin herkesle sevgili olduğu bir dünya oluşmadıkça ve biz böyle bir dünyayı hemen şimdi istemeyi sürdürdükçe ve buna gücümüz hemen şimdi yetmedikçe bir tanrıya ihtiyaç duyacağız ve zihnimiz bize bu çocukluk oyununu oynayacak.

Tanrı Öteki mi

MERT ÖZMEN

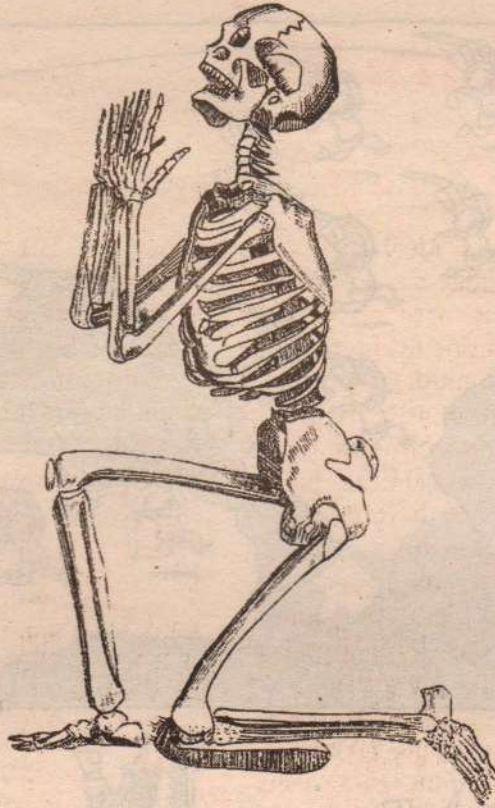
Her birimizin **'Tanrı'** ile öğretilen, öğrenilen bir şey olmasının dışında yaşantımızın içinde gerçek bir çaresizliğin sonucu, gerçek bir ihtiyaç olarak karşılaştığı bir an vardır. Ve bu an genel olarak çocukluğumuzun **'saf bütünlük'**ten ayrılıp bir birey olarak gerçek hayatla karşılaşmaya başladığı, çocukluğun saf cennetinin kaybedildiği zamanlara denk düşer. Bu an, hayatla tek başımıza karşılaştığımız, tek başına hayatı kalp yordamıyla farketmeye başladığımız ve kalp yordamıyla farketmeye başladığımız hayat karşısında kendimizi güçsüz ve ufacık hissettiğimiz, hayatla başedemeyebileceğimizi hissettiğimiz andır. İşte o an, o zamana kadar çevremizden, büyüklerden edindiğimiz, anlamını bilmediğimiz ve zihnimizde tasavvur etmeye de çalışmadığımız Tanrı'nın kapısını çalma gereği hissederiz. Tanrı'nın kapısının nasıl çalınacağını yine büyüklerden öğretilerek veya kendiliğinden görüp, duyarak öğrenmişizdir. **ŞİMDİ DUA ETMEK LAZIM.**

Dua etmek tekinsiz zamanlara ait bir ritüeldir, çaresizlik ve sanki koskoca dünyada ya da evrende tek başına, kimsesiz kalmışlık duygusunu yenmek için, aslında kimsesiz değilim, tek başıma değilim **'bir tanrı var'** ve ben onunla konuşuyorum halidir.

"...henüz dokuz, on yaşlarında olmalıydım, çocukluğumun saf cenneti ardımda kalmaya başlamıştı, ben hayatı, ötekileri farkettiler hayata ve ötekiler beni acıtiyordu. **'Adaletin Bu mu Dünya'** şarkısını çok sevdiğim günlerdi. Gözlerim ve kalbim yaşanan adaletsizliği ve eşitsizliği gördükçe, hayatta zenginlik ve yoksulluk diye bir şeyin hüküm sürdüğünü ve ben de bir şey yapmazsam hep süreceğini hissettikçe ve de benim de bu süren durumu değiştirmek için bir şeyler yapamadığımı anladıkça kalbim ve içim sıkıştıkça sıkıştı ve o tekinsiz zamanlarımdan birinin tam ortasında buldum kendimi. Orada daha önceleri adını duyduğum ama karşılaşmadığım Tanrı ile başbaşa kaldım. Çok büyüktü, her şeye gücü yetirdi, insanların güçlerinin yettiği ama yapmadıkları her şeye gücü yeterdi, zihnimde böyle canlanıyordu, onunla konuşmaya dua etmeye karar verdim. Dünyadaki adaletsizliğin ve eşitsizliğin sona ermesini diledim, istedim. Geceleri uyumak için yatarken yapayalnız kaldığımda ve sonraları yalnız kaldığım her anda bunu dilemeye ve istemeye başladım. Ama olmadı. Dünyada adaletsizlik ve eşitsizlik, zenginlik ve yoksulluk hüküm sürüyordu ve ben hala **"Adaletin Bu mu Dünya"** şarkısını çok seviyordum. Karar verdim, Tanrı'yla son kez konuşup ona tüm bunları yapması için üç gün süre verecektim ve eğer yapmazsa artık onun varlığına inanmayacaktım. Üç gün ba-

na yıllar gibi geldi ve sonundada dünyada hiç bir şey değişmedi, ben de Tanrıyı yok farzedip onunla konuşmamaya karar verdim."

Yıllar sonra kalp yordamıyla farketmeye, akıl yolu ile de farkına varmak eklenince aslında anladım ki öteki'nin ve ötekilerin eylemlerinin sonucu olarak gerçekleşen olumsuzlukları, çaresizliğin ürettiği tanımsız ama insani değerler yüklediğimiz zihinlerimizde ürettiğimiz bir zihinsel varlıktan -Tanrıdan- çözmesini istiyoruz. Bu belki de henüz sorumluluk almayı öğrenememiş bedenimizin, kalbimizin, zihnimizin bize bir oyunuydu. Ya da binlerce yıldır genetik şifrelerimize işlenmiş olan, kendi dışındaki bir iktidar tarafın-

dan kurtarılmaya, korunma bilgisi, isteğinin geri tepmesiydi.

Kaç yaşında olursak olalım herkesin mutlu, doygun ve herkesin herkesle sevgili olduğu bir dünya oluşmadıkça ve biz böyle bir dünyayı hemen şimdi istemeyi sürdürdükçe ve buna gücümüz hemen şimdi yetmedikçe bir tanrıya ihtiyaç duyacağız ve zihnimiz bize bu çocukluk oyununu oynayacak.

Oyun adı üstünde keyifli ve zevk veren bir şeydir ve kimse kendine zevk veren bir oyundan kolay vazgeçmez, vazgeçmek istemez. Ama yine biliriz ki, tüm hayat bir oyunu sürdürerek geçmez, eğer bir oyunu tüm hayatımıza yaymaya çalışırsak o zaman yaşadığımız gerçeklikle bağları-

mız kopmaya başlar, oyunun kendisi gerçeklik olarak algılanmaya başlanır. Ve tüm hayatımız bir oyundan yanılısamadan ibaret olmaya başlar. Yanılmanın, yanılısamanında acı gerçeklik karşısında bir değeri vardır, gerçekliğin verdiği acıyı uyuşturur, hafifletir, geçici bir rahatlama sağlar. Ama biz yanılısamaya ikna olsak da dışımızdaki gerçeklik olanca çıplaklığı ile sürdürdükçe yanılısama oyunundaki bize de çarpar, uyandırır. Ve acı ile birlikte çaresizliğin tekinsiz zamanları, **ŞİMDİ DUA ETMEK ZAMANLARI** kapımızı çalar.

Bu tekinsiz anlarla başatmenin daha iyi yolu belki de öncelikle gerçekliği, dünyanın eşitsiz ve adaletsiz bir dünya olduğunu ve bu dünya karşısında en azından bizim bireysel sorumluluğumuzu nasıl alabileceğimizi düşünmek ve kendimize gerçekliğin içinde bir yol çizmek olabilir.

Bizi çaresizliğe düşüren, yolumuzu tekinsiz zamanlara çıkaran en temelde öteki ve ötekilerle yani dışımızdakilerle kurduğumuz ilişkidir. Ve yine unutulmamalı ki ötekiler içinde biz öteki konumundayız. Yani birbirimizin tanrısı oluyoruz ve birbirimizi kendi bireysel cehennemlerimize ve cennetlerimize göndermek biraz da bizim elimizde.

Hayatında bir kez olsun başka birinin -ötekinin- en büyük acıyı çekmesini istememiş bir kişi olacağını sanmıyorum. Canı yananın ilk refleksi, canını yakanın canını yakmaktır. Bu kadar ilkel ama çok gerçektir. Bu ilkel refleks akıl devreye girdiğinde bize hiçbir yarar sağlamayacağını, sadece ötekine zarar vereceğini söylesede söz geçiremez. Çünkü adalet geni, iş başındadır. Adaletin akılla, bize ve ötekine yarar sağlayacağı şekilde işlemediği bir dünyada tersini yapmak yapabilmek çok zor olsa da denemeye değmez mi.

Belki her şey bizimle başlıyordur, belki ötekinin de bizim kadar saf, bizim kadar yanılabilen, aldanabilen, bu nedenle tekinsiz zamanlarda tanrıya, tanrısına yenik düşebilen olduğunu kabul etmek, yani ötekiyle kendimizi eşit kabul etmek bir çıkışın başlangıcı olabilir.

Yine belki bu acı dolu dünyayı hemen şimdi değiştirip cennete dönüştüremeyiz ama ötekini, bizi ya da kendimiz olan ötekini değiştirmeye başlayabiliriz. Biraz daha az tekinsiz zamanlara yolu düşen, biraz daha az yanılısama ile yaşayan, biraz daha az kalp kıran, dünyadaki acılara ve adaletsizliğe biraz daha az katkıda bulunan.

Ve yine belki de bir gün bu 'biraz daha az'ların hayatımızda, hayatlarımızda ciddi bir toplam oluşturduğunu görerek, çocukluğun saf masum cennetine yaklaştığımızı farkederek. Belki de şimdi **KENDİMİZ VE ÖTEKİ İÇİN BİR ŞEYLER YAPMAYA BAŞLAMA ZAMANIDIR.**

1966 Yılı'nın İdeal Türk Kadını Doktor Şerife Yücel Isparta: Doğu İnsanı Mükemmeldir

HATİCE MERYEM

Tam bir yıl önce Hayat dergisinin sayfalarını karıştırırken gördüm onu. Üzerinde kalın bir manto, başında kulaklarını rüzgardan korumak için örtüldüğü belli baş örtüsüyle at sırtındaydı. Yıl 1966. *İdeal Türk Kadını Yarışması*'nin birincisi olduğu yazıyor sayfada. Van'da gencecik bir kadın doktor olduğu yazıyor; fotoğraflarda bozkırlarda yürüyor, köy kahvesinde erkeklerle kağıt oynuyor, hasta bakıyordu. İçimde bir şeyler kıpırdadı. Kendisini bulmak, konuşmak, *ideal kadın* meselesinden başlayıp birbirine kilometrelerce uzaklıktaki köyler arasında yaşadıklarını duymak istedim. Ona ulaşmak kolay olmadı. Bir yıl boyunca ara ara kendisine ulaşmaya çalıştım. Önüme gelene anlatıyordum. "Ya-

hu, 1966 yılında bir ideal Türk kadını yarışması açılmış, bir doktor kadının birinci olmuş, nasıl etsem nasıl yapsam da kendisine ulaşsam" diye. Nihayet derginin mutfağından Yıldız Bilgin Bayazıt işe el attı. "Ben arar bulurum, sen merak etme canım arkadaşım" dedi ve çabucak buldu. Değişen soyismiyle beraber Doktor Yücel Güner'in numarasına da ulaştı. Hakikaten çok heyecanlandım. Dahası tam olarak ne için heyecanlandığıma dair bir fikir sahibi de değildim. Belki fotoğraflar... Bir de aynı söyleşide ettiği iki cümle: "Ben bütün bunları elimden geldiği için yapıyorum. Yaptıklarımı herkes yapabilir, yeter ki arzu duysun!" Klişe deyimle Doğu'nun kuş uçmaz kervan geçmez yollarında yüreği insan için atan bu gencecik kadınla tanışmaya bir iki adım kalmıştı. Telefonda söyleşi teklifini kabul edince tamam artık kar kıışmış, yollar kapalıymış umurumuzda değil. Derginin son çalışma gününde yollara düştük Yıldız'la. Sabahın kör karanlığında, beş buçukta Edremit'e vardık. Randevu saatine kadar Edremit Öğret-

menevi'nin buz gibi bir odasında paltolarımızla battaniye altında ısınmaya çalışarak geçirdik vakti.

Saat on buçuk. Muayenehanedeyiz. Bir masaya eğilmiş sırtı kapıya dönük bir kadındı o şimdi. El sıkışıp hoş geldiniz hoş bulduk diyesiye, bir koltuğa otursaya kadar incecik bacaklarıyla dal gibi ve dimdik duruşuyla dirayet timsali bir kadındı o. Hemen "*çocuklar gün boyu gelen giden eksik olmaz burdan, aralarda konuşalım olur mu*" dedi. Tabii. Hani bazen bir bardak su verişiyle ruhunu gördüğünüz insanlar olur. Yücel hanımın sağ kolu olduğu belli genç bir kız, Arzu, bakır bir tepside bakır fincanlarda zenzem suyu ikram etti bize. Şifa niyetine. Çünkü Yücel hanım Hac ziyaretinden yeni dönmüş. Ardından bir şekerlik içinde hurmalarımız geldi. Zenzem suyunu içip hurmalarımızı yedikten sonra yüzümüzde kendiliğinden bir memnuniyet, bir daimi gülümseme hali. Geleceğin gidenin haddi hesabı yok bu arada.

Yarışma mühim değil diyor yarışmaya dair sordukça Yücel hanım. Ben, ideal kadın mı olurmuş minvalinden sorular sormak istiyorum ama karşımda devlet hastanesinden emekli olduktan sonra üç dönem Doğru Yol Partisi'nden milletvekilli

adayı olmuş bir hekim var. Hem zaten o çok daha mühim şeylere parmak basıyor durmadan. Diyor ki "Aman çocuklar Doğu insanının bana gösterdiği o güzellikleri, 'Doktora hanım, doktora hanım' deyişlerini, boğazlarından bensiz bir lokma geçmediğini yazın" ve yanımıza gelen eşi Mehmet bey "Güzelim her şeyi bir yana bırak" diyor, "bir Doğuluyla evlenmedin mi sonunda!" Mehmet Bey Diyarbakırlı.

Peki İdeal Türk Kadını neydi? Nasıl oluyor da bir dergi böylesi bir yarışma tertip ediyor, devrin en ünlü simaları görüş bildiriyordu. Neyse... Nihayet yaklaşık kırk yıl önce böylesi kıymet verilen bir yarışmanın birincisi olmuş Doktor Yücel Güner artık karşımda oturmuş anlatıyor ve o günden bugüne dek yaptığı yolculuğu neredeyse görüyoruz.

Hayat

mecmuası İdeal Türk

Kadını'nı Tesbite Çalışıyor

İDEAL TÜRK KADINI NASIL OLMALIDIR?

NİYAZİ AKİ:

«Erkeğine eşit yetişmeli, topluma yararlı olmalıdır.»

HAŞİM İŞCAN:

«Kadın, erkekten ayrılmayan ve onu tamamlayan bir kuvvet olmalıdır.»

REFİK HALİT:

«Güzel olmasını gönül ister, ama sadakat daha önde gelir.»

REFİİ CEVAT ULUNAY:

«Kadın evde oturmalıdır, cennet, ananın ayakları altındadır.»

YILDIZ KENTER:

«Kadın, Batı kültüründe yetişmeli, şefkat ve sevgi timsali olmalıdır.»

ALÂATTİN YAVAŞÇA:

«En iyi anne, en iyi eş, ideal kadındır.»

Dr. FARUK BAYÜLKEM:

«Kadın, kadınlığını unutmadan, aklını kullanabilmelidir.»

KİTAPÇI AKTUŇÇ:

«Beğendiğim ve sevebileceğim kadın, bence en ideal olanıdır.»

Hayat Mecmuası'ndan haberim vardı, üniversitedeyken alıyordum ama Van'da almıyordum o vakit. Sağlık ocağından arkadaşlarımdan biri, Burhan Terzioğlu, bir idari izin işi için Tekirdağ'a gidiyor. Ablası dergiyi almış. Evde bakıyor, görüyor ki bu İdeal Türk Kadını yarışması için pek çok hanım müracaat etmiş. "Allah Allah" diyor; "bunlar mı olacak İdeal Türk kadını, bizim aramızda bir Yücel varken". Tabii benim hiçbir şeyden haberim yok. İstanbul'a derginin idare merkezine gidiyor. Çetin Emeç sağ o zaman. Böyle bir arkadaş var, çok fedakarene çalışıyor diyerek beni takdim ediyor. Sonra Van'a dönüp bana söylüyor. Burhan dedim, bu ne cesaret, benim haberim olmadan... Tabii o zamanlar çok genç, toy, çekince-leri olan bir insanım ve oradaki fedakarane çalışmalarımı sadece mesleğime duyduğum aşkla, sevgiyle, saygıyla yapıyorum. Yarışmayı hiç düşünmem yani. Akabinde, mecmua benden Van'daki yaşantımla ilgili bilgi istedi. Bunu düşündüm. İl Sağlık Müdürü'yle de konuştum. Sağlık müdürü dedi ki "sosyalizasyon çalışmalarının bir propagandası da yapılmış olur". Çünkü o zaman sağlık ocaklarının ilk adımları atılıyordu. O arkadaşlarımdan içinde, yani dört yüz küsur doktor arasında hem bayan doktor bir elin parmakları kadardı azdı hem de mecburi hizmet olmadan yani devlet bursu almadan oraya gönüllü giden tek hekimdim. Amaçlarım vardı. Doğu'yu tanımak istiyordum.

Ankara'ya, Hacettepe'ye çocuk dalında ihtisas sınavlarına girmek için gittiğim halde Sağlık Bakanlığı'nı görmek istedim. Benim bakanlığım nerededir, nedir diyerek. Bakanlığın giriş lobisinde sosyalizasyonun propaganda afişlerini ve tanıtım pankartlarını görünce, ben ihtisas yapmayacağım, Doğu'ya gideceğim, dedim. Hemen aileme söyledim. Ailem son derece demokrattı. Annem ilkökul mezunuydu, kendisini kaybettik. Babam Rüstiye mezunu, çiftçi. Üzerimde hiçbir aile ya da çevre baskısı görmedim yani. Gider gitmez de Van valisi "Biz burasını pilot ocak yapacağız, kendine güvenebiliyor musun" dedi. Yirmi beş yaşındaydım. "Güveniyorum" dedim ve çalışmalara başladım.

Sosyalizasyon çalışmaları devam ediyordu. Burhan bu yarışmaya benim adıma müracaat etmişti. Yalnız Burhan olayı söyledikten sonra Van'a indiğimde Hayat Mecmuasını artık almaya başladım. Erzurum'da planlama kursundayız. Kar kış kıyamet. Erzurum'da otelden çıkmış sahaya gidiyoruz. Bir gazete bayiinden aldım dergiyi. On finalist arasında kendimi gördüm. Korkuyla karışık heyecanlandım. Kar bir

süre sonra da finali bildirdiler.

O sırada bana bir davetiye geldi. Şahsıma gelmedi tabii, nerden gelsin şahsıma. Jandarma telefonuyla konuşuyoruz o zamanlar. Van Valiliği'ne gelmiş haber, bana bildirildi. Ankara'da Türk Kadını Eğitme Yöntemleri başlıklı bir panel var. Ben de davetliyim. Yola çıktım. Gittim, kimseyi tanımıyorum. Akademisyenler, Ankara'nın kalburüstü entelektüel bayanları akın akın salona girdiler. Ben de çalışma grafiklerimi yanımda getirmiştim. Konuşma yapılırken kürsüden adım anons edildi.

Çok şaşırdım. Yerimden kalkıp kürsüye gidene kadar çok sıkıldığımı hatırlıyorum. Önce Türk kadınına Türkçe öğretmek lazım diye başladım. Görev yaptığım yerde kadınlarla kocaları vasıtasıyla ilişki kuruyordum çünkü. Sonra kendi yaşadıklarımı, gördüklerimi, yaptıklarımı verilen süre içinde derledim toparladım, anlattım, çok da büyük alkış aldım.

Az gelişmiş bir Türkiye'deki ideal Türk kadınının kırsal kesimde çalışması arzu ediliyormuş ki diğer finalistlerden ayrıcalığım oldu. Soğukta sıcakta kar kış demeden sırtımda bir kabanla ha kızamık olmasınlar, ha boğmaca olmasınlar, ha kuşburnu reçeli yapayım yedireyim, sağlıklı tuvaletler yapılmasını öğreteyim, cüzzamla uğraşayım... Gölkaşı köyünün ebesi yoktu mesela. Size bir ebe lazım dedim. Hemen imeceyle bir köyevi yaptılar, ebe atandı. Yokluk zamanıydı. Elektrik yoktu. Fakat çok çok medeni bir halkı vardır Van'ın. Aslında bütün Doğu öyledir. On dört köy bağlıydı bana ve işte o köylerde verdim ben asıl mücadelemi.

Pilli bir radyo vardı. Akşamları dinlerdim. Zaten Van'ın insanı beni hiç yalnız bırakmadı. Her gece bir evdeydik. Omuzlarına tüfeklerini takar, beni evlerine götürürlerdi. Çünkü kurtlar gelirdi. Kar da çok o zaman. Ekim'de yağar, Nisan'da kalkardı. İskambil oyunlarını hep orada öğren-dim. Parayla değil, çayına

kahvesine tabii. Para pul yok ya, tavşan kanı çay var, oh mis! Çok güzel düğünleri, nişanları, sünnet merasimleri olurdu. Ben, 'elde bir' ordaydım yani. Zaman geldi, hastaya giderken sırtlarında geçtim dere-den. Bu kadar dürüsttür Doğu'nun insanı, bu kadar insansever, bu kadar hassastır ama politikalar insanları bambaşka hale getirdi yoksa Doğu insanı mükemmeldir. Yalan değil bu, hâlâ da öyledir.

Yine de aybaşlarını heycanla beklerdim. Maaşımı almak için değil de sınıf arkadaşlarımla biraraya gelip bir

öğlen yemeği yemek için. Çünkü onlarla aramızda uzun mesafeler vardı ve kar yağınca görüşmek imkansız hale gelirdi.

Devletime ve Allah'ıma çok şükrediyorum. Çünkü beş kurusuz devlet üniversitesinde okudum. Bana insanlara ulaşabilmek için böyle bir araç verdi, çünkü mesleğimi araç kabul ediyordum ben; üstelik sermayesi bende. Bir marketçi olsaydım eğer, o işe sermaye koyacaktım. Sermaye tükenir değil mi? Ama bunun sermayesi bende olduğu için tükenmez. Benim bütün oluşumum şuramdadır. (göğsünü gösteriyor) İnsan sevgisidir bütün oluşumum benim.

Sağlık Bakanlığı'nın verdiği yalın bir odada kalıyordum, demir bir karyola var, döküm bir soba. Bir tane tahta divan. Yalın, çok yalın. Tavandan bir kordon sallanıyor, ucunda bir ampul. O ampule köy kadınlarının hediye ettiği yazmalar-dan bir abajur yapmıştım. Duvarları üzengi ile süslemiştim, köy çocuklarının verdiği kır çiçeklerini kurutmuş, bardakların içine koymuştum. İşte bun-

Hastamla benim arama hiçbir şey giremez, yemek varsa ocakta, yanar.

Bu 10 Hanımdan Hangisi Hayat'ın «İdeal Kadını» Seçilecek?

ra Van'a indiğimde Hayat Mecmuasını artık almaya başladım. Erzurum'da planlama kursundayız. Kar kış kıyamet. Erzurum'da otelden çıkmış sahaya gidiyoruz. Bir gazete bayiinden aldım dergiyi. On finalist arasında kendimi gördüm. Korkuyla karışık heyecanlandım. Kar bir

ları gören Burhan Terzioğlu da yarışmaya form doldururken "ev dekorasyonuna meraklıdır" diye bir ibare düşmüş. Aslında eldeki olanaklarla bir şeyler yapmıştım, hepsi bu.

Sağlık ocağım henüz yapılmamıştı. Ceviz ağacının altında, kahve masasının üstünde köyle- rin nüfuslarını tespit ettik. Bir rüzgar gelir kağıtlar uçardı. Taş parçası koyardık üzerine. Sonra bina bitti, içine girdik. Malzemeler gelmeye başladı. İlk önce gelecek şey, en son geldi. Mesela bana doğumda kullanılacak forseps aleti göndermişler. Pretis- yen hekim forseps takamaz, ta- karsa da mucizevi olarak bir komplikasyon yaratmadan bunu uygulayabilir. Forseps aleti koy- muşlar ama dinleme aleti, tansi- yon aleti yok.

Hem fizik hem de karakter olarak babama benzerim ben. Bu yarışmadan sonra Yapı Kredi Bankası bana on bin lira hediye etti. Ben bu paraya hiç dokunmadım. Daha sonra Çanakkale Bayramı'nda serbest çalışırken yaptığım tasarrufları da üzerine ekledim. Babama 'N'apalım bunu' dedim. 'Zeytinlik alalım' dedi. Gittik, sahibiyle konuştuk. Zeytinlik 100.000 li- ra. Ben o on binin üzerine kırk bin lira eklemişim, başka da beş kuruş yok cebimizde. Zeytinli- ğin sahibi zengin bir adam. Beni gördü, alegarson saçlar, babam yanımda. "Sana mı?" dedi. "Ba- na" dedim. "Sana ise bunu bir yıl vadeyle yaparım" dedi. Ben ge-

ce gündüz çalıştım, zeytinler de oldu. Daha bir sene dolmadan babam parayı götürdü. Babam tapu muameleleri yapılırken ce- binden bir Bahar sigarası çıkar- dı, "Yak kara kız bi cigara, sen- len karşılıklı bir keyif kahvesi içelim" dedi.

O zaman iftihar listesi var- dı. Babam mahallemizin kahvesi- ne benim ortaokul ve lisedeki if- tiharname kağıtlarını cebine ko- yar, 'şimdi malınla mülkünle övünen insanlara ben bunlarla övünürüm' diye giderdi.

Çok güzel bir anıdır. Bir gece jandarmadan telefonu ge- tirdiler, doktor hanım size tele- fon var. Dünya Sağlık Teşkilatı'ndan arıyorlar. Kuzey Afrika ülkelerinden geliyorlarmış ve benim ocağım da pilot ocak, göstermelik yani. Sobayı yaktık, lüksü yaktık. Fakat ne ikram edeyim! Köylüler bahçelerden elma toplamış, yavrum hepsi ceplerinden birer çakı çıkarıp elmaların üstüne çakmışlar. Meyva bıçağım mı var benim. Araba farları her yeri aydınlattı ve geldiler. İhsan Doğramacı da var aralarında. Kadın doğumcu bana 'sen forseps takar mısın', kulak burun boğazcı 'acil bir hasta gelse hastanın kaybını ön- leyebilir misin' diyor. Bunların hepsi uzman işi. 'Ben' dedim, 'bunları yapamam. Yaptıklarım bunlar. Kuşpalazı salgınını tespit ettim ve önlemini aldım. Şu ka- dar çocuk ölmüş benden evvel. Yaptırdığımız tuvaletleri, tra- hom taramalarını, lepra dosyala-

Kısa kısa...

* Anadolu ezgilerini, hüseyini olanları severim. Söylerim de. Kara Gözlüm, Mühür Gözlüm gibi.

* Düşünlerde çökertme oy- narım. Beni görür görmez çal- maya başlar- lar.

* On dört se- neden beri kırmızı et ye- miyoruz. Be- densel bir red denilebilir.

* Günde on beş kilometre yol yürürüz.

* Gıpta ettiğim tek kadın **Sey- nan Levent**'tir.

* Karşıyaka vapurunda **Dos- toyevski**'leri okuyalı çok ol- du. Şimdi tarih ve siyaset oku- yorum.

rını gösterdim. Pek hoşnut kal- madılar gibi geldi bana. Ertesi sabah Sağlık Müdürlüğü'ne gel- diler. 'Hangi köye götürüyem' dedim. 'En berbat köyüne' dedi- ler. Gittik, sabahın o saatinde muhtar da dahil sarı sarı bir şey- ler akıyor köylünün gözünden. Trahom taramasında göze bir damla damlatılır. Ve ben ne te- lefon ettim ne bir şey. O Gölka- şı köyünün ebesi sabah gelmiş, tek tek damlatmış köylülerin gözlerine. Kerpiçten tuvaletleri gösterdim. Ben İhsan Doğrama- cı'nın arkasından yürüyordum. Beni elimden tuttu "Senin bu sahaya stajyer öğrenci gönder- mek lazım" dedi. Çeşmelerden su numuneleri alınmış inceletti- rilmiş... Böyle işte. O gece ve ertesi sabahın morali unutul- maz.

Kadın erkek eşitliğini Ka- be'de görürsünüz. Kabe'de ka- dın erkek eşittir. Kadın erkek sırt sırta namaz kılıyorsunuz, kemikleriniz çatırıyor kalaba- lıktan, ama cinsiyetiniz yok. Ara- fat'ta peygamber efendimizin okuduğu Veda Hutbesi'nin in- san hakları evrensel beyanna- mesinden farkı yoktur bir bakı- ma. Demokrasi orda, kadın hak- ları orada, insan hakları orada, hayvanları koruma orada. ॥

*SEL YAYINCILIK geceyarısı kitapları

Yeniler

ÖKÜZ'LEMELER - Ece Ayhan

Artık tarihe karışmış olan Öküz dergisinin kültür sanat ekibi, yazarı Çanakkale'de ziyaret ettiğinde yıl 1997'di. Ayhan'a memleket meseleleri değilse de memleketin iz bırakan insanları ve gündem meseleleri üzerine düşüncelerini sordular. Ece Ayhan. Nazım Hikmet'ten, Nilgün Marmara'dan, Can Yücel'den, Yılmaz Güney'den, futboldan, şairlerden, İstanbul'dan, daha bir çok şeyden sözetti. Öküz'cüler de dergilerinde yazdılar bu ziyareti. Sonradan bir geceyarısı kitabına dönüşeceğini bilmeden.

LİLLİPUT MASALLAR

Levent Şentürk

Lilliput Masallar ise pul büyüklüğünde masallardan oluşuyor ve Şentürk'ün sürdürdüğü çizgiden farklı bir tarzda kaleme alınmış. 68 kısa öykü ya da masaldan oluşan bu kitap, bir bütün olarak okunabileceği gibi her parça kendi içinde de yorumlanabiliyor. Şentürk'ün Lilliput Masallar'ının Binbir Gece Masalları'ndan izler taşıdığını söylemek ve bunlara, yazmayı düşündüğü "Yeni Ezop Masalları" için bir giriş olarak yaklaşmak da mümkün.

Diğer geceyarısı kitapları

Enis Batur • Cüz
Samuel Beckett • Dünya ve Pantolon
Vladimir Mayakovski • Ne Var Ne Yok?
Cem Akas • Aşkın Zembereği
Harry Mathews • Eşsiz Hazlar
G. Cabrera Infante • Orson Welles: Bir Amerikan Mitosu
Ferit Edgü • Devam
H.Aktunç • Aforistika ya da Özeldeyişler
Leonardo da Vinci • Bilmeceler
Johann Heinrich Fussli • Aforizmalar
Henri Michaux • Yüzleşmeler
Abidin Dino • Kızılbaş Günlerim
Samih Rifat • Ada
Oğuz Demiralp • Gönderilmemiş Kartpostal Yazıları
Oruç Aruoba • Zilif
Yedi yazardan ortak kitap • Negatif Imge
Yedi yazardan ortak kitap • Kaptan
Gemide Kaçak Yolcu Var
Yedi yazardan ortak kitap • Arazi Marazî
Enis Batur • Bir Varmış Bir Okmuş
M. Göle • Surat Buruşturmalık 52 Metin
Ferit Edgü • İnsanlık Halleri
Selçuk Demirel • Dolambaç
Enis Batur • Patates
Yedi yazardan ortak kitap • 20. Yüzyılda Sanat

SEL kitapları %30 indirimde, Elhamra Pasajı, Beyoğlu

Doktor Yücel Güner'in Eşi Kadın Doğum Doktoru Mehmet Güner

- Güç yarışmasına girerseniz evlilik zor. Pederşahi, erkek hakim bir geleneğin mensubuysanız ve bundan taviz vermiyorsanız işiniz daha da zor. Belki başta öyle yola çıksaydık bizim için de zor olurdu. Ama sonuçta aynı mesleği yapıyorsunuz, aynı gayret içinde koşturuyorsunuz, bakıyorsunuz ki o sizden daha gayretli, mec- bursunuz desteklemeye. Başka bir şey yapamazsınız ki. Erkeklik kadınlık kalkıyor burada.

- Eşimin İdeal Türk Kadını seçildiğini biliyordum tabii. Gazetede okuduk, takdir ettik. Ben mezun olurken kendisi gelip konferans vermişti. Kalkıp bir soru sormuştum hatta. Koca anfiye ufakık, gencecik bir kız. O zaman aklımın köşesinden bile geçmedi tek- rar tanışıp evleneceğim. Yıllar geçti, Eşref Paşa Hastanesi'ne ben asistanlığa girdim. Bir sene sonra Yücel hanım geldi Bayramiç'ten, orada tanıştık, kısmetmiş, evlendik. Yirmi beş yaşında bir kızımız var. Müjde.

1950'lerin ortalarında, sonradan Viyana Aksiyoncuları olarak anılacak bir grup performans sanatçısı burjuva hoşgörüsüne sığınan bütün sanatsal anlatım formlarını yadsıyarak şiddetli şok etkisi yaratan performanslar (aksiyonlar) gerçekleştirmeye başladılar. Dionsiuscu ekstatik ritüellerden, Artaud'nun vahşet tiyatrosundan, Freud'un bilinçaltı kavramından, Jung'un arketiplerinden etkiler taşıyan bu performanslarda beden anlam / anlatım alanına dönüşüyordu.

Tedirgin Etme Sanatı

HALİL TURHANLI

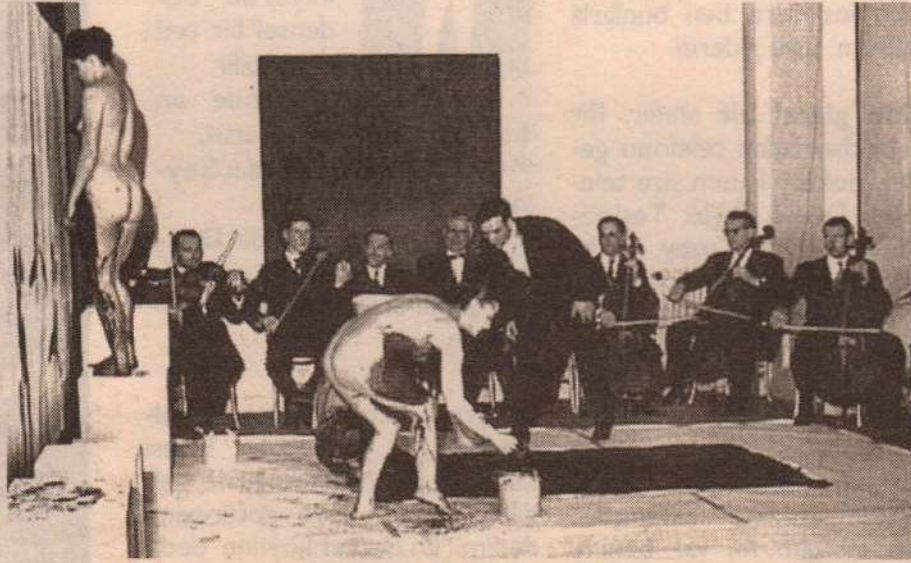
Kurban etme eylemini estetik düzeye yükselten Aksiyoncular saf ve kutsal ve müstehcen, ölüm ve hayat arasındaki o gerilimli bölgede yeni bir estetik, **Eric Gans**'ın deyişiyle "kurban estetiği" yaratırlar.

Kurban estetiği, Naziler'e verdiği destek nedeniyle on binlerce savaş kurbanının ölümünden sorumlu olan Avusturya toplumuna karşı sert bir tepkiydi. Faşist geçmiş unutmaya çalışan bu insanların bir travmaya ihtiyaçları vardı. İşte kurban, büyük suçun küçük hisseli binlerce ortağını travmaya sürüklemek için sefil bir figür olarak geri dönüyordu.

Aksiyoncular, 1960'ların ikinci yarısında Viyana dışında da aksiyonlar gerçekleştirdiler. 1966 yılında Londra'da, Sanatta Yıkım Sempozyumu'nda uluslararası sanat dünyasını terörize ettiler.

Rudolf Schwartzkogler, Aksiyoncular'a geç katıldı; fakat, hayatın ve sanattan erken ayrıldı. Dahası, tabu çiğneyerek bedeni analiz etmede diğer Aksiyoncular'dan birkaç adım öne geçti.

Rudolf Schwartzkogler de önceleri, tıpkı diğer Aksiyoncular gibi, aksiyonlar (performanslar) gerçekleştireliyordu. Daha sonra bundan vazgeçerek, apartman dairesinde sahnelediği senaryoları fotoğraflarla belgelemeyi

tercih etti. Bu tutumundan dolayı, gerçek performansın yerine simülasyonu koymakla eleştirildi.

Diğer Aksiyoncular'ın performanslarındaki karmaşanın, örneğin **Hermann Nitsch**'in ritüellerindeki orgiastik kaosu aksine, Schwartzkogler'in senaryolarında metodik bir disiplin vardı.

Her senaryoyu bir fotoğraf dizisi, her hareketi bir grafik imge olarak kaydediyordu. Fotoğraflar senaryodan bağımsızlaşıyor, belge olmanın ötesine geçiyor ve bilinçaltına ulaşan bir yola dönüşüyorlardı.

Rudolf Schwartzkogler'in, 1966 yılında Viyana'daki evinde gerçekleştirdiği bir performansta penisini dilim dilim doğradığı ve sonunda öldüğüne dair bir mit vardır.

Oysa, bu da bir senaryoydu ve diğerleri gibi monokromatik kompozisyonlar halinde belgelenmişti. Söz konusu kompozisyonlarda Schwartzkogler'in model olarak kullandığı **Heinz Cibulka**'yı penis sargılanmış halde, yanında jilet ve ameliyat bıçağıyla görürüz.

Rudolf Schwartzkogler'in performans ve senaryoları, özellikle de yukarıda anılan ve final niteliğindeki penis doğrama senaryosu, sizo-bedenin çeşitli disiplin rejimlerine karşı direnişini ifade ediyordu.

O, bedeni normalleştirici ve üretken kılıcı rejimlere

tepki olarak bedeni amorflaştırıyor, organsızlaştırıyor, bir arzu makinesine dönüştürüyordu.

Hristiyan dünyada kötü davranılmış bedeni düştüğü sefil durumdan, uğradığı aşağılamalardan kurtarmaya çalıştı. Nietzscheci bir tavırla, bedene ancak yerleşik ahlakın dışında bulunan yüksek bir değer biçti.

Rudolf Schwartzkogler, (sembolik düzeyde de olsa) kendini hadım ederken toplumsal kurum ve pratiklerce bedene yazılmış yasaları karalamış, okunmaz hale getirmişti. Bu yasaları, acı çekmeksizin bedenden kazımak mümkün değildir. Fakat, onları bedende taşımak da aynı ölçüde ıstırap vericidir.

Söz konusu senaryolarda duyguların sınırını keşfedebilmek için bedenin dinamiği ortaya konmaya ve **Gilles Deleuze**'un deyişiyle, "edim gücünün alt sınırını kuşatan" ızdırabın ötesine de geçmeye girişiliyordu.

Rudolf Schwartzkogler bu senaryolarda bir takım anlamlar yüklenmiş dünyayla diyalektik ilişkiye giriyor, dünyayla ilişkisini saydamlaştırıyordu. Aynı zamanda, dünyaya kendi anlamlarını yüklüyordu.

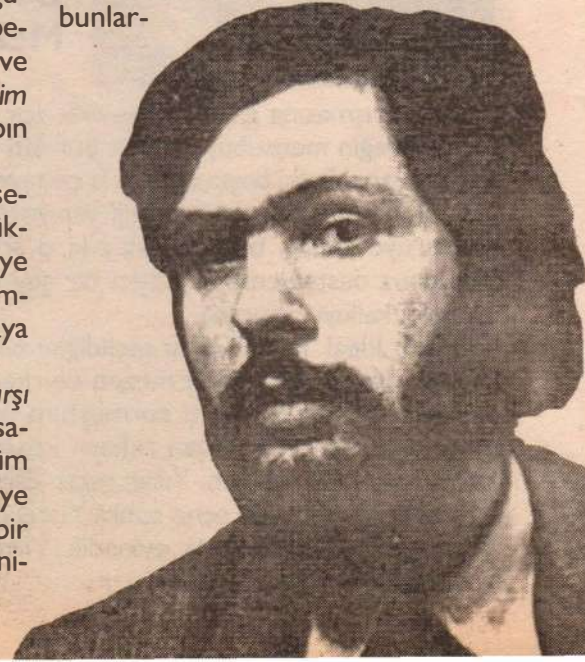
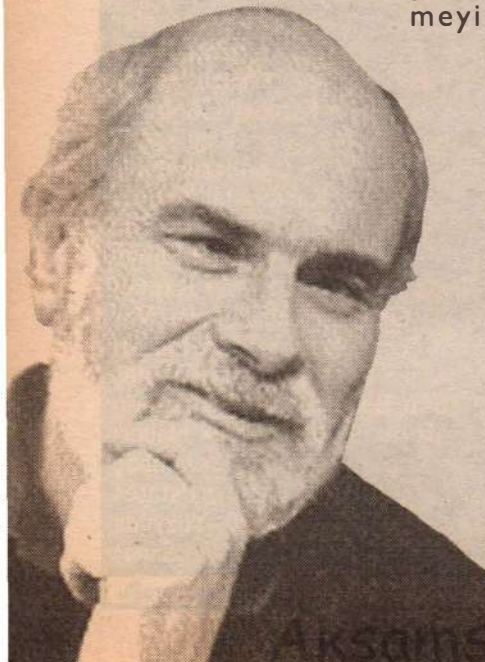
Karl Menninger, *Kendine Karşı İnsan* başlıklı incelemesinde bir insanın kendini yaralamasının, kötürüm etmesinin bütünüyle yok etmeye (örneğin, intihara) karşı ödenmiş bir kefareti olduğunu ileri sürer. Menninger'e göre kendi elleriyle bedeni

ninde yaralar açan insan bedeninden kısmen feragatta bulunarak ölüm içgüdüsünü bastırır.

Rudolf Schwartzkogler penis doğrama senaryosundan sonra sanat dünyasından kopmuş ve münzevi bir hayat yaşamaya başlamıştı. Evinden sadece at yarışlarına gitmek için çıkıyordu. **Wilhelm Reich**'in organ biriktiricisini çağrıştıran, metallerle çevrelenmiş, ultraviyole lambalarla aydınlanan bir odada yaşıyordu. Bu odanın bedenini gençleştireceğine inanıyordu. Bedenini "temiz tutma" amacıyla uyguladığı süt diyetinden dolayı zaman zaman sanrılar görüyordu.

Yaşamının son aylarında **Yves Klein**'in boşluğa atlayış fotomontajına büyük ilgi duyuyordu. Dahası, boşluğa kanat açmak, hiçliği kucaklamak onda bir saplantı haline gelmişti. Bir diğer deyişle, ölüm içgüdüsünü bastıramıyordu artık. Penis doğrayarak ödediği kefalet tükenmişti.

Bilindiği üzere, Yves Klein'in **Di-amanche** gazetesini taklit ederek aynı adla ve tek sayı (27 Kasım 1960 tarihli) çıkardığı gazetede yayımlanan *Boşluğa Atlayış*, aynı açıdan çekilmiş iki fotoğrafın montajından oluşuyordu. Fotoğraflardan birinde Klein bir binanın ikinci katından aşağıya gerilmiş ağa atlarken, diğeri ise aynı sokak bomboş iken çekilmişti. Sonra, bunlar-

5 Ne 1 Ayhan

AYHAN BOZKURT

ayy_hanbozkurt@yahoo.com

dan ilkinin üst, diğerinin alt yarısı birbirine eklenmişti.

Özetle, Klein de hiç gerçekleşmemiş olanı belgelemişti. Onun boşluğa atlayışı en az Schwartzkoglerin penisini doğrayışı kadar simülasyondur. Şu farkla: Schwartzkogler 1968 yılında, son aksiyonunda evinin penceresinden kendini sokağa bıraktığında Klein'in simülasyonunu gerçeğe dönüştürecek.

Noktalamadan önce, Schwartzkogler'in senaryolarına bir de sanat kuramcısı **Arthur Danto**'nun "tedirgin etme sanatı" (*disturbation art*) kavramının ışığında yaklaşmayı deneyelim.

Danto'ya göre bu soy bir sanat gücünü son derece rahatsız edici bir gerçeklikten alır. Yakın ölüm tehlikesiyle, gözönünde akıtılan kan... Bu açıdan bakıldığında, Schwartzkogler'in tedirgin etme sanatının ustası olduğunu, bu sanatın mükemmel örneklerini ortaya koyduğunu kim yadsıyabilir? Bütün o senaryolar ölümü çok yakında hissetmiş olmasından kaynaklanmıyor muydu?

Schwartzkogler'in sanatı sözcüğün her anlamında sınır ihlal ediciydi. Simülasyon ve gerçek, hayat ve ölüm arasında hiçbir sınır tanıımıyordur. Bu nedenle, Yves Klein'in simülasyonunu gözüp eklikle gerçeğe dönüştürdü.

Danto, tedirgin etme sanatında sanatçının kendini bir kurban olarak feda ederken izleyiciyi de dönüştürdüğünü ileri sürmede haklıdır. Schwartzkogler son aksiyonunu gerçekleştirirken geride kalanları günahlarının ağırlığından kurtaran İsa gibi davranmıştı. Yakın geçmişin büyük kıyımlarının küçük hisseleri ortaklarının günahlarını omuzlarına yükleyerek atlamıştı boşluğa. H

En Sevdiğiniz 5 Ahmet Kaya Şarkısı

Gülten Kaya

- 1- Acılara Tutunmak (H.Hüseyin Korkmazgil)
- 2- Aynı Daldaydık (Nazım Hikmet)
- 3- Gayrı Gider Oldum (Enver Gökçe)
- 4- Cinayet Saati (Attila İlhan)
- 5- Sevgi duvarı (Can Yücel)

En Sevdiğiniz 5 Çizgi Kahraman

Meral Onat

- 1- İhtiyatsız Adam (Kemal Aratan)
- 2- Zalim Şevki (Engin Ergönültaş)
- 3- Ken Parker (Alaska)
- 4- Tarkan (Sezgin Burak)
- 5- Charlie Brown (Schulz)

İsmi Duymaktan Hoşlandığınız 5 İnsan

Nazan Kırılmış

- 1- Dr. Ercan Kesal
- 2- Nuri Bilge Ceylan (insan- yönetmen)
- 3- Lars von Trier (yönetmen)
- 4- Nicola Kidman
- 5- Zuhul Olcay

En Sevdiğiniz 5 Kadın Tiyatro Oyuncusu

Jülide Kural

- 1- Macide Tanır
- 2- Işık Yenersu
- 3- Tilbe Saran
- 4- Derya Alabora
- 5- Bennu Yıldırımlar

En Sevdiğiniz 5 Kadın Oyuncu

Hale Soygazi

- 1- Nicola Kidman
- 2- Merly Streep
- 3- Julia Roberts
- 4- Catherine Deneuve
- 5- Sophia Loren

En Sevdiğiniz 5 Yazar

Ramize Ezer

- 1- Paul Auster
- 2- Margerite Duras
- 3- Goscinný
- 4- Murathan Mungan
- 5- Milan Kundera

En Sevdiğiniz 5 Siyasetçi

Mehtap Kandemir

- 1- Atatürk
- 2- Deniz Baykal
- 3- Tansu Çiller
- 4- Adnan Menderes
- 5- Cem Uzan

En Sevdiğiniz 5 Yabancı

Panter Emel

- 1- Mihail Bakunin
- 2- Peter Kropotkin
- 3- Pierre Proudhon
- 4- Noam Chomsky
- 5- Ted Kaczynski (Unabomber)

En Sevdiğiniz 5 Roman Kahramanı

İdil Önemli

- 1- Truman Capote'in Miriam'ı
- 2- Kafka'nın bütün K'ları
- 3- Lewis Carroll'un Alice'si
- 4- Leyla Erbil'in Zenibe'si
- 5- Isaac Bashevis Singer'in Yentli'si

En Genç Kalacak 5 Edebiyat Kahramanı

Buket Uzuner

- 1- Çalikuşu Feride
- 2- Anna Karenina
- 3- Madam Bovary
- 4- Romeo ve Juliet
- 5- Kumral Ada Mavi Tuna

En Sevdiğiniz 5 Türk Erkek Yazar

Müge İplikçi

- 1- Özen Yula
- 2- Cemil Kavukçu
- 3- Hasan Ali Toptaş
- 4- Orhan Pamuk
- 5- İnan Çetin

En Sevdiğiniz 5 Roman

İnci Aral

- 1- Görünmez Kentler (I. Calvino)
- 2- Ses ve Öfke (W. Faulkner)
- 3- Anna Karenina (L. Tolstoy)
- 4- Dalgalar (W. Woolf)
- 5- Sek Sek (Cortazar)

En Sevdiğiniz 5 Haber Programı

Nevlin Sungur

- 1- Kırk Dakika - TRT 1
- 2- + - 7 / Rıdvan Akar - CNN Türk
- 3- Ve İnsan / Oğuz Haksever - NTV
- 4- 32.Gün / M.Ali Birand - CNN Türk
- 5- İpuçları - NTV

En Sevdiğiniz 5 Şair

Güler Kazmacı

- 1- Nazım Hikmet
- 2- İsmet Özel
- 3- Attila İlhan
- 4- Nevzat Çelik
- 5- Murathan Mungan

O yıllarda,
ergenlik
çağına
girmiş her
seksen
kuşağı genci
gibi içine
kapanık,
çekingen, hafif sivilceli bir tiptim. Hiçbir şeyi
zamanında yaşayamayan bir kuşaktık biz.

İç Dikiş

ALTAY ÖKTEM
altayoktem@yahoo.com

İhtiyarın Hatıra Defteri-3

Elini yumruk yapıp şakağının biraz yukarısındaki kafatası kısmına vurmak, o esnada da "ah ulan ah" demek hem çok kiroca hem de fazlasıyla feodal bir hareket. Hiç haz etmem. Kendimi, içimden yoğun pişmanlık duyguları fişkırdığı bir anda bu hareketi yaparken bulunca hayretler içinde kaldım. İnsan istediği kadar modern görünsün, isterse metroseksüel bir imaj çizsin, yaşlanınca köklerine dönüyor. Babaannem "ah ulan ah" diyerek kafasına vururdu, ben de küçümserdim. Al işte!

Kendime geldiğimde şaşkınlıktan küçük dilimi yutuyordum. Sadece "ah ulan ah" demiyor, "Nesrin Hemşire'ye bu yapılır mıydı?" diye gereksiz bir tribe girerek kafamı yumruklayıp duruyordum. Aradan yirmi yıl geçmiş, Nesrin Hemşire o olayı çoktan unutmuştur, beni de öldürsen hatırlamaz bile. Bu bendeki duygusallık ne şimdi? Pişmanlığın sırası mı? Meğer ihtiyarlık, yirmi yıl önce yaşadığın bir olay yüzünden pişman olmak demekmiş.

O yıllarda, ergenlik çağına girmiş her seksen kuşağı genci gibi içine kapanık, çekingen, hafif sivilceli bir tiptim. Şimdiki gençler zor anlar bunu; o zamanlar ergenlik çağında çekingen olurdu insan, fırlama olabilmek için yıllarca beklemek, kendini değiştirmek için mücadele etmek gerekirdi. Hiçbir şeyi zamanında yaşayamayan bir kuşaktık biz. O çekingenliği atıp biraz normale dönünce de "ne

efendi çocuktuk, sonradan sapıtı" diye iteklenir dururduk büyükle-
rimiz tarafından.

İshalim durmayınca amipli dizanteri tanısıyla hastaneye yatırıldılar. İlk gün Nesrin Hemşire gelip gidip iğne yapıyor, canım çok acıdığı halde ayıp olur diye bağırıyordum bile. Oda arkadaşım da bana bakıp pis pis sırıtırıyor. Kötü arkadaş insanı yoldan çıkarır derler ya, doğruymuş. Akşam olunca adam pijamalarını çıkardı, yatağın altına sakladığı pantolonu, tişörtü falan giydi, "ben bir tur atıp geleceğim, sen bir yere ayrılma" dedi. Sanki gidebileceğim bir yer var allahın hastanesinde! Bir iki saat sonra elinde sıkı bir kubarla döndü. Çift kağıt sigaralığı sardı, dolabından çıkardığı teybin fişini -priz de yok odada- duvardaki yuvarlak, içinden kablolar geçen kapağın altındaki tellere bağladı. Müzik, duman derken sıkı bir dostluk başladı aramızda. Benim dizanteri geçmek bilmiyor ama psikolojik tedavi başarılı. O içine kapanık halimden eser kalmadı. Nesrin Hemşire de, kulakları çınlasın sıkı içici. İki gecede bir nöbete kalıyor, aleme katılıyor doğal olarak.

Üst kattaki psikiyatri servisinin müdavimleriyle de dostluğu ilerlettim bu arada. Gündüz onlarla sohbet, muhabbet, gece bizim ekiple alem... Doktorlar da çok memnun benden. Uyumlu, disiplinli, kendi halinde genç bir hasta işte. İshali de durmuyor. Ne bilsinler hava kararınca kişilik değiştirdiğimi.

Sonunda baltayı taşa vurdum! Onca şeyi paylaştığımız Nesrin Hemşire'ye yapılır mıydı bu? Kadıncağz koridorun sonundaki duşlardan birine girdi, kafa da yeterince iyi. Kimse görmesin diye beni de nöbetçi olarak dikti kapının önüne.

Önce sandalyeye çıktım, kapının üstündeki camdan seyrettim Nesrin Hemşire'yi. Aman allahım, o neydi öyle! Sonra olan oldu, paylaşımcı ruhum kabardı. Bu muhteşem manzarayı tek başıma seyrettığım için kendimi çok be-

Yazınsal Safari'ye katılanlar: Tripman, Kaptan Mission, Zekitek, Özgür Atak, Salih Demirci, Faik Utkan Denizer

Geldi. Vücudunda bir rüya hâli, eski yangınları hatırlatır gibi geldi... Önce kaptan'dan selamı aldım. Rakıyı karşılıklı içmek için beklediğim adam fondiple ve gel demişti. Üstelik en iyi dostum benden az pişmiş, çok sulu Kızıldere midillisi istemişti. Oysa son paramı verdiğim köpeköldüren yüzünden az kalsın kentime dönemiyordum. İsteği olmayan dostumsa cebindeki kanyak şişesinde sakladığı kezzabı yüzüme fırlatmıştı. Bense nette bir başkasının repliğini söylemekle meşguldüm. Dinamit formülünü arayanlar için arka bahçemizde bay Brown'la yaptığımız atom bombasının "fire" tuşuna basmış bulundum. O gece beni yiyenler zehirlenmişti. "Aşkın kapısı olur mu?", "Çıkıp gittim demek var mı?" gibi çalışmadığım yerlerden soruyordu sevgilim, üstelik dekonstrüktif bir öykü de yazmışım ona. İçmenin insanı zeplinle dünya turuna çıkaran etkisiyle "bitti" değişim havada kalmıştı. O aşka ateş ediyordu, bense beynime. Yazdım, deli gibi yazdım. Yazmasaydım fahişe olurdu.

Geldi. Vücudunda bir rüya hâli, eski yangınları hatırlatır gibi geldi... Canı her zamankinden daha fazla sıkılıyordu ve canı sıkılan, her şeyi anlamsız bulan yalnızca oydu. Diğer balıklar hallerinden memnun olmalıydılar ki, hiçbir şey söylemiyorlardı. Bu kadar kalabalık içinde, binlerce balığın içinde yaşamı ve ölümü düşünüyordu. Uçmayı düşlediğinde fark etmişti bunu. Uçmak ve yüzmek aynı şey olmalıydı. Ama uçmıyordu. Konuşmak, anlatmak, yazmak, hareket etmek anlamını yitirmişti. Diğer bütün balıkların solungaçlarını umutsuzca hareket ettirini izliyordu. O sırada tanrının sesini duydu: Canlı balık! Ve tanrı, plastik küreğiyle onu ve birkaçını keskeğirdi cennetine doldurup teraziye yerleştirdi..

Geldi. Vücudunda bir rüya hâli, eski yangınları hatırlatır gibi geldi... Dağınık günahlarımdan dolayı kendimi karanlık gecelerde dünyanın kurtarıcısı sanmışım. Dünyanın kurtarılmaya değmeyeceğini sonraları anladım. Lise yıllarındaki heveslerimizi günahkar olduğumuz için kaybetmiş-tik. Dünyada herkesin mutlu olacağına inanacak kadar saf bir günah-kardım. Yağmur dinmek bilmiyordu. Kaç saattir buradaydım, onu da unutmuşum ya... Yağmuru çok se-verdim aslında. Bir de böyle zamansız yağmasaydı...

cil hissettim ve koşa koşa çıktım psikiyatri servisine. Dostlarımı bu görüntü zenginliğinden mahrum bırakmaya içim elvermemişti.

Nesrin Hemşire'nin kafasını yukarı kaldıracağı tuttu. Durup dururken kapının üstündeki o küçücük cam takıldı gözleri. Herhalde yarım metrekarelik bir cama bu kadar deli kafasının nasıl sığdığına o da şaşırmıştır.

Ertesi sabah Enfeksiyon Hastalıkları Klinik şefinin odasında, çizgili pijamalarıyla oturuyordum. Nesrin (bu kadar ayrıntıyı gördükten sonra ona Nesrin diyebilirim artık!) ne anlattıysa artık, çıkış işlemlerimi alalecele yapmışlardı. Taburcu oluyorsun, dedi de bir reçete tutuş-

turdu.

Giyindim, eşyalarımı topladım. Oda arkadaşım yaşadığımız onca güzel geceyi bir anda unutmuştu sanki. Yüzüme bile bakmadı.

Hastanenin kapısından çıkarken hem ishaldim, hem de tuhaf bir mutluluk vardı üstümde. O gece daha önce hiç yapmadığım bir şeyi yaptım; oturdum şiir yazdım.

Şimdi ihtiyarladım işte; hâlâ şiir yazıyorum, kırolar gibi elimi yumruk yapıp "Nesrin'e bu yapılır mıydı" diye kafama vuruyorum, Nesrin'den sonrakilere yaptıklarımı düşünüp bir sürü kere daha kafama vuruyorum, ara sıra ishal de oluyorum. Kesin ihtiyarladım, kesin. H

Şu yakılmış Iraklı asker. Birinin onun resmini çekmiş, birilerinin basmış olması, şimdi de resmine böyle bakıyor olmak size neler hissettiriyor, neler düşündürüyor?

En Berbat Korku Filmleri Ya da Artık Hepimiz Bağdatlıyız

MUSTAFA ZİYALAN

İlk anımsadığım korku filmlerinden birini Saraçhane'de, tertemiz üniformalı, muhterem Rum hanımların yassı el fenerleriyle yer göstericiliği yaptıkları **Yeni Sinema**'da gördüm; sessiz bir **Frankenstein** filmiydi. Korkmayın, o kadar da yaşlı değilim; o film onca on yılı nasıl aştı da gelip beni buldu, halâ şaşarım.

Yenilerde **Geceyarısı** e-posta listesinde **"En iyi on korku filmi sizce hangileri?"** diye soruldu. Peki, "iyi" film ne, hele "iyi" korku filmi ne? Kimilerine göre olmayan bir şey. Benim içinse filmin neredeyse iyisi kötüsü yok; korku filmi'nin iyisiye beni korkutan, yerimden hoplatan, belki de daha çok tedirgin eden, iğrendiren, kıvrandıran bir film. Bu deneyimin duygularla ya

da -bedensel, vb.- duyumlarla sınırlı kalmamasını, kendimle, bedenimle, dışındaki dünyayla olan ilişkilerimin sorgulanmasına yolaçmasını da yeğliyorum. Neyse, lâfı daha uzatmadan, kimsenin de gözünün yaşına bakmadan, işte bana göre bir klâsman:

1) Shining

(Stanley Kubrick, 1980)

Çılgın yazar! Ya da yazar çılgın! Ailesiyle dağın başındaki bir otele kışın gözkulak olmak üzere kapanan bir yazar kafayı yer. Aslında biraz yazarlığı, biraz aile (babalığı), biraz da otelin geçmişidir onu ezen; ama bence asıl yazarla otel, bireyle mekân arasında, sonunda bireyin minderden kalkmamacasına tuş olmasıyla sonuçlanan bir boğuşma egemendir filme.

2) Night of the Living Dead

(Cesare Romero, 1968)

Bulaşıcı yamyam hortlaklık! Hortlayıp zombi olan insanlar (çocuklar da dahil) insan yer, hortlaklığı dört bir yana bulaştırırlar; filmin başkişisi zencidir, en sonunda da zombi olmadığı halde zombi avcılarınca pat diye kafasından vurulur. Sonunda başkan Bush'un da benimsediği "kafasından nallayacak-sın bunları!" tavrının ortaya çıktığı film budur. Filmin gösterime girdiği sıralarda Amerikalılar için filmin başkişisinin zenci olması mı yoksa kafasından nallanması mı daha bir akıl almazdı, artık bilemiyorum.

3) Yaratık

(Alien; Ridley Scott, 1979)

Adam avcısı çok bacaklı tenya! Bir uzay gemisine, hayatta kalanları kurtarmak üzere çıkan uzay gemicileri bedenlerini kurtulma zamanı

olarak kullanmaya niyetli asalak bir yaşam biçimiyle gırtlak gırtlığa gelirler. İlk yarattığın John Hurt'un bedeninden fırladığı sahne halâ görenin iştahını kesebilir.

4) Texas Chainsaw Massacre

(Tobe Hooper, 1974)

Hem kasap, hem yamyam, hem de aç aile! Bir grup genç işlerinden olmuş, zanaatlarını insanlar üzerinde icra eden bu sucukçu ailenin eline düşer. Filmin en ilginç kişisi, kendisiyle daha önce karşılaşan bir talihsizin yüzünü maske olarak takan utangaç Deri Surat'tır!

5) The Thing

(John Carpenter, 1982)

Adamı önce yutup sonra kopya eden uzaylı yaratık! "Yaratık"tan beteri varsa, herhalde budur! Bir kutup istasyonunda işlerine güçlerine bakan bir grup adamcağız yakaladığını yutup kopya eden bir yaşam biçimiyle al takke ver külâh olur. Bu filmde takip edildiğinizden kuşulanmanız sahiden de sizin gerçekten takip edilmediğiniz anlamına gelmez. Arkadaşlarınızdan biri yaratıktır, ama hangisi?

6) Henry, Portrait of a Serial Killer

(John McNaughton, 1986)

Öldür Allah öldürmeden durmayan adam! Bir seri katilin yaşamından gerçekçi -neredeyse belgesel- bir kesit. Ama ne! Farklı, dahası aynı dünyaya birlikte sığamayacağınız birisiyle karşılaşmanın, "ya ben ya o!" hissinin verdiği iç bulandırıcı tedirginlik...

7) Carnival of Souls

(Herk Harvey, 1962)

"Aaa, ölüymüşüm de haberim yokmuş!" filmlerinin ağababası! Bir araba kazası atlatan bir kadın, gerçekliğin değiştiği, kimsenin onu görüp deneymediği zaman dilimlerinden

geçmekte, başkalarının ayırımında olmadığı şeyler yaşantılamaktadır. Hem (belki de yaşarken bile) öldür, hem organisttir, hem de psikiyatriste bile gider!

8) Repulsion

(Roman Polansky, 1965)

Şizofren ya da belki de kadın olduğundan dolayı kafayı yiyen kadın! (Öyleyse haklı!) Kadının biri taciz eden erkekler, vb derken sesler duymaya, kımıldayan duvarlar vb. görmeye, saldırıya uğradığını kurmaya, eve gelen erkekleri gerçekten öldürmeye başlar.

9) Suspiria

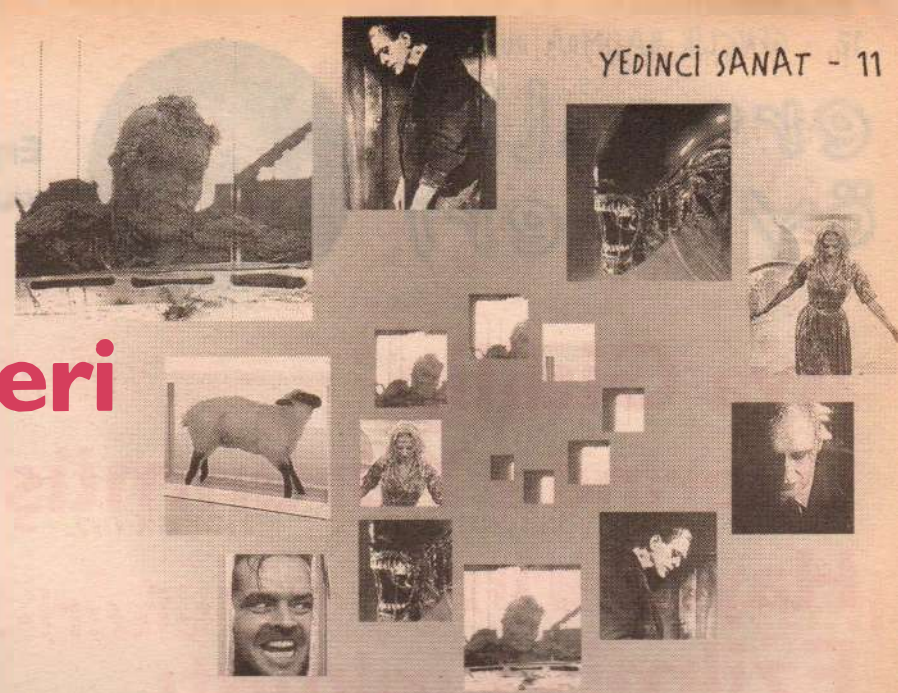
(Dario Argento, 1977)

Dans akademisi kılığında cadı kovan! Aklın, mantığın tümüyle askıya alındığı, estetiği de kendine göre, anlatılması güç, Argento'nun ne yazık ki sonraki filmleriyle daha da irdelemediği bir evrenin kapısını aralayan bir film.

10) Dead Ringers

(David Cronenberg, 1988)

Hem kadın doğumcu hem de ağırdan kafayı üşüten ikizler! Hapçılık, otçuluk alıp yürür, ikizlerden biri sonunda uzaylı kadınlar için kadın doğum aletleri tasarlayıp yapar! Acaba hastaları ne diyor bu işe? Aklıma o koyunları, köpek balıklarını bütün bütün, domuzları boyuna ortadan ikiye biçip formole koyan ahir zaman sanatçısı Damien Hirst'in işlerinden biri geldi: Bir su tankının içinde, çevresinde balıkların yüzdüğü bir kadın doğum masası... Bir de şu yakılmış Iraklı asker. Birinin onun resmini çekmiş, birilerinin basmış olması, şimdi de resmine böyle bakıyor olmak size neler hissettiriyor, neler düşündürüyor? Nasıl, (temcit pilâvı gibi olabilir ama) **"yaşamın kendisi kimle-yin filmlerden daha bir öd ko-partıcı"** demez miyim yine? H

ergenlik öyküleri

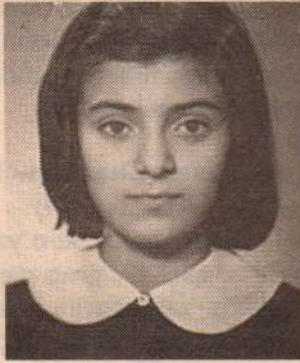

Ergenlik Öyküleri'nin bu ayki konuğu yazar, sevgili Buket Uzuner.

Aya Gidilip Üzerinde Yürünmüş Hayallerim Ezilmiş Kırılmıştı

Ben tam 13 yaşındayken Neil Armstrong aya gitti, üstelik orada yürüdü. Bu benim ergenliğimin başlangıcıdır. Gerçeklerle hayaller arasındaki çizgiyi en kesin ilk hissedişim budur. Belki de bu ergenliğin de tanımıdır? Benim ay hayallerim fantazyalarla, gerçekte ayın yüzüyle kraterlerle doluydu ve bu hiç romantik değildi. Bir kere aya gidecek ilk kadın insan olmayı sekiz yaşından beri planlıyordum, ikincisi orada Küçük Prens gibi birine rastlayacağıma kendimi inandırmıştım. 13 yaşındaydım ve hayallerim yıkılmış, canım sıkılmıştı. Zaten hep canım sıkılırdı. Bütün çocukluğum boyunca yaz gecelerinde bana uzun uzun yıldızların adlarını ve hikayelerini anlatan annemin beni kandırdığını düşünüyordum. Öte yandan babaannem aya gidildiğine hiç inanmıyor, **"Bunlar düzmece, nasıl inanıyorsunuz vih!"** diye bizimle alay ediyordu. Aldatılmışlık ve can sıkıntısı benim için ilk ergenlik duygularıydı, bunu hiç unutmam.

İnsan kafasının en karışık olduğu dönem ya: ben de bir gün tıpkı Madame Curie gibi bir bilim insanı olmak istiyor, büyük bilimsel buluşlarla insanlığa hizmet etmek idealizmiyle doluyor ama asla onun gibi koyu elbiseler içine ve laboratuvarlara hapsolamayacağıma biliyordum. Ertesi gün Küçük Kadınlar romanındaki Joe gibi

yazar olup, hikayelerimi satarak geçinmek ve tabii büyük bir yazar olarak tarihe geçmeye karar veriyordum. Çocukken Peter Pan'ın gelip beni de uçurması için kışın pencereleri açıp hasta olduğumu bilen annem her gün değişen hayallerimi sabır ve endişeyle, babamsa hâlâ çocuk olduğumu düşünerek kahkahalarla izliyordu. Kafam nasıl karışsın ki; sokakta oğlanlarla futbol oynayan son kız bendim, çünkü yaşlılarım gelinlik, flört, evlilik, çeyiz konuşmalarına başlamışlardı. Onların yanında sıkılıyor, oğlanlar da artık benim yanımda rahat (küfür) edemediklerinden oradan da hafiften dışlanıyordum. Adına nendense **'aybaşı'** denen menstrasyon kanamalarının başlamasıyla komşular, öğretmenler ve akrabalar artık ağırbaşlı ve cici olmam(ız) gerektiğini söylüyorlar, bu da hayatın eğlenceli, özgür ve maceracı yanlarından istifa etmek anlamını taşıyordu. Genç kızları eviçlerine tecrit eden ergenlik hiç bana göre değildi ama olan olmuştu.

Ama asla vazgeçmiyorum, boş da durmuyordum! Bir gün artık astronot eğitimine başlama-ya karar vererek, yemek yerine vitaminlerle beslenmeye başlamış, annemin çeyizi olan Polonya porselen tabaklarına rengarenk vitamin haplarını dizip, günlerce aç kalarak evdekileri çıldırtan bir inatçı oluyor, bir başka günse kuzenim Cemil'le **Erol Büyükburç'un** konserine gidip, kuliste onu öperek kendim sevinçten çıldırıyordum. Yıllar sonra bu ergenlik anısını Erol Büyükburç'a anlatıp onunla birlikte kahkahalar atacağımı nereden bilecektim? Bir yandan da **Tom Jones'a** aşkıttım. Kuzenim Cemil'e **"Onu bir gün görsem hayatımdan bir yıl veririm"** derdim. Eh tabii 13 yaşındayken hayat bol keseden harcayacak kadar uzun görünüyor insana.

İşte hem astronot hem de müzik starlarına

aşık olmayı göze almıştım ama serüvenciliği de ihmal etmiyordum(!) tabii. Halının üzerine uzanıp Orta Atlas'ta gözü kapalı seçtiğim filanca ülkeye yaptığım hayali seyahatler bütün çocukluğumun en sevdiğim oyunuydu. Seyahatlere hazırlık amacıyla İngilizce mektup arkadaşları arıyor, abonesi olduğum **Tina, Hey** ya da **Doğan Kardeş'ten** (hangisi hatırlamıyorum?) bulduğum 'pen friend'lerle İngilizce mektuplaşmaya başlıyordum. İlk mektup arkadaşım Sicilya'dan Anna Mereu idi. Yani birinin anadili Türkçe, öbürününkü İtalyanca olan 14 yaşındaki iki kız İngilizcelerini ilerletmek için yazışıyorlardı! Tabii o yaşta bu durum bize hiç saçma gelmiyordu.

Derken Sao Paulo'dan Natalin Hashimoto adlı bir delikanlı da bu pen-friend olayına dahil oldu. Annemin **'bu nasıl Brezilyalı adı, sanki Japon gibi...'** itirazlarına rağmen bu kez de İspanyolca ve Japonca ikidilli bir delikanlıyla İngilizcemi ilerletmeye çalışıyordum! Bu arada Hashimoto bana en hakiki Japon fotoğrafını yollayıp, gelecekte tanışıp belki birbirimize aşık olabileceğimizi yazdığında **"ben evlenmek istemiyorum!"** diye hüngür hüngür ağladığımı hâlâ anlatırlar. Küçük Hashimoto'nun sanal aşk dileğine o kadar bozulmuştum ki, sonunda bu mektuplaşmalardan haberi olmayan babam işe el koyarak, (bir tanecik kızına asılan 15 yaşındaki Hashimoto yakında olsaydı ağzını dağıtacak!) konuyu kapatmıştı. Yıllar sonra İtalyan yayıncımın Sicilyalı olması beni gülümsetir. Henüz Sao Paulolu bir yayıncım yok ama bir çeşit tiroid rahatsızlığı olan Hashimoto hastalığını birkaç yıldır boğazımda taşıyorum!

Hayalgücü fazla bulunduğu için tehlikeli (!) bulunup, 'normal'leştirilmek istenen çocuklardandım. Tuhaf ve isyankar bir ergen, başına buyruk bir genç kız oldum. Sonrasını biliyorsunuz. **H**

Bu ay bir türkü müzikalinde de bir araya gelen **Suna Pekuysal** ve **Şükriye Tutkun**, hem Sultan Gelin isimli oyunlarından, hem sanattan, hem hayattan, hem de her şeyden uzun uzun konuştular.

Aşk Varsa Durma Git Mutlu Olduğun Yere

Tanışma

Suna Pekuysal : Şükriye Tutkun'u beğeniyor, seviyordum. Ama tanışmıyorduk. Şimdi bir aradayız. Seviliyor, dinleniyor Şükriye Tutkun. Takipteyiz. Ama tanımıyordum. Bir haber duydum. Sultan Gelin diye bir oyun oynanacak, Şükriye Tutkun oynayacak, hatırladığım kadarıyla Türkan Şoray'ın filminden, bir ana olması lazım oyunda. Mustafa'yı aradım. Dedim ki kastı yaptınız mı? Oyuncuları belirlemediyseniz, beni de düşünür müsünüz? Abla ne demek dedi, şaşırdı çocuk. Benim için bir oyun düşünüyor, aranıyor ama, bu devreye girince, oynarsam çok sevinirim dedim. Şükriye ile beraber olmak isterim. Çünkü yepyeni bir şey düşünülüyor. Tam bir türkü müzikali. Şükriye'nin sahne tecrübesi yok. İlk defa da oynuyor. Onunla oynamak, ona yardımcı olmak isterim. Benim orada olmam galiba gerekiyor. Oynamamdan önce birlikte olmamız, benim ona tecrübelerimi aktarmam çok iyi olur diye düşündüm. Tamam ablacım, anne sensin dedi. Çok sevindim tabii, sonra provada bir araya geldik.

Şükriye Tutkun : Suna Pekuysal'ı herkes gibi ben de çok sevdim. En çok izlediğim dizi, Yeter Anne olmuştu. Abartmıyorum, orada aşık oldum Suna ablaya. Nasıl bir işim olursa olsun, Yeter Anne olduğunda çakılıyordum ekranın başına. Kızmalarına bayılıyorum, üzülüyor, gerçekten gözyaşı döküyorum. Şebnem Kössem benim okuldan sınıf arkadaşım. Bir gün Tebeşir Dairesi oyununun çıkışında birlikteydik. O da şehir ti-

yatrolarında, ne olur beni Suna Pekuysal ile tanıştırsana dedim. Çok seviyorum. O da, seni çok seviyor, beni sana benzetiyor dedi. Mutluktan uçtum, çok hoşuma gitti. Herkese anlattım. Suna Pekuysal beni çok seviyormuş dedim. Bu oyun aylar sonra gündeme geldi. Toplantıya davet edildiğimde, Suna Pekuysal olmaz mı? diye sordum. Hiçbir şeyden haberim yoktu. Çok büyük bir sanatçı tabii, oynar mı, oynamaz mı bilemiyorum. Aradık, bulamadık. Hep tereddüt içerisinde kaldım bu süre içinde. Benim oyun tecrübem yok, benim oynadığım oyunda oynamak ister mi? Çok büyük bir oyuncu. Kendime güvensizdim çünkü. Mustafa bey arayıp, ane Suna Pekuysal deyince tam anlamıyla sevinçten uçtum. Herkesi aradım, Suna Pekuysal ile oynayacağız dedim.

Oyun Pahalıysa İyidir Bu mu Yani

S.P. : Neticede oyunumuz başladı. Provalarda bir araya geldik. Kavuştuk. Çok uzun prova yaptık, beş buçuk ay çalıştık. Tekstin bu hale gelmesi, halk oyuncularının çalışması, oyunların ve şarkıların seçilmesi, bütün bunlardan sonra diyalogların oluşturulması çok emek isteyen işlerdi. Lüküs Hayat'taki gibi,

oyunlar ve türküler birbiriyle bağlantılı. Mesela 16 yaşında veriyorlar kızı, mor kınalar yakıldı ellerime, diye türkü söylüyor. Birtakım özgün müzikler de var. Onları da Murat Hasarı yaptı. O besteler de, oyunun ruhuna çok uydu. "Aşk varsa, durma git mutlu olduğun yere" ... Ben oynuyorum diye değil, ama herkesin bu oyunu seyretmesini istiyorum. Her yörede oynamasını istiyorum. Bir Almanya turnemiz var. 26 Nisan da gideceğiz. Festivale gidiyoruz.

Ş.T. : Çok yurtdışı bağlantıları olan bir oyun. Belçika ve başka ülkelerle de var. Buna çok seviniyorum, bunları biz yapmayacağız da kim yapacak. Müzik nerelere gidiyor, televizyonların durumunu görüyoruz. Halk Müziğini, Halk Oyunlarını ve Tiyatroyu bir arada sunmak, bence hem yenilik hem de insanları tiyatro salonuna çekmek için ideal bir fikir. Ayrıca burada canlı konser verme imkanım da var. Tabii izleyici de canlı konser izliyor. Bir konser bileti yirmi milyondan az değil. Burada altı buçuk milyon vererek, bir şölen izleme imkanına sahipler. Tarihler de önceden belli, dolayısıyla insanların organize olmaları daha mümkün.

S.P. : Böyle bir çalışmayı ancak Devlet Tiyatroları ya da biz yapabi-

liz. Çünkü ödeneğimiz var. Özel tiyatroların bu tür bir çalışmayı yapması çok zor. Bir Shakespeare oynayabiliyor mu özel tiyatrolar? Ya Devlet Tiyatroları oynayacak, ya biz oynayacağız. Çünkü hasılatı da düşünmek zorundalar. Para kazanabilsinler ki, yaşatabilsinler tiyatrolarını. Machbet oynuyoruz, Othello oynuyoruz. Çünkü gişe hasılatı düşünmüyoruz. Kültür hizmeti yapıyoruz. Neden biletlerimiz ucuz bizim? Kötü oynadığımız için mi? Hayır, ödeneğimiz var. Ama maalesef kırk milyona, otuz milyona oyun izleyen seyirci, altı milyona bunlar ne oynuyor ki deyip gelmiyor. Bu düşünce yeni yeni yıkılıyor. Bu hep vardı Şükriye. Bak tıklım tıklım şimdi, ama sorunlarımız var. Böyle bir ekip kurduğun zaman, oyuncuların başka hiçbir yerde oynamaması lazım. Ama oyuncular, birkaç projede birden yer alıyor ve çakışmalar sorun oluyor. Yoksa biz bunu, bir ay bile her gün oynarız. Seve seve oynarız.

Horoz, Başağa Tekabül Eder

S. P. : Gencay Gürün, Zihni Göktay'la benim için "animals", sahne hayvanı onlar, demiş bir röportajında. Biz çok şaşırdık ilk duyduğumuzda. Sahnede devleşiyorlar diye de devam etmiş. Bu çok hoş tabii. Lüküs Hayat'ı oynuyorduk. Turnedeydik. Yolda öğrendik. Gururlandırıcı bir olay tabii bu. Herkes için, her zaman söylenmez.

Ş.T. : Benzerliklerimize gelelim Suna abla. Bak saçlarımız benziyor. İkimizinki de kızıl.

S.P. : Gözler benzemiyor

ama, nerde senin gözlerin bende. O güzel gözler yok. Babanın gözlerini almışsın. Gözlerin babana benziyor, oyunda annenim ya ondan öyle söylüyorum. Namusu kurtardım çok şükür. Ama nelerimiz benziyor söyle.

Ş.T: Burçlarımız aynı. Çin burcuna göre, sen Horoz burcusun, ben Başak burcuyum. Haksızlığa hiç gelemiyoruz ikimiz de. Tiyatroda hiç sorun yaşamıyorum. Sorun çıktığı zaman sen çoktan halletmiş oluyorsun. Sevdğin şeyleri seviyorum, izlediğin kanalları izliyorum, kızdığın şeylere kızıyorum. Galatasaraylısın. Ben de Galatasaraylıyım. Bir tek, sen dizi seyrediyorsun, ben seyretiliyorum.

Yalnızlık İstirap

S.P: Yalnız yaşadığım için dizi seyrediyorum ben de. Başka yapacak hiçbir şeyim yok çünkü. İnan ki öyle, eskiden ben de televizyon seyretiliyordum ki. Kocam hayat-tayken, onunla sohbet ediyorduk. Ona hizmet ediyordum. O haberleri dinlerdi, ben de haberleri dinlerdim. Başka hiçbir şey izlemezdim. Şimdi o yok, hiçbir şey yok. Arkadaşlarım sadece, televizyon ve telefon. Açıyorum arkadaşşıma telefon, ne yapıyorsun, bir fikra duy-dum da anlatayım diyorum. Müsait değil belli, farketmemiş gibi anlatmaya devam ediyorum. Tutuyorum onu on dakika. Ne yapacağım, vaktimi öyle geçiriyorum. Bir tek tiyatro var. Bu olmadı mı, benim hayatım bitti demektir. Bir ay olmayacak bu oyun mesela. Ben, kara kara ne yapacağımı düşünüyorum. Yalnızlığı hiç sevmiyorum. Dört gün çıkamadık ya karda, tek kul yok evde. Çatışacak, münakaşa edecek, hayır hayır o öyle değil, bu böyle diyecek, bir Allahın kulu yok. Bir ön cama, bir arka cama gidip gidip karlara baktım. Elektrikler de kesildi, kitap da okuyamadım, çok sıkıldım evde. Düşünebiliyor musun ıstırabımı? Ya yemek yaptım çıktım mutfaktan, ki iki saatini alır en fazla. Yaptım, yaptım döktüm yemekleri. Kim yiyecek tek başına, bir sürü yemek. Ya da çamaşır koyup yıkayacaksın. Anlatabiliyor muyum? Bu var işte. Bu nedir? Yaşam biçimim tiyatro benim. Ben burada yaşıyorum, ben evde yaşamıyorum ki. Otel benim evim, çıkıyorum, gelip yatıyorum. Çok az insanda var bu tutku. Benimki aşırı. Hastalık derecesinde. Bilmiyorum. Ben aşırı mı fazlayım, yoksa normal bu mudur bilemiyorum.

Ş.T: Ama böyle böyle,

Suna Pekuysal oluyorsun işte. Senin bu tutkun seyirciye yansıyor. Bizim Cem bağlamacı. Bağlama çalmadan yatamam diyor, ben bağlamama dokunmadan uyuyamam. Bir aşk bu. Sen de yaptığın işi seviyorsun. Yani ben şarkı söylemeden uyuyamam demiyorum ama, ben de işimi çok seviyorum. Bu bizim aşkımız, zaten onun için başarılı oluyoruz. Sana bakınca ben, ilerideki halimi görüyorum. Ben de çok enerjik, içinde iş aşkı olan, işi-ne saygısı olan biriyim.

Ölümüne Tiyatro

S.P: Tiyatroya aşık olacaksınız. Bu meslek, aşk mesleği aşk. Aşk nasıl bir duygu? Korkunç bir duygu, ölümüne değil mi? Kerem ile Aslı gibi. O aşk ile seveceksin tiyatroyu. Tiyatro yapmak için, tiyatro yapılmaz. Evlenmek için nasıl evlenilmiyorsa, tiyatro yapmak için de tiyatro yapılmaz. Kafanın yarısını, elmanın diğer yarısını bulduğun zaman evleneceksin. Beni tamamlayan biri olacak, benim evliliğim. Öyle olmalı, ki ben onu yaşadım çok şükür. Allah'ın sevgili kuluymuşum, yarım elmamı buldum. Çok güzel bir evliliğim oldu, şükürler olsun. Tiyatro da öyle, tiyatroculuktan başka iş yapamazsın. Güzel bir evlilik yaptım, Allahıma bin şükür. Belki

de beni biri beğenir, alır diye sahneye çıkılmaz. Vitrin mi burası?

Yazar mısın, Yazamaz mı

S.P: Ne şiir tarafım var, ne de yazı. Yani edebiyat yok. Sıfır.

Ş.T: Aaaa, Suna abla emin ol sen otursan, çok da güzel yazarsın. Birikimlerin var, çok duygusal bir insansın. Nasıl yazamazsın? O oynadığın oyunlarda, sırf söylenenleri mi söylüyorsun? Tuluat yapıyorsun resmen. Tekste bir varsa, sen iki söylüyorsun. Yazıyorsun resmen.

S.P: İşim, çıkıp oynamak. Belki de yapabileceğim şeyler vardır. Belki bir çocuk oyunu sahneleyebilirim. Ama bunlar başka işler. Rolümü verirler, çıkarım oynarım. Böyle gelmiş, böyle gider. Bunun yanı sıra film yaptım Yeşilçamda, dizilerde oynadım, komik kız rolü verdiler bana hani, öyle işte. Sonra televizyon girdi devreye. Yan işlerim benim.

Ş.T: Biz de beraber yeni bir dizi yapalım Suna abla. Bu sefer anne kız olalım.

S.P: Yeter Anne'de, her şeyi çok değiştirdik. Başarısı aslında yazarların başarısıydı. Bu oyunda öyle. Ekrem Çatak bu oyunu yazdığında, en iyi ödülünü almış. 70'lerde, tiyatro oyunu olarak oynanmış. Filmi de yapılmış, bu çok farklı. Bu Sultan Gelin oyunları, türkülerle görkemli bir seyirlik oyun.

Hayallerim, Türkülerim, Tiyatro

Ş.T: Bu benim ilk tiyatro oyunum. Konservatuvarın opera bölümünde okuduğum için, oyunculuk dersleri de almıştım. Benim hayallerim hep tiyatrocü olmaktı. Küçük-lükten beri ne olacaksın dediklerinde, tiyatrocü olmak

istediğimi söyledim. Evde radyo tiyatrolarını kaydederdim. Işık Yenersu hastasıydım. Işık Yenersu'nun kısımlarını ezberlerdim, kendi kendime okurdum. Mutsuz bir çocuktum. Evde üvey babam vardı sürekli kavga, odama kapanır tiyatro ile meşgul olurum. Yetiştirme yurdunda kaldım on üç sene. Sonra annemin, babamın yanına gelince uyum sağlayamadım. Onlar çocuğa nasıl davranılır bilmiyorlar, ben aile kavramını bilmiyorum, sürekli sorun oldu. Lise yıllarında yazdığım şeyleri oynardım, taklitler yapardım. Lise bitti ve evden kaçış olsun diye Eskişehir İktisat Fakültesi'ne gittim. Bir sene okudum ama, bir sene iktisat yerine işte halk oyunları oynadım, Sosyal Yayınları'ndan, yüzde kırk indirimli kitaplar alıp, orada sattım. İktisat dışında her şey yaptım. Sonra baktım olmayacak, konservatuvar sınavına girdim. Tiyatro bölümünü istiyordum. Lorca'nın Kanlı Düğünü'nden bir tirat okudum. Gelinin tiradı, ezberimde hâlâ. Şakır şakır ağladım ve alkışlandım. O zamanlar sınavda, piyanoyla kulak testi yaparlardı. Sıra bana geldi, hoca dehşete kapıldı.

S.P: Paniğe kapılmışlardır, ne yapacağız biz şimdi? Bu kızdan çekeceğimiz var demişlerdir. Bir yerden bir yere vermek zorundalar. Tiyatro mu, şan mı? Ne yaptılar o zaman?

Ş.T: Hoca dedi ki; "Sen ne yapıyorsun?" Tiyatro bölümünü istediğimi söyledim. "Yavrum beni dinle" dedi. Bu sesle tiyatro olmaz. Şan eğitimi alırsam tiyatrodan uzak olmayacağımı söyledi. Bana da çok mantıklı geldi. Hem okuyordum, hem çalışıyordum ve 90 küsur ortalamam vardı. Çok başarılıydım gerçekten. Şan hayatı böyle başladı. Bir tarafta yoğunlaşmak istedim. Kendimi bölersem, başarılı olamam diye düşüdüm. Birkaç skeçte rol aldım, seslendirme yaptım. Plastip Show'da Tansu Çiller'i konuştum. Hatta spikerlik teklifi aldım. ATV yeni açıldığı zaman, Satel'ken haber altı okudum. Perfore diyorlar ya Suna abla. Dergide kaligrafi de yaptım, ekmek parası. Can Barslan'ın yazdığı yazılar üzerinde çalıştım.

5 Kuruş Kırmızı Bilet, 3 Kuruş Yeşil Bilet

S.P: Can Barslan çok güzel skeçler de yazdı. Bak, ben de bir şey anlatacağım. Tramvayla gidip geliyoruz. 13 yaşından beri tiyatrocuyuz. Okul yok, okul bitmiş. Bir-sen Kaplangı'ya dedim ki: "biz de konservatuvar sınavlarına girelim,

O ne büyük zevkti,
tramwayda paso
gösteriyoruz.

paso alırız"... Sene 1947. 5 kuruş kırmızı bilet, 3 kuruş yeşil bilet. Pasoyu çıkarırsak, bedava gidip geleceğiz. Bu yüzden girmek istiyordum sınavlara. Girdik sınava. Piyano istedikleri bütün sesleri verdim, balede denediler. O da oldu. Bir geldi sonuçlar, şan dersini kazanmışım. Üç oktav kolirato sopranoymuşum. Türkiye'de sadece iki tane vardı. Üç oktav demek, İma Sumak demektir. Ama ona ihtiyacım yok. Dört sene bale yaptım. Tütüler, mütüler, resitaller dört sene geçti. Bu arada tiyatrodaki oyunlarımı da oynuyorum ama figüranız, tiyatrodaki büyük roller verilmiyor. Gizli gizli tiyatro derslerini izliyoruz. Gizli gizli tiyatro tekniklerini öğreniyoruz. Bıraktım baleyi, ama bale tiyatrodaki dansıma yardımcı oldu. Bütün bunlar paso için. O ne büyük bir zevkti, tramvaya biniyoruz, paso gösteriyoruz gururla.

Ş.T: Ben de büyük pasolarımı biriktirdim. Hepsini saklıyorum.

S.P: 35 kuruş çorba içiyoruz, düşünebiliyor musun? O da işkembe çorbası, tavuklu çorbaya paramız yetmezdi. Bazen arkadaşlarla sanki tavuklu çorba içmişiz gibi, dişlerimizi karıştırırdık. Muziplik işte. Nerede tavuklu çorba içmek. Bazen sosis ekmek, o da biraz zor. Grissiniler, krik kraklarla yaşadık senelerce. Tiyatro yapmak böyle bir şeydi. İşte onun için, biz böyle yaşayıp geldiğimizden dolayı, sene 47-50 şimdi 2004. Herhalde öyle şeyler olmayacak artık. Tiyatrocular tabii ki tavuklu çorba içebilecekler. İlerleyeceğiz tabii, geliştireceğiz. Ama hiçbir zaman sanatla, tiyatroyla uğraşan insan doymayacak. Açlık çekmek zorunda, ki işine sarılsın. Doyduğün zaman, iyi oynayamazsın. Çünkü karnın tok. Bak çevrene, bugün bir şarkıyla hit olup, ertesi gün meşhur oluyorsun ve altına cipini çekiyorsun. Artık ondan hiçbir şey bekleme. Ne güzel bir türkü söyleyebilir, ne yeni bir şey üretebilir. Çünkü tok. Ondan ne seyirciye saygı bekleyebilirsin, ne de hiçbir şey... Ondan sonra gülm. Gider. Aç kalacaksın ki, amatör olmaya devam edebilesin. Oyuncu, hep amatör kalmalı bence. Amatör kaldığı müddetçe, o oyuncu profesyoneldir zaten. Sen profesyonel olduğun kendin söylemeyeceksin, seyir-

ci o profesyoneldir diyecek. Ben amatörüm, amatör ruhuyla oynuyorum dersin yıllar sonra da, o zaman kazanırsın. Bunu kafalara yerleştirirsek, çok çok rahat edeceğiz, çok da güzel şeyler çıkacak oktayla.

Yakışır mı Sana? O Star, Bu Star, Öz Star, Nereye Kadar?

S.P.: Sosis gibi şarkıcı çıkıyor, sosisin bile tadına varmak istersin. Bir şarkıcının tadına varamadan, bir başka şarkıcı çıkıyor. Tabii ki çıkacak. Ama bir zamanı var bunun. Olmalı yani. Her şey peşpeşe çıkıyor. Yeni bir kitap yazıyor biri, televizyondaki kanallarda hep o adamı seyretmek zorunda kalıyoruz. Ya da kadını. Televizyona çıkan, ya kitap yazdım diyor, ya da yazıyorum diyor, ya çıktı diyor, ya

da iki güne kadar çıkıyor diyor. Her şey bir furya halinde bizi sarıyor. Nereye kitabın çıkıyor, neye kitap çıkıyor, kitap yazmak için başkasının kitap yazmasını mı bekledin? Bu zamana kadar neredeydin? Acayip bir şey. Ben kendimden örnek vereyim. Macide Tanır bir kitap yazdı, okudum ben onu. Çok güzel bir kitaptı. Ondan sonra bana da teklif geldi. Siz de yazmayacak mısınız, diye. O kitap o kadar güzeldi ki, benim yazmayı biraz düşünmem gerekir dedim. Yazacağım şey, o güzellikte olmalı. Yazdım oldu, olmaz. Her şeyin zamanı var. Şimdi bütün bunlardan sonra, dergi bile yapmam, ne kitabı. Akli-mi oynatacağım. Neye göre yapıyor bu iş? Neden yapıyor? En basiti Popstar. Yakışır mı sana bir kanal olarak Kanal D? Nasıl yapıyorsun sen bu işi ya? Anlaşamamışsın, mukavelen bitmiş, almış programını başka bir kanala gitmiş. İşin usu-

lü bu. Nasıl bizim dizimiz, kanaldan kanala transfer oluyor. Hep birlikte gidip kanal değiştiriyoruz. Yapımcının kararı neyse o. Gitmiş başka bir kanala, programım artık burada diyor. Popstar Show TV'de diyor. Sen Türkstar olarak adını değiştirip, nasıl yayınlarsın? Ne olacak bu işin sonu? Özstar, Özbe-özstar nereye varır? Bu iş mi, söyleyin bana lütfen. Nereye kadar? Ben bunlara üzülüyorum.

Kağıtta Emekliyim

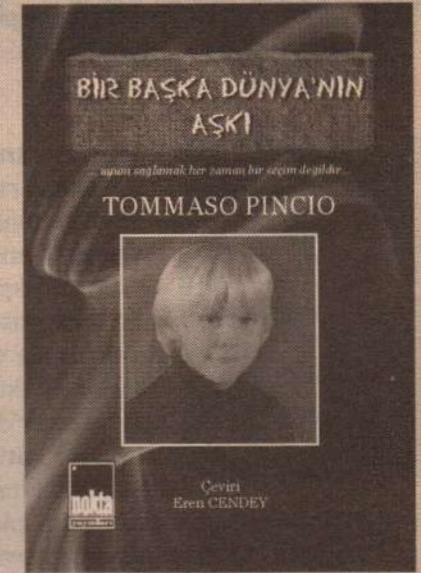
Ş.T: İnsanlar harcanıyor, yanlış şeylere sevk ediliyorlar. Göç zaten durmadı. İnsanlar göçe teşvik ediliyor. Bütün kızlar, erkekler televizyonda seyrediyor hayaller içinde, evlerinden kaçan kaçana. Ana babaları çocuklarını dövüyor, yazık değil mi insanlara? Ben böyle yetenekler keşfedileceğine inanmıyorum. Bu tamamıyla reyting, para.

İnsanların duygularıyla oynuyorlar, intihar edenler olacak. Gör-müyormusunuz kadın çıktı çıplak, don paça. Çok korkunç. Olay zaten çok kötü, jürilere artık hiçbir şey demiyorum yani. Onları eleştirmeye bile gelmiyor sıra. Öyle ezber sahneye çıkmak yok. Çalışmak lazım. Ben de evden kaçabiliyordum. Çok müsait bir ortam vardı. Bu yarışmalar, kaç git diyor yani. İnsan içinde bir yetenek varsa, o yetene-

ğine emek vermek ve çalışmak sonuca ulaştırıyor zaten seni. Hiçbir şey tesadüfi değil. Mücadeleci olacak ve dik duracaksın. Her şeyin başı bu.

S.P: Çalışmak, çok çalışmak her şeyi açıklar. Çoktan emekli oldum. Ama hâlâ çalışıyorum. Hiç emekli olmamış gibi çalışıyorum. Kağıtta emekliyim. Çalışmazsam hayattan emekli olurum. Sevgi çok önemli. Dünyanın en güzel şeyi, bir yere hizmet veriyorsun. Seyircinin ne günahı var ki, sana gelmiş, seni izlemeye gelmiş. Hiçbir şeyi ona yansıtmayacaksın. Kol kırılacak, yen içinde kalacak. İşini seveceksin, sahneyi seveceksin, seyirciyi seveceksin. Bizim sahnemiz, seyircimiz. Seyirci bizim ekmeğimiz, suyumuz. Alkış nedir? Köftemiz, ekmeğimiz, salatamız her şeyimiz. Biz onunla doyuyoruz. Bu zihniyetin dışında şeylerle karşılaşp, çok küsen insan var. Eşim de onlardan biri. 3

Kurt Cobain'in hayaletine sonsuza dek can veren bir roman.

... uyum sağlamak her zaman bir seçim değildir...

TOMMASO PINCIO

Hamdi Özyurt'un öyküleri okuyucuyu, yaşamın fazla bilinmeyen yüzüyle tanıştırıyor.

Mehmed Uzun

Hamdi ÖZYURT

Bazen bir **nokta** fark yaratır

www.noktayayin.com

ALO OOOOO!

HAYVAN'dan ARİYORUZ

Hazırlayan: SINAN SÜLÜN

**Alo Hayvan'dan arıyoruz,
Meltem Arıkan ile mi görüşüyoruz?**

- Buyrun benim.

"Yeter Tenimi Acıtmayın" isimli kitabınız toplatıldı...

- Kitabım Ekim ayında yayınlandı, Şubat'ın başında "cinsel arzuları tahrik ve istismar eder nitelikte genel ahlaka aykırı olduğu" gerekçesiyle toplatıldı. Yani kitap Muzır Kurulu'na göre insanlarda cinsel istek uyandırıyormuş. Böyle bir sonuca varıyorlarsa demek ki onlar da tahrik olmuşlar.

Bundan sonra ne olacak?

- Şu anda kitabın yayıncısı Everest Yayınları karşı dava açtı. Zaten

yapılan işlem kanuna aykırı. Yeni çıkan AB uyum yasalarına göre edebi eserler toplatılamıyor. O zaman şunu merak ediyorum bu yasalar sadece birilerinin gözlerini boyamak için mi? Eğer mahkemeden olumlu bir sonuç çıkmazsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gideceğiz.

Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

- Biliyorsunuz terör insanları korkutmak için yapılır. Bu toplatılma kararı da benim, diğer kadınların ve erkeklerin korkutulmasına yönelik bir karardır. O yüzden bu sadece benim değil, herkesin davasıdır. Çünkü ortada bir terör vardır.

Teşekkür ediyor, sansürsüz günler diliyoruz.

- Ben teşekkür ederim.

**Alo Hayvan'dan arıyoruz,
Ayça Seren Ural ile mi görüşüyoruz?**

- Evet, benim.

Pogo adlı kitabınızdan bahsedebilir misiniz?

- Kitapta anlatılan 1990'ların ortasında iki tane punk üniversite öğrencisi kızın hikayesi.

Yani sıradışı şeyler. Kitaptaki kahramanlarımız fahişe kılığına girip insanların arabalarına biniyorlar ve onları soyuyorlar.

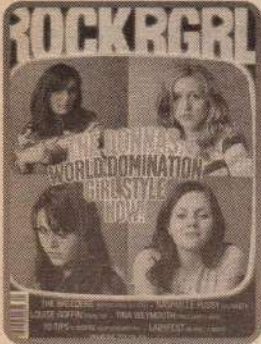
Cinayetler serisi var.

Okurların tepkileri nasıl oldu?

- Genelde olumlu tepkiler aldım. Ama elitistler çok saldırgan yaklaştılar; "Nedir bu, roman mı" diye.

Teşekkür ederiz, iyi çalışmalar.

- Ben teşekkür ederim.

**Alo! İstanbul'daki Hayvan Dergisi'nden arıyoruz.
Ben Amy. Adınızı alabilir miyiz?**

- Carla DeSantis. ROCKRGRL dergisinin kurucusu ve yazı işleri müdürüyüm.

Ne zamandan beri ROCKRGRL dergisini çıkarıyorsunuz?

- Neredeyse 10 yıl.

ROCKRGRL dergisini çıkarmanızın nedeni ve 'Misyonunuz' nedir?

- Kadın sanatçılara hak ettikleri saygının gösterilmemesi ve onlar hakkında yeterince haber yapılmaması bir müzisyen

olarak asabımı bozuyordu. Hem kadın sanatçılar hakkında yazı bulmak çok güçtü, hem de var olanlar kadınları ya küçük görüyordu ya da onları aşağılıyordu.

Kadınlara, kendi yaratıcı hikâyelerimizi anlatma olanağı sağlayacak bir dergi istiyordum.

Derginizin adı neden 'ROCKRGRL'?

- Biraz riot grrrl'in (ası kzzz) şerefine koydum adını - kadınları ellerine enstrüman alıp duygularını müziğe dönüştürmeye teşvik eden bir hareketti çünkü.

Okur kitlenizi tarif eder misiniz?

- Okurlarımın çoğu müzisyen, ama sanırım sınırdan bazı okurlarım da var yani birileri onları yüreklendirirse müzisyen olabilecek tipler. Ben, rock çalmanın dünyadaki en şifa verici şey, duygularını dışa vurarak gerginlikten kurtulmanın en iyi yolu olduğunu düşünüyorum.

Türkiye'de aboneleriniz var mı?

- Bildiğimiz kadarıyla sadece bir kişi. Dergimizin Türkiye'deki gazete bayilerinde satıldığını sanmıyorum.

Okuyucularımız için özel bir mesajınız var mı?

- Evet. Rock'a kapılmaktan korkmayın!

Alo Hayvan'dan arıyoruz. Ekmek ve Adalet dergisi mi?

- Evet, buyrun.

Yayın hayatına ne zaman başladınız?

- 2002 yılında ilk sayısını çıkardık. Çıkarmaktaki amacımız ülkemizde yaşanan hukuksuzluklara, insan hakları ihlallerine,

anti demokratik uygulamalara karşı düşüncelerimizi ifade etmektir. Ayrıca ülkemizde insanlar gün geçtikçe yoksullaşıyor, açlık sınırında olan insanlar her gün artarak devam ediyor.

Ne tür tepkiler alıyorsunuz?

- Özellikle hitap ettiğimiz halk kitlesinden olumlu tepkiler alıyoruz.

Hiç toplatıldı mı dergi?

- Toplatılmayan sayısı var mı desenize. Bugüne kadar doksan üç sayı çıkardık, ortalama yetmiş sayısı toplatıldı. Yine bu toplatılan sayılardan dolayı iki yüzden fazla dava açıldı. yazı işleri müdürümüze.

Teşekkür ederiz.

- Sağ olun.

Akıntıya Kürek Ömer Madra

Parantez

Avangard Kuramı Peter Bürger

İletişim

Açıkla Bana Bu İşti Cezmi Ersöz

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Muzlar, Plajlar ve Askeri Üsler Cynthia Enloe

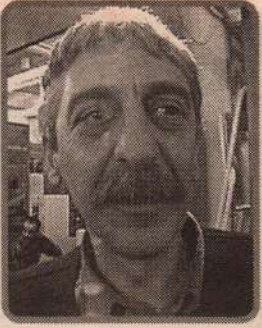

Mevlüt Gülveren, bize kendisini getirdi.

İsa'nın Külleri Catherine Clement

Telos

Alo Hayvan'dan arıyoruz, baloncu Rıza Külegeç ile mi görüşüyoruz?

- Evet benim, kimi aramıştınız.

Abi ben Sinan, Hayvan'dan.

Tarkan'la reklam filminde oynuyor-muşsun abi, doğru mu.

- Evet. Doğrudur. Opet'in bir reklam filminde onun şoförü rolündeyim. Belki de değilim. Belki de o benim şoförüm rolünde. Yani burda öyle bir ortam var

ki kim kimin şoförü belli değil. Yani sürprizli bir şey.

Peki nerden çıktı bu?

- Bütün rejisörler yönetmenler toplanıp karar vermişler oynasa oynasa bu rolü Rıza Külegeç oynar diye. Hatta Tarkan, "Rıza olmazsa hayatta oynamam" demiş. Ben zaten şöhrettim, bir de bu olunca iyice Taksim'de yürüyemeyeceğim. Ne yapalım bu da benim gerçeğim. Tamam geliyorum, Tarkancıım.

Neyse abi seni çekimden alıkoymayalım.

- Tamam. İstanbul'a geldiğimde görüşürüz, herkese selam.

Alo Hayvan'dan arıyoruz, Ahmet Özgenç ile mi görüşüyoruz?

- Buyrun benim.

17 milyon karşılığında isteyen herkese Oscar heykeli veriyor-sunuz.

- Evet. Türkiye'de ilk kez bunu biz yapıyoruz. Aslında bu Amerika'da çoktandır yapılıyordu. Bizim yaptığımız şu; müşteri bizi arıyor, heykelin üzerine

istediği bir şeyi yazdırıyor ve sipariş ediyor, biz de isteğini yerine getiriyoruz.

Heykelin hammaddesi nedir? Talep nasıl?

- Sert plastik. Öyle fazla talep yok. Ortalama bir gidişat var. Sevgililer ve Anneler gününde bayağı bir artış oluyor.

Nobel Ödülü vermeyi de düşünüyor musunuz?

- O edebiyat ödülü. Oscar'ın anlamı farklı.

Teşekkür ederiz.

- Ben de teşekkür ederim.

Alo, Ressam Nihat Kemankaşlı mı?

- Buyrun benim.

Serginizden bahsedebilir misiniz?

- Kağıt üzerine yapılmış karışık teknikte işler. Mekanımızdaki tüm nesneler benim ilgi alanıma giriyor.

İnsanların ilgisi nasıl?

- İlgi oldukça iyi. Hatta Radikal Gazetesi'nde haberim çıktıktan sonra ilan-ı aşk edenler bile oldu.

Yeni projeleriniz olacak mı?

- Nisan ayında Kargart Galerisi'nde perde ve battaniyeler üzerine yaptığım resimler sergilenecek.

Kolay gelsin, iyi çalışmalar.

- Sağ olun, size de.

Alo Hayvan'dan arıyoruz,

Birgün gazetesi mi?

- Buyrun, ben Cüneyt Akman.

Birgün gazetesini yayımlama

fikri nasıl ortaya çıktı?

- Medyanın herkesin şikayetçi olduğu halleri giderek egemen oldukça daha da şiddetle kendini hissettiren bir fikir. Bağımsız, manüpülatif ve tekelci olmayan, özgür bir gazete. Farklı eğilimlerin, katmanların sesini duyurabileceği bir gazete. Öte yandan patronunun geniş kitlelerin bizzat kendisi olduğu ve onların sesini duyuran bir gazete. Marjinal fikirlere açık, ama kendisini yaratan geniş halk kesimlerince de rahatlıkla okunabilen bir gazete.

Çalışmalar nasıl gidiyor?

- Şu anda bir gazete ile başladık. Bir de internet haber portalı yayına girmek üzere. Bir kere genç, güler yüzlü, rahat okunan bir gazete olacak. Öte yandan içerik açısından zengin bir gazete. Yani kapitalizmin kafa-kol ayrımını sol adına bir kez de biz yeniden üretmeyeceğiz.

Buna karşılık yaratıcı ve kaliteli bir gazete olacak kırklı yaşlarındaki bizlerin çocuklarıyla birlikte okuyabilecekleri bir gazete amaçlıyoruz.

Tiraj hedefiniz nedir?

- Sol ve muhalif kesimler uzun zamandır hedef küçültme süreci yaşıyor. Biz en azından bu projede elimizden geldiği kadar bu süreci değiştirmeyi arzuluyoruz. Kısaca anlattığımız türden bir gazetenin 100 bin civarlarında bir satışa ulaşmasının mümkün olduğuna inanıyoruz. Üstelik bu satış yaparken mevcut sol gazetelerin satışını da olumsuz etkilemeyeceğini kendi okurunun bir kısmını da kendisinin yaratacağını uzun zamandır gazetelere küsmüş okurları da yeniden gazete almaya yönelteceğini düşünüyor ve umuyoruz.

Teşekkür ederiz, hayırlı olsun.

- Biz de teşekkür ederiz, sizlere de başarılar diliyoruz. H

Neler gördüm?

1994 - 2004 arası

- > Forvetler (sağ gösterip sol vururlar)
- > Sürüklenenler (çoban flüt çalmazsa kurda kuşa yem olurlar)
- > Değişmemekten korkanlar (hindistanı ararken amerikayı bulurlar)
- > Değişimden korkanlar (amerikayı ararken, hindistana gelirler)
- > Tazeler (yanlış yerde doğru şeyi söylerler)
- > Kıymete binenler (binerler bi alamete, giderler)
- > Nato kafa nato mermerler (yapmış olmak için yaparlar)
- > Şanslılar (paltonun bollaşmış düğmesi gibi sallanırlar)
- > Buldozerler (mesela bi gün bi kitap okurlar, herkesin hayatı değişir)
- > Dokuz köyden kovulanlar (ya isteksizleşirler ya sistemleşirler)
- > İyimserler (çamuru güneşle sıvarlar)
- > Güvensizler (iyi işi, kötü satarlar)
- > İmajlılar (kötü espriyi, güzel anlatırlar)
- > Kibirli (kendilerinden bi türlü sıkılmazlar)
- > Güler yüzlü maskeler (oscar, palmye, ayı ne varsa götürürler)

Dallas,
küçük ev
gibi kalır
bu şirketin
yanında.

BAKANGÖR

Jean-Paul Sartre
Baudelaire

İthaki

Mine,
Melek
ve Tülin,
bize şarap
getirdiler.

Kusma
Kulübü
Mehmet
Eroğlu

Agora
Kültür

İstiklal
Önemli
İdil Önemli

Yayın

Konak'tan
30 adet
lahmacun
geldi.

Akınsefa

Zamanında Anlaşılmamış Filmlere Yeniden Bir Bakış Denemesi (XII)

1, 2, 3'ler yaşasın Türkler.
4, 5, 6 Polonya battı.
7, 8, 9 Almanlar domuz.

Bıktım şu Almanların domuz olduğu
İkinci Dünya Savaşı filmlerden.
Anladık abi, Almanlar,
Yahudilere soykırım yapmış.
Bunu iki de bir niye hatırlatırlar?
Gina geldi artık, burada amaç ne?

Türk Sinemasında Entelseksüel Dönem Ya da Kadın Filmleri

OSMAN CAVCI

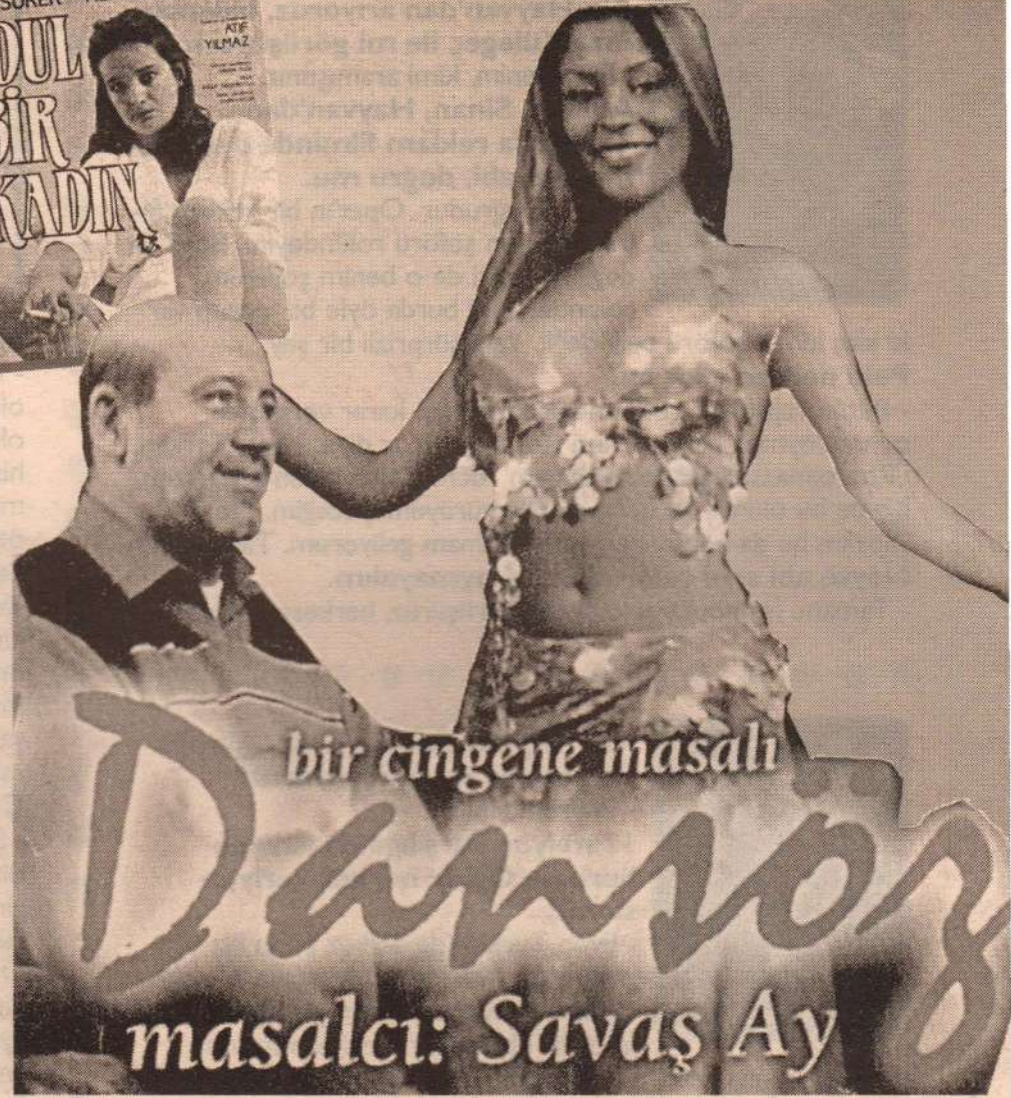
Entelseksüel kelimesini Türkçe'ye kazandıran değerli şoför arkadaşta teşekkür ederim. Galiba **Yıldırım Türker**'in yazısında okudum, bir taksi şoförü söylemiş. Alt kültürün yaratıcılığına bayılıyorum. Yaşasın cehalet. Hayatı daha net algılıyorlar. Kahrolsun bilgi; önyargı ve şablon üretiyor. Bilgi protez gibi bir şey. Benim bu sayfadaki numaramı biliyorsunuz. Zamanında hor görülmuş ikinci sınıf filmleri yazıyorum.

12 Eylül'den sonra seks filmleri bıçak gibi kesildi. Oyuncular, yönetmenler, yapımcılar mahkemelik oldu. Aslında seks filmleri ruh olarak bitmemişti. Bir sonraki döneme kıklık değiştirip şaaptı. **Atıf Yılmaz**'ın **Dul Bir Kadın** filmiyle başlattığı bu döneme entelseksüel dönem denir. Yani bir nevi kadın cinselliğine parmak atıyordu. Bu dönem başka yönetmenlerin de katkılarıyla bir süre devam etti ve **'kadın filmleri'** diye de anıldı. Hangisini sayayım... **Kadının Adı Yok**, **Sarı Tebessüm**, tiyatronun dahi çocuğu **Başar Sabuncu**'nun başarısız Bunuel adaptesi **Kupa Kızı**, **Asılacak Kadın** yine Atıf'ın pornografinin sınırlarını zorlayan yapımı (bu tahlil Agah Özgüç'e aittir) **Düş Gezginleri**, **Dağınık Yatak** bu entelseksüel dönemin başlıca yapıtlarıdır.

Ama en entelseksüel film, **Seçkin Yaşar**'ın **Sarı Tebessüm**'üdür. Bu dönemin soyunan kadınları: **Müjde Ar**, **Lale Mansur**, **Şahika**

Tekand, **Meral Oğuz**, **Yasemin Alkaya**'dır. Hatta bu dönem seyirciyi öylesine etkilemişti ki ressam **Bedri Baykam** bir bar açıp çıplak kadınları güreştirmişti. Daha sonra bu dönem kendi kendini bitirdi. En baba Atıf'dır.

Entelseksüeller sadece bizde yok, Avrupa sinemasından da örnekler verebiliriz, mesela **Tinto Brass** soft pornocu bir abimizdir. **Göz Zevki**, **Paprika**, **Posta Kutusu** gibi bizi çıldırtan harika yapıtlara imza atmıştır. Fakat nedense yakın zamanda ciddiye alınmak gibi gereksiz bir komplekse kapılmış ve **Salon Kitty** diye bir film yapmıştır. Film, üslubuna yakışmayacak kadar ciddidir. Yani bir nevi entelseksüellik yapmıştır. Film 2. Dünya Savaşı'nda bir kerhanede geçiyor. Kitty adında bir mamanın randevuevinde. Hiç savaş sahnesi görmediğimiz tek savaş filmi olma özelliği taşıması bakımından ilginç. Nazi subaylarını genelevde iş tutarken görüyoruz. Tinto yine her zaman ki numaralarını çekiyor. Çalışan orospuların pilavları bütün ekranı kaplıyor. Nazi subayları meğer ne sapıklarmış. 1,2,3'ler yaşasın Türkler. 4,5,6 Polonya battı. 7,8,9 Almanlar domuz. Bıktım şu Almanların domuz olduğu İkinci Dünya Savaşı filmlerden. Anladık abi Almanlar Yahudilere soykırım yapmış. Bunu iki de bir niye hatırlatırlar? Gina geldi artık, burada amaç ne? Daha yeni yapıldı, **Shindler'in Listesi**, **Polonsky**'nin gibi oluyunuz. Önemli şahsiyet

Piyanist'i. Sanki amacını aşan bir şeyler var. Bu kadar İkinci Dünya Savaşı filmi yapmakta. Yani bu yüzden İsrail'i siyonistleri mazur görebilir miyiz? Üstelik bu filmlerin yapımcıları da Amerikalı ve Yahudi prodüktörler. Anlayamadığım şey şu? Niye sadece Almanlar domuz. Aynı şeyi Amerikalılar da yaptı. Hitler'in gazabından kaçan Yahudi bilim adamı haklı bir refleksle atom bombasını icat etti. Ama Almanlara atılmasını istiyordu. Onun ırkını soykırımdan geçirmişlerdi. Amerikalılar tuttular, en ölümcül bombayı Japonların kafasına attılar. Hiroşima ve Nagazaki'de milyonlarca insan bitki, hayvan öldü. Japonya şu **İlhan Mansız**'ı çok sevenlerin ülkesi. Yani Amerika'da çok büyük bir katliam yaptı aynı savaşta. Keşke atom bombası icat edilmeseydi. Ve üstelik sadece Yahudiler mi öldü İkinci Dünya Savaşı'nda? Çingeneler de öldü.

Çingenelerin çektiği bu acıyı da **Savaş Ay**, **Dansöz** filmiyle dile getirmek istemiş. Ama olmamış Savaş Abi'de bir nevi entelseksüellik yapmak istemiş. Filmin başlangıç sahnesinde çingenelerin başına gelen büyük felaketten bahsediliyor. Lanetlilermiş çünkü... İsa'yı çarmıha gererken yardım etmişler. Bu unutulmaz sahneyi filmin başında görür

Mustafa Altıoklar da var bu sahnede. Aslında ne iyi parlak bir konu, nereden gelmiş aklına anasını satayım. Kırk yıl düşünsen bulamazsın. Ama film birden değişiyor, hiç başladığı gibi değil, konu dansöz konusu oluyor birden. Ne alaka? Bütün dansözler çingene mi? Yani anlayacağınız entelseksüel bir film oluyor. Hamam sahnesine bayıldım. Samanlık sahnesindeki sevişmeye bayıldım, Savaş abi'nin **İlknur Soydaş**'ı yediği sahneye bayıldım. Öyle ki bu çok para harcanmış ama hakkı yenmiş film, sırf bu sahne için bile çekilmeye değer. İlknur Hanım güneşte hiç yanmamış tanga izli bembeyaz poposuyla Savaş abinin kucağına oturduğunda içimiz bir tuhaf oluyor. Sanat yapıyorlar sahnede. Hamam sahnesi ve kızların, yani dansözlerin duş aldığı sahne de acayip erotik. Hele samanlık da **Sadri Alışık**'ın oğluyla çingene dansözün erotizmin doruklarındaki sahnesi unutulmaz. Çingene dansöz özel olarak Kerem'e striptiz yaparak oryantal şaapıyor. Anla işte! Kerem elindeki bıçakla dansözün sütyenini kesiyor, füzeler dışarı. Ne yazık ki oyunculuk padişahlık gibi babadan oğula geçmiyor. Kerem babası gibi içki de içmiyormuş. İşte Atıf Hoca'nın başlattığı ve Savaş Ay'la noktalanan bu döneme entelseksüel dönem denir. ■

Uygar Şirin'in ilk romanını seveceksiniz!

Anne, tut elimi!

Uygar Şirin

Türk Edebiyatı | Roman

Anne, Tut Elimi! hüznü ama umutlu bir sevgi hikâyesi... Üstelik genç bir yazarı müjdeliyor: Uygar Şirin'i. Akıcı bir anlatım, sade bir dil ve içten bir yaklaşım...

Yaşıtlarından farklı bir kız çocuğunun dünyasıyla tanışırken, sevgisiz dünyamıza da başka bir gözle bakma fırsatını bulacaksınız. Bu roman ellerinizden tutacak, hayata direncinizi artıracak! Bu roman bu kış çok konuşulacak!

Hüznü ama umutlu bir sevgi hikâyesi.

Hande Dengizer 1961 Gürün doğumlu. 1970'li yıllarda kurulan Dostlukspor'un ilk oyuncularından... Açıköğretim Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu mezunu. Bir özel bankanın Cari Hesaplar Yetkilisi olarak çalışmış ve emekli olmuş. Yaşamının önemli bir bölümünü de futbol işgal etmiş. 'En sevimli işgaldir futbolun hayatınızı sarması' gibi biraz üst perdeden bir şeyler söyledim sohbet anında. Aaah! yarasına değmişim. Hande, eski bir profesyonel futbolcu. Dengizer ailesinin en küçük çocuğu, haşarı kızı, hayta kızı, acar forvet, iyi arkadaş, samimi sporcu, keyifli deyimlerin ve göğüs istobunun uzmanı, kalçadan şutların golcüsü...

Siz Delikanlı Kızlarsınız

HAKAN DİLEK

Futbol sevgisi nereden geliyor?

- Şimdi aileden diyeceğim ama olmayacak. Abim karşı çıkmıştı top oynamama. Babam o zamanın aydın insanlarından biriymiş ki desteklemişti. Hoş arkadan abimin "erkeklik" gururunu biraz okşayacak işler de çevirmiyor değil...
Nasıl yani?

- Git bakalım arkasından neler oluyor bitiyor, bir bak diye izin vermiş abime.
Yani kız futbol takımının bekçisi ve izleyicisi yine erkekler oluyor...

- Evet abimiz, babamız daha da olmadı kocamız. Zaten bir dönem sonra evlenen kızların futbol oynaması çok söz konusu olmamıştı. E çoluk çocuk karışıyor işe ve onlar da ellerini eteklerini çekiyorlar spordan. -güliyor-

Ama sahadaki rakipler de erkekler...

- Evet. -güliyor- O zamanlar maç yapacak kadın futbol takımı bulamazdık. O nedenle gittiğimiz kentin ya da kasabanın komiseri, kaymakamı, üst düzey idarecileri çıkar oynarlardı beş on dakika. Biz zaten bayramda seyranda maçlara çağırılırdık. Adam maç sonrası nasıl bize çalım attığını, nasıl gol attığını anlatıp keyif yapacak ya akşam içki masasında.

Kadınla futbol oynamak... İlginç değil mi?

- Onların derdi oydu. Bizim ise bir tek düşüncemiz vardı, o da futbol oynamak.

Peki futbola başladığınız dönemlere gidelim. Küçücük bir kız çocuğusunuz ve size biçilmiş bir giysi var toplumda. Oyuncaklardan, bebek oyunlarından evcilik seçmek zorundasınız.

- Gerçekten öyle. Şu sokaklara bir bakın, kız çocukları nerede oyun oynasınlar. Geçmişte de böyleydi. Kendi başına bir çocuktum... Evde

oturmak, kanaviçe işlemek, evcilik oynamak, fotoroman okumak hiç bana göre değildi. Ben neredeyse o erkek kalabalığını yarar, içlerine girer, futbol oynardım.

Yadırgama olmuştur herhalde...

- Evet ama ben zaten erkek çocuklarına benzerdim. Fizik olarak da ufak tefektim. Yerimde duramazdım. Adım Erkek Fatma'ya çıkmıştı. Ben reddederdim bunları. Hiçbir zaman, hayatımın hiçbir döneminde "bunu erkek yapar, bu kadının görevidir" diye bir şey düşünmedim. Böyle bir duruşum olmadı. Belki bizim yaş gruplarının mahalle arkadaşlığı bu tür ayrımlara çok izin vermezdi. Hem iyi hem kötü. Köklü dostluklar doğdu. İyi yanı bu. Kötü yanı, bir de garip bir sahiplenme duygusu gelirdi arkasından. Bizim mahallenin kızına yan baktı diye kavgaların olduğunu bilirim... 1960-70'li yıllar ve çocukluğumuz için çok şanslı yıllar diyebilirim. Bizim zamanımız diye başlayan muhabbetleri pek sevmem ama ben çok iyi bir çocukluk geçirdim. Tommiks, Teksas çizgi romanların revaçta olduğu zamanlar... Gerçi bayanların spora katılımı 90'lı yıllardan sonraya rastlar.

Arçelik voleybol takımının dışında pek isim bilmezdik değil mi?

- Evet Arzu Göllü'lerin, koşucu Semra Aksu'ların ismi geçerdi hep... Onların da çok büyük başarıları yoktu zaten. Bayan Voleybol Milli Takım, Süreyya Ayhan gibi isimlerle bayanların rüştü ispatlandı. Tabi olanaklar da çok gelişti. 70'li yıllarda müzik de bile bir batı hayranlığı vardı. Sporda da varsa yoksa üç dört takım izlenir, söylenirdi o kadar. Şimdi öyle değil.

Hatta spor yapmaları ayıp sayılırdı. Gerçi neler ayıp sayılmazdı ki!

- 1970 yılında İstanbul'un yabancı dille eğitim veren en seçkin okulu

rından birinde bir beden eğitimi derisi var. İki sınıfın birleşmesiyle toplam yirmi beş kız derste. Ancak ikisi Alman, birisi Türk spor yapıyor; diğer kızlar derse katılmıyor. Düzmece birer rapor almışlar, kenardan izliyorlar ya da ders çalışıyorlar. Beden Eğitimi dersi bile o dönemlerde bir erkek eylemi olarak algılanırdı. 'Kas yaparız' diye utananlar bile vardı. Kızlıklarından olurlarmış... -güliyor- Spor yapanlar da "baldırı çıplak" olarak değerlendiriliyordu.

Evet 'eksik etek' deyimini biliyorum ama 'baldırı çıplak' deyimini burada kullanıldığını ilk defa duyuyorum. Bir de 'saçı uzun aklı kısa' vardı...

- güliyor- 1980 yılında Çek Cumhuriyeti'nde düzenlenen bir turnuvada bayan voleybol mili takımımız ilk kez final oynuyor. İkinci oluyor. O güne dek kafalardaki kadın imajı şöyle bir sallanmıştı. Bakın rakip oyuncular aralarında ne konuşurlarmış; "Bizim Avrupa'da gördüğümüz kadınlar da Türk, sizler de..."

Peki gerçek olan hanginiz? Böyle bir kimlik sıkıntısı vardır kadınıımızda.

- Şimdi de büyük sıkıntılar yaşıyorlar ama hiç olmazsa bugün biraz daha rahatlar... Kadın ekonomik yaşama daha sıkı elle sarıldı, katıldı, sosyal yaşamdaki yeri giderek daha bir belirginleşiyor.

Yani 'baldırı çıplaklar' 'sporcu' sayılmaya başladılar...

- Evet. Önce kendilerini beğenmek istiyor kadınlar. Böyle bir duyguyu estetik anlayışı geliştirdi. Spora daha çok ağırlık vermeye başladılar.

Yani sizi okul bahçesindeki maçlarda oynatmayan erkekler şimdilerde kadınların sportif başarılarını alkışlamaya başladılar...

- Çok doğru... Kaldı ki çocukken beni üzerdi bu durum, ama mücadele etmek zorunda hissedirdim ken-

dimi. Sadece bana değil ekonomik gücü olmayan çocuklara da böyle yaparlardı bunu.

Yani iktidar, erkek ağırlığıyla oyun alanlarında o zaman baş göstermişti.

- Evet bakkalın oğlu Mehmet, üst kattaki İlker kurmuşlar çetelerini kolay mı sizi içlerine almak. Oyun oynadığımız -ki bu hafta sonları olurdu- Kadıköy Ortaokulu'nun bahçesine duvardan erkekler gibi atlayacaksınız, onlarla aynı saatte orada olacak ve ayrılacaksınız. Ben bunların hepsiyle başa çıktım. Neler çektim, ben bilirim..

DOSTLUK

KIZ FUTBOLU

Sırf futbol sevgisi yüzünden...

- Evet. Futbolu çok seviyordum. Ama ben zaten kısa saçlarımla falan erkeğe benzerdim.

Peki sırf erkeğe benzemek için mi saçlarını kısa tutardınız?

- Hayır. Bunun spor yaparken rahat olmak için yapıyordum. Uzun saç erkekte bile rahat değildir. Bantlar, çevirirler... Değil mi?

Siz bir takım tutuyor musunuz?

- Hasta Galatasaraylıyım. Çok seviyorum Galatasaray'ı. Bu sevgi Yaşınların, Gökmenlerin oynadığı dönemden kalma.

Maç zamanları bayram yeri gibiydi değil mi?

- Evet. Ayakkabımızı ilk aldığımız zaman uyumamak, yastığımız altında saklamak... Bayram sabahlarına uyanmak gibi bir şeydi maç izlemek. Ama ben gidemezdim çoğun. Ekonomik gücümüz yetmezdi buna. Değil maça gitmek, ayakkabı bile alamazdık. Şimdikiye bakıyorum da ben babamın aldığı ikinci el Murat 124'ümüzü sile sile eskittiydim. -gülüyor- Daha önce de söyledim ya şanslıyız yine de. Bunun kıymetini bilmiyor şimdikiye. Şimdi gerçi ekonomik ve sosyal açıdan rahatım.

-gülüyor- evim, arabam var.

Yani sosyal yaşam renklendi...

- Evet. Gerçi bizim gece hayatımız futbolcuyken başladı -gülüyor- Bizim takım için düzenlenen geceler olurdu. Bir baktım oralarda millet yiyor içiyor, biz de başladık yemeye içmeye tabi. Ra-

cona uyduk yani. İçki, sigara o zaman futbolculuğun şanıydı. -gülüyor-

Peki Dostlukspor nasıl kuruldu?

- İstanbul'da yaşayan sekiz kız karar veriyorlar buna.

Hangi vesileyle tanışıyorlar...

- Kanka bunlar zaten. 'Şu arkadaşım var topa iyi vurur' demiş birisi, diğeri arkadaşını çağırması, buluşmuşlar. Niyet varsa zaten işler kolay olur. Buna niyet edenler toplanmışlar yani. Önce Dostlukspor koymak istemişler takımın adını. Sonra Dostlukspor'da karar kılmışlar. 1973 yılında Caferağa Mahallesi Kamil Paşa Sokak'ta bir küçük dükkan kiralamışlar. O zamanlar yer tutmak, dernek kurmak zor işler değil. Gidip Dernekler Masası'ndan izin de alıyorlar ve resmen kuruluyorlar.

Sizin öykünüzde o zaman başlıyor yani...

- Bir yıl sonra oldu. Bir gün bana haber verdiler, 'kız futbol takımı Derneği'nde maç yapıyor' diye. Evimiz o zaman Fenerbahçe'deydi. Uğur Dünder İşte Hayat programı için çekim yapacaktı.

Siyah beyaz televizyon yılları...

- Evet. Ben televizyondaki parazitli görüntüleri bile izlerdim. Yahu telmaşa saatlerimiz vardı bizim. Çalışmaz, sallarsız tekrar çalışır. Kocaman erkek saati. -gülüyor-

Dostlukspor'u kaçırmayalım...

- Maçı izlemeye gittim tabi. Ama içlerinde topçu yok. Ben bunlardan iyiyim, bi girsem dağıtırım bunları dedim. -gülüyor- Maç bitti peşlerine takıldım. Antrenöre gidip 'ben de bu takımda top oynamak istiyorum' dedim. Küçücüğüm. Beni tuttu şöyle bir silkeledi; 'Git o'lum bu takım kız takımı' dedi. 'Ben kızım' dediysem de dinletemedim, ama inadım inat. -gülüyor- Bir yolunu bulup abimle Dostlukspor Kulübü'ne gittim ve kaydımı yaptırđım. O zamanlar hukuk öğrencisi bir arkadaş başkanımız oldu, basenli bir sevgilisi vardı o da ablamız oldu, böyle bir amatör oluşumun içine girdik yani. -gülüyor-

Peki nasıl bir giyim tarzını tercih ediyordun? Yani sizi erkek sanmalarına yol açan nedenlerden biri de giyim kuşamınız mıydı?

- Hep spor giyindim. Örneğin Dostlukspor'a giderken ayaklarımda ucuz kesler, üstümde mavi pamuklu eşofman vardı.

Nerede yapardınız antrenmanları?

- Bomonti Çay Bahçeleri'nin üst tarafında Mustafa Çayır diye bir yer vardı. Son derece ciddi çalışmalar yapardık. Nasıl koşacağız, nasıl kafa atacacağız, nasıl stop yapacağız, nasıl şut atacacağız... Hepsini çalıştık. İşe profesyonelce bakıyorduk. Çünkü biz erkeklere karşıydık. İnsanlar da-

Otuz beş yaşında kaya gibi adamı karşıma çıkartıyorlar. Hem yaşça çok küçüğüz hem de bayanız. Nasıl baş edelim? Onun için çok ciddi çalıştık.

Şimdilerde takım arkadaşlarınızla görüşüyor musunuz?

- Uzun bir zamandır görüşemiyoruz. Çoğu evlendi zaten. Kadının sosyal yaşamı eve bağlanıyor evlendikten sonra.

Yani hayat onlara gerçek rollerini ya da sahada nerede duracaklarını gösteriyor. Gerçi erkekler için evlilik ya da bekarlık fark etmiyor. Onların dernekleri, meşru buluşma noktaları, halı sahaları, iki tek atacak yerleri hep var...

- Bu her yer için böyle. Erkekler daha kolay organize olabiliyorlar. Paraları var, özgürlükleri var. Ben evliliği seçmedim. Futbola evliydim çünkü.

Siz futbol oynamayı gerçekten seviyordunuz...

- Mesela bunun erkeklere özenmek olduğunu söylerler. Öyle bir şey değil bu. Erkeklerin yaptığı başka sporları da yapabiliyordum ama benim istediğim futbol oynamaktı. Futbolu seviyordum ben. Çok muhafazakar bir aileden gelmeyişimin de bunda etkisi vardır elbette ki. Ama yine de tedirgin olmuşlardır. Tabi ki oldular. Alıyorsun çantayı gidiyorsun memleketin bir ucuna. Ne oluyor ne bitiyor merak ediyorlar. Gittiğimiz yerler de daha çok Doğu illerimiz. Elazığ'a bile maç gittik.

Nasıl ayarlanıyordu maçlar?

- Adam bir hafta öncesinden afişini asıyordu; "Dostlukspor-Tekaütler maçı" diye.

Maç yaptığınız yerler bayram günü olmuştur...

- Evet adamlar soruyormuş; "Şortta mı oynayacaklar, kadınlar nasıl koşuyor!?" diye. Kente vardığımızda bir otele yerleşiyoruz. Dörtbeş oda tutuluyor. Dışarıda pencerelere bakarak gezen bir sürü adam olurdu. -gülüyor- Erzurum, Sivas, Kayseri gibi illere gittik. İnsanlar da-

için bir otobüs yollanıyor, önüne Dostlukspor diye bir pankart siliyor. Cuma yola çıkıp Cumartesi örneğin Elazığ'da oluyor, Pazar maçımızı oynuyor ve tekrar geri dönüyorduk. Çok güzel yıllardı, çok.

Peki para kazanıyor muydunuz?

- Hayır. Ya bir malzeme takviyesi istiyorduk ya da yol masraflarımız karşılanıyordu gibi. Ama bizim zaten gerçek amacımız bayanları futbola çekmek, onların futbol oynamasını sağlamak ve bayan futbol liginin kurulmasını sağlamaktı. Ana düşünce-miz buydu. Bizim bir hocamız vardı onun söylediklerini hiçbir zaman unutmadım; "Kimse saçıyla başıyla gözüyle kaşıyla anılmayacak. Çıkacak takır takır futbol oynayacaksınız. Nice erkek bilirim sizin gibi olamaz. Siz delikanlı kızlarsınız!"

O dönemlerde üç büyük kulüpten hiç destek gördünüz mü?

- Sadece Fenerbahçe'den. Sarı Kanaryalar adında bir bayan futbol takımı kurdular. Onu da o zamanın muhasip üyesi şimdiki Acıbadem Hastanesi'nin sahibi Mehmet Ali Aydınlar üstlenmişti. Ama ciddi bir girişim olamadı hiçbir zaman.

Takımda evliler var mıydı? Erkekler nasıl tepki veriyorlardı?

- Nişanlılar, evliler vardı. Kimi nişanlılar anlayışlı davranıyor kimi kocalar karılarının yanında oluyorlardı. Çoğunlukla olumsuzdular.

Soyunma odaları -ki erkek futbolcuların bile- merak edilir. Siz maç öncesi, maç arası nasıldınız? Erkek şakalar uçuşur havada o zamanlarda...

- O tür şakalar olmazdı. Biz öncelikle sporcu olmak, bir kimlik edinmek çabasıydık. Kendimizi çok samimi buluyordum. Sadece nasıl futbol oynadığımızla değil okulumuz, ailemiz her şeyimizle ilgilenirdi. İyi bir insan olmak için hazırlanırdık hepimiz. 80'lerde bizi misyonsuz ve vizyonsuz göstermek için "ne sağcıyız ne solcu futbolcuyuz futbolcu" diye terimler üremişti. Halbuki sorumluluklarımızın ne olduğunu biliyorduk biz. Hoş ve naif bir dönemden geldik... H

K SPOR

L KULÜBÜ

29 Haziran 1943 tarihinde aylık olarak çıkan, siyasi olmadığını ve tıbbi, sıhhi, ahlaki, terbiyevi, fenni, içtimai, iktisadi, sinai, zirai, edebi neşriyat yaptığını künyesinde belirten **LOKMAN HEKİM** isimli mecmuanın 47. sayısında rastlayıp Hayvan Okurlarına keyifle sunduğumuz **Dr. Muallim Hafız Cemal'in** bir yazısı.

Edep Yerlerini Elleri İle Kurcalayanların Felaketleri

1- 31 çekmeğe devam eden gençler, geceleyin uykularında bile şehvetli rüya görürler ve sık sık ihtilâm olurlar. Yeni tabirle rüyalanırlar. (Edep bozgunluğu) yaparlar. Şeytan tarafından rüyada aldatılmış olurlar ve çok zayıf düşerler.

2- Her gün abazaya varan çocuklar, zaman geçtikçe öyle şiddetli tiryaki olurlar ki, uyurken bile ellerini edep yerlerine korlar ve (31 çekmeğe) çalışırlar. Böyle çocukların ellerine kalın yünden veyahut deriden eldiven giydirerek yatırmak lâzımdır.

3- (El işi!) ile uğraşan çocukların, gençlerin iştahları yolundadır. Her

şeyi yerler. Yedikçe yedikleri halde günden güne zayıflarlar. Solarlar. Gözleri çukura batar. Elmacık kemikleri veremlerde olduğu gibi meydana çıkar. Bazı çocukların gözleri etrafında bir mailik zuhur eder.

4- Çocuklara aşka, sevdaya, kızlara muhabbete ait masallar, hikayeler söylemek caiz değildir. Aile içine giren dadıların, bacıların, hizmetçilerin, sütninelerin çok terbiyeli olmalarına dikkat etmek lâzımdır. Terbiyesiz, cahil, bilgisiz olan bazı kadınlar, en ufak çocuğu bile baştan çıkarırlar. Yavrunun edep yerini, (çük)ünü okşaya okşaya uyuturlar. Böyle yapa yapa, çocuklar keyiflenirler. Zevk duyarlar. Ve تنها kal-

dıkları zaman çocuklar ellerini bu şehvet kaynaklarına, edep yerlerine götürerek okşarlar. Zaman geçtikçe abazaya alışır.

5- Abazaya devam eden kızların ve oğlanların sinirleri çok bozulur. Fazla örselenir, sinir merkezini sarsar. Binde bir olsa da söylemeliyim ki (murdar ilik) iltihabı husule gelebilir.

6- Bazı cahil, (kuru kafalı) ve mutaassıp babalar vardır ki: gûya bir erkek veya bir kız çocuğu tenasül cihazlarının mahiyetleri, vazifeleri, işleri hakkında başka adamlardan hiçbir kelâm duyup işitmezlerse

gözleri açılmazmış. Evleninceye kadar bu işlerden haber almazlarmış. Ne kadar garip bir itikat! Ne kadar boş bir itimat!..

Ben hiçbir zaman bu fikirde değilim. Pek yanlış bir kuruntudur. Çocuklar ne kadar sükûtî, sinsî, malûmatsız, bilgisiz olurlarsa olsunlar, tabiatın hakikî sedasını yok edemezler, duymamazlık yapamazlar. Cenabı Allahın insanlara ve hayvanlara ve hattâ ağaçlara, nebatlara, otlara verdiği cihazlar, aykıtılar tam zamanında faaliyette, işlemeğe başlarlar. Hiçbir insan bu çalışmayı, bu hareketi durduramaz. ■

bu yaşa geldin hala tanımadın mı kendini?

yarım tan cemal

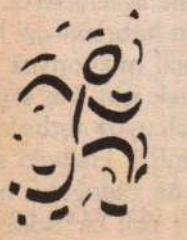
burcunu buralım ve bakalım.

burnundaki kemer mimar sinan'a ait.

vay be! ele avuca sığmazsın sen.

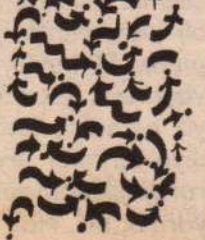
yıldız haritasında yerin burası.

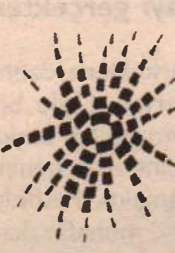
gözlerini IV.henry'den almışsın.

maceraperest ruhlusun.

işte bu yıldızdan etkilendin sen!

uyu sen! hala tanıma kendini!

korkulur senden.

abooov!

doğru yönlendirilsen büyük biri olabilirsin.

iç bakalım şu kahveyi.

acımalı kişiliğin ordan geliyor.

ama unutma büyük insanlar yalnız olur. dadadadaaaaaannnn!

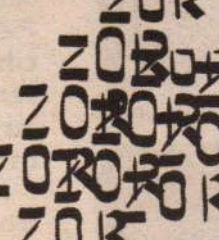
sakin üzülme. çok iyisin sen!

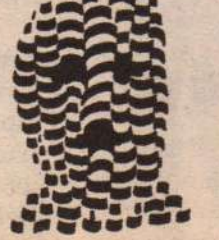
yüzünden anlaşılıyo zaten.

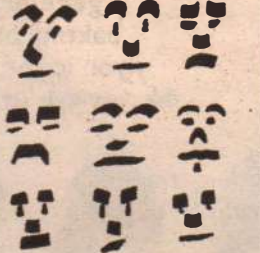
zor günlere hazırlamalısın kendini!

tanınmaz hale geleceksin.

ne? yüzünü bi uzmana okutturmadın mı?

ver bakayım şu elini!

ya. kendini tanımak çocuk oyuncuğu işte böyle!

güle güle!

Az önce tencereye daldırdığı elinin beş parmağından da kan damlıyordu. Acı duymamasına şaşarak tekrar baktı. Parmakları mı kısalmıştı? Neydi? Kan damlayan parmaklarının uçları yoktu. Tırnaklar dahil, ilk boğuma kadar olan bölümü gitmişti parmakların. İşin tuhafı, acı duymadığı gibi, mutluluğa benzer bir hafiflik duyuyordu.

Mutfakta Biri mi Var

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Mutfaktan gelen sesi o çıkarıyor olamaz. Daha yarım saat olmadı onu koca bir koli olarak mutfak tezgâhının üstüne bırakalı. Ambalajını bile doğru dürüst açmadı. Şöyle bir araladı kartonu, kutunun karanlığında üstten gördü. Görülecek fazla bir şey de yoktu ayrıca. Bir düdüklü tencerenin merak edilecek nesi olabilir? Gelişmiş modellerindenmiş türünün. Satıcı öyle dedi. Satıcı, yani Necmi. Çok iyi tanıdığı biri değildi; ama hiç tanımadığı biri de sayılmazdı Necmi. Ne bir gecelik aşk yaşayacağı kadar uzak ne de yanında soyunabileceği kadar yakın biriydi. Güvenebileceği bir adamdı, o kadar. Melike'nin kocasıydı. Güvenme nedeni olarak gördüğü de yalnızca buydu. Ama olsun. Melike yabancı sayılmazdı ki! Konfeksiyon ürünleri içinde, üstüne göre elbise bulamadığı zamanların başında keşfettiği terziydi Melike. O keşiften sonra ne giydiyse Melike'nin diktiği ya da en azından elinin değdiği şeylerdi. Yeni eteğinin daha ilk giyişte patlayan fermuarını değiştirmişti; ucuzlukta bulup içine sığamayacağını bile bile aldığı pantolonu, iç dikiş paylarını verip genişletmeye çalışmıştı; onu da yapmadıysa düğme dikmiş, paça kısaltmış, bir biçimde her giysisine eli değmiştir Melike'nin. Necmi de onun kocası işte.

Şimdiye kadar düdüklü tenceresi olmadan idare etmişti; hiç de ihtiyaç duymamıştı düdüklüye. 25 yaşından beri yemek pişiriyor olsa, 20 yıldır düdüklüsüz yaşamıştı demek. Bundan sonra nesine gerekti düdüklü aslında? Ama Melike, kocasının bu işle para kazandığını söyleyince "Hayır." diymemişti. Şimdiye kadar gerek duymadığına göre, bundan sonra da duymayacaktı büyük olasılıkla. Üst raflardan birinde tozlanmaya terk edilen bir kutu olacaktı onunki de. "Çeyiz" olarak alınıp modası geçtiği için artık kullanılmayacak olan başka pek çok şey gibi, modasının geçmesi beklenecekti. İyi de neden? Herkes kullanıyorsa o niye kullanmasın? Düdüklü tencere, artık her evde, her gün değilse de gereken sıklıkta kullanılabilen

bir eşyaydı. Ev kadınlarının, yalnız ev kadınlarının mı, çalışan kadınların da, evinde sürekli birilerini çalıştıran, hizmetçili, uşaklı kadınların da en büyük yardımcısıydı.

Bunlar, Necmi'nin lafları. Farkında olmadan, kendisini kandırmak için Necmi'nin söylediği lafları, şimdi yine aynı kişiye, yani kendisine o ediyor.

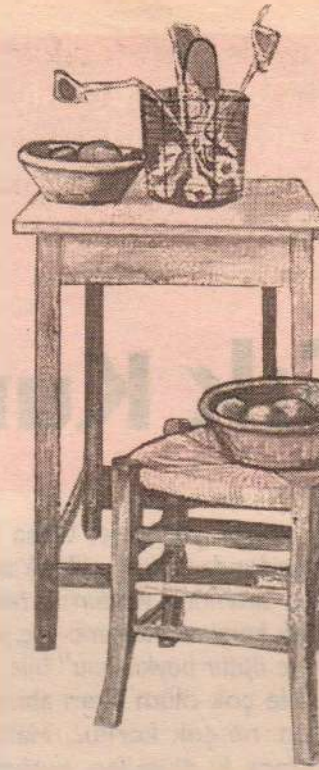
Telaşlanmadan kulak verdi mutfığa. Takırtı geliyor. Bir çeşit takırtı yani. Dişlerin birbirine çarpmasına benzer bir ses. Böyle düşününce ürperdi. Ne dişi? İçerde dişlerini takırdacak birileri yok, olamaz. İçerde kimse yok. Mutfak boş. Akşam yemeği yemediği için, yalnızca meyve yıkayıp çerez çıkarmak için beş-on dakikalığına o girip çıktı mutfığa. En son, Necmi gelmeden kısa bir süre önce girdi.

Bu saatler apartmanın son sesli saatleri. Bir süre sonra sessizlik egemenliğini koyulaştırmaya, onun da kendisine en çok acıdığı saatler yaşanmaya başlanacak. Konuklarını uğurlayan birilerinin kapı önündeki gülüşmeleri duyulabilir bundan sonra, asansör tıkırtısı gelebilir ya da karnı ağrıyan bir bebeğin ciyaklaması... O kadar. Sabaha kadar başka ses olmaz.

Necmi'nin böyle geç bir saatte gelmesi komşularının dikkatini çekmiş midir acaba? Ona, sucu, tüpçü, marketin çırağı dışında herhangi bir erkeğin geldiğini şimdiye kadar görmedikleri için fark ettilerse tuhafılarına gitmiştir. Üstelik içeri aldı Necmi'yi. Öyle ya, kapı önünde konuşmuş olmamak için, yani Melike'nin hatırı için, hole buyur etti. Ama karşı dairededeki cadalo, "Evine erkek alıyor." diye adını çıkarabilir.

Amaa! Şimdiye kadar "O, ne der? Bu, nasıl karşılar?" diye diye evde kaldı zaten. Ne diyeceğini merak ettiklerinden biri, iş edinip koca buluyor mu ona? "Çok şişmanladın. Azıcık zayıflasan ne kismetler çıkar sana." diyorlar yalnız. Zayıflasa kuyruğa girecek kismetler sanki.

Yeniden kulak verdi mutfığa. Düdüklüden hafif hafif ürktüğünü düşününce çok ayıpladı kendisini. Tencereden mi korkuyor? Düdüklü dedi-

ğin, tencereden başka nedir ki! Kaç zamandır canının çektiği haşlamayı yapmak için en uygun zaman. Söзде yemeyecekti bu gece. Hiçbir giysinin içine sığamaz olmuştı. Akşam yemeklerinin hafifletmesinin, meyve ile geçiştirmesinin, forma girmesine yardımcı olurdu. Mutlaka olurdu. O, meyvelerini çoktan yedi, eritti bile. Üstüne bir kâse çerez yedi, sonra bir iki meyve daha. Mutfaktan geldiğini sandığı takırtı olmasaydı, bu gecelik bu kadar yeter, deyip yatmaya hazırlanacaktı; ama geldi o ses bir kez ve ona nefis bir şey hatırlattı: Havucuyla, patatesiyle, nefis bir dana haşlama. Saatlerce kaynatmak yerine, dakikalarla ölçülecek bir zamanda pişecek nefis bir yemek. Üstüne bol limon, bol karabiber. Üüü! Harika olacak. Eti çözmek için beklemesine bile gerek yok, nasıl olsa haşlama bu, haşlanırken açılın artık.

Mutfığa girdiği anda ses kesildi. Büyük olasılıkla bitişik daireden gelmiştir demin duyduğu takırtılar. Geceyarısında bile gürültü etmekten kaçınmaz onlar. Çoğu kez oradan gelen sesler yalnızlığını unutturur ona; ama kimi zaman da böyle korkutur işte.

Düdüklüyü ambalajından çıkardı önce. Elini bile sürmediği halde kapağının açık olması üstünde pek durmadı. Oysa, kapağı nasıl açacağını, nasıl kapayacağını uzun uzun anlatmıştı Necmi düdüklüyü teslim ederken.

Eti çıkardı sonra. El büyüklüğünde kocaman iki parça kemiksiz dana eti. Kaynamadan önce birazcık çözülmesi için, sıcak suyun içinde beklemesi iyi olurdu. O, patatesi, havucu ayıklayıp hazır edinceye kadar düdüklü tencereye koyduğu sıcak suda bekletmek üzere bıraktı tencerenin içine etleri. Patatesi soydu, havucu kazıdı, yıkayıp hazırladı. Onları da etin yanına katmadan önce, buzunun çözülüp çözülmediğini anlamak için, tencere-

ye daldırdı elini. Etleri bulamadı. Dibi ni iyice yoklayarak dolandırdı elini, yine bulamadı. Yeniden baktı. Etler yoktu. İki koca parça eti az önce kendisi yıkayıp koymamış mıydı tencereye? Sebzeler ayıklanmaya kadar sıcak suda çözülmesi için. O koymuştu. Yoksa tencereye koymayıp başka yerde mi bekletiyordu onları? Etrafına iyice bakmak için elini tencereden çıkarırken suyun kanlı olduğunu gördü. Demek ki doğru anımsıyordu. Et çözülürken suyunu bırakmıştı işte. Tencerenin içinden çıkardığı sol elinden kan damladığını hemen fark etmedi. Nereye koymuş olabileceğini düşünerek etleri aradı, bulamadı. Lavabonun kıyısındaki, tezgâhın üstündeki, yerlerdeki kan izlerini o sırada fark etti. Nereden geldiğini anlamaya çalışırken gördü. Az önce tencereye daldırdığı elinin beş parmağından da kan damlıyordu. Acı duymamasına şaşarak tekrar baktı. Parmakları mı kısalmıştı? Neydi? Kan damlayan parmaklarının uçları yoktu. Tırnaklar dahil, ilk boğuma kadar olan bölümü gitmişti parmakların. İşin tuhafı, acı duymadığı gibi, mutluluğa benzer bir hafiflik duyuyordu. Parmak uçlarından damlayan kan, bedenine bir kolonya serinliği veriyordu.

Yeniden daldırdı elini tencereye. Duyduğu ürperti, erkek eli değmemiş bedenine, bir sevişmenin hazzı gibi yayılıyordu. Seslense bitişik ya da karşı dairelerden birine sesini duyurup duyuramayacağını bir an aklından geçirdi; ama seslenmek isteyen kimdi? Zevkten eriyormuş gibi hissediyordu kendisini. Sol kolundan yayılan zevki iki katına çıkarmak için, hemen sağ elini de daldırdı tencerenin içine. Su, az öncekinden biraz daha sıcaktı şimdi. Onu zevkten titretecek kadar sıcak... H

İyi adamdın, sıkı adamdın. Tutarsız, döne-
denildi senin için, ama sen kendi içinde
son derece tutarlıydın. Müziğe başladığın
yıllarda çizgin neyse öyle kaldın.
Hayatta da aynı duruşu sergiledin.

Alnıma Sık Kurşunu

İstanbul'da Samatya'da 4. katta /
Anam hastanede 2000'e çeyrek var /
Kalçasında 25 cm. neşter yarası /
Koğuşun kapısında da bir kedi var...
diyor **Cem Karaca**, **Gazal** adlı şi-
ir kitabında. Belli ki annesini çok
özlüyor, ölümü hiç konduramıyor
ona. Zaten yaptığımız kısa görüş-
melerde bu ölüm hep tokat gibi
patlıyordu yüzünde. Elbette babamı
da özlüyorum, diyor.

"Çağrı henüz gelmedi,
gelirse gideceğiz tabii
ki. Allah sıralısını ver-
sin, benim arkamdan
eşim İlkim gelir, sonra
da sen. O zaman ba-
na Cem abi, bak senle
falanca gün röportaj
yapmıştık dersin, ora-
da da kaynatırız." Sonra biraz korkak-
ça güldük. Tıpkı ce-
nazende tam da du-
alar okunmaya başla-
dığında aniden çıkan
o sert rüzgar gibi.
Sesin gibi öfkeli bir
rüzgardı bu. Bir an
duraksadık, ürperdik.

Şimdiye kadar neredeydin der gi-
biydi o rüzgar. Belki de çok geç
kalmıştık seni anlamakta. Albümle-
rini, plaklarını dinliyorum yeni baş-
tan. Meğer ne çok şey kaçırmışım,
ne kadar geç anlamışım söyledikle-
rini. Ölüm ne kadar önceden gir-

miş meğer yüreğine. Oysa **Ölüm**
adlı şarkında "Ölüm gülerek bana gel
n'olur, sırtımdan vurdurma beni, alnı-
ma sık kurşunu, karşıma geç, yüzüme
bak ve öptür baykuşunu" bile demiş-
tin. Ne çok ölüm Cem abi, ne çok
hüzün, ne çok korku... Hatta "kim
korkmaz ki ölümden, kurbağa bile
korkar yahu" diye cevap vermiştin
bir konuşmamızda. Göğsün hırılı-
yor, nefes almakta güç-
lük çekiyordun. Buna
karşın sigaranı içe-
ren aldığın keyiften
hiç vazgeçmedin.

İyi adamdın, sıkı
adamdın. Tutarsız,
döne- denildi senin
için, ama sen kendi
içinde son derece tu-
tarlıydın. Müziğe baş-
ladığın yıllarda çizgin
neyse öyle kaldın.
Hayatta da aynı duru-
şu sergiledin. "Cem
Karaca doksanlı yıllar-
da da sol cenahın
içinde yer aldı, ancak
eskiden olduğu gibi
halk için değil, artık

kendisi için bir şeyler yapmaya ça-
lıştı" diyor Gökhan Aya. Sendeki
değişimin özeti bu aslında. Değişim
de değil, belki yorgunluk, belki yal-
nızlık, ya da annene yazdığın mek-
tupta dediğin gibi erdeme varma
belki de. "Geceleri hep düşünüyorum

geleceği, bu kez artık doluya koyunca
taşmıyor her şey... Erdemli oluşumdan
mı her sorunu bilinçle inceliyor ve en
arı, en gerçek sonucu buluyorum du-
raksamasız. Ya analar anası, kimbilir
kimseye sezdirmeden büyüü büyüü-
verdim belki, ne dersin?"

Çelişkilerin olmuştur belki, ki-
min yok ki! Eğer sanatçıysan, üreti-
yorsan, muhalifsen insan önce ken-
dine muhalif olmakla başlıyor işe.
Bu da çelişkileri, trajedileri getirir-
yor beraberinde. Yaralar açılı açılı-
veriyor insanın yüreğinde. Irın olu-
yor, iltihaplaşıyor. Sonra gelgitler,
inişler çıkışlar, patlamalar, susmalar
ve önce kendini yağmalamalar. Ni-
hayetinde ortaya çıkan müzik. O
eşsiz yorum... O nedenle kolay de-
ğil sanatçı olmak! Kolay değil bir
Muhtar Cem Karaca olmak.

Üç ay önce sana gelmiştim, ak-
şam saatiydi. Sen her zamanki kol-
tuğunda oturuyordun. Önünde ra-
kı bardağı, elinde sigaran... "Ne içe-
sin" dedin, saydın ne varsa evinde.
Sevgili eşin İlkim Hanım sevgiyle,
hatta coşkuyla hizmet ediyordu.
"Votka" dedim, aslında pek içmez-
dim votka. Üstelik sek devirdim bir
bardağı. O günden beri o votkanın
tadını arar oldum bardaklarda. Üç
saate yakın muhabbet ettik. Gider-
ken İlkim Hanım ısrarla bir torba
içinde pestil tutuşturdu elime. Sana
dair fotoğrafları, afişleri aldım. So-
kak kapısına doğru ilerlerken, giriş-

teki elbise dolabına takıldı gözüm.
Çeşit çeşit fötr şapkaların sıralan-
mış duruyordu. Kapıdan beni öpe-
rek uğurladın, bir akşam dışarıda
hep beraber yemek yemek üzere
vedalaştık. Cenazende fötr şapkalı
gördüğüm her kimseye sen geliyor-
sun diye baktım. O sıralanmış şap-
kalar aklımdan hiç çıkmadı.

Ölümünden bir hafta önce beni
aramıştın. Uzun uzun konuşmuş-
tuk. **İyiler Siyah Giyer** adlı kitabı-
mın kokteyline gelecektin, bir gün
önce verdiğin konserde yorgun
düşmüştün, zaten çok uzun zaman-
dır kalbin yorgundu. Yine de sesin
öyle güçlü çıkıyordu ki, değil hasta,
koşmaya her an hazır bir adamın
temposuyla konuşuyordun. Özür
diledin gelemediğin için, "Beni affet-
tin mi Deniz" diye birkaç kez yinele-
din sorunu... Affedilecek bir şey
yoktu ortada. Asıl sen bizi affettin
mi Cem Abi? H

Ayin En Güzel Şarkı Sözü

Değer de Geçer

Buz gibi bir neşter darbesi
Senin bu ihanetin
Sımsıcak kanayan yarayı
Yarar da diri diri
Değer de geçer

Gözlerim sanki patlamış kan
çıbanları
Akan göz yaşlarım değil asla
Kanlı bir irin gibidir
Ellerimden kopan eller
Senin ellerin ise
Ellerinden kopan eller
Senin ellerin ise
gittiğin o gecenin
o korkunç ıssızlığında
ihanetin, etimin cırtlıçığında
sinsice dolaşan, kapkara
bir akrep gibidir...

"Bindik Bir Alâmete Gideyoz Bir Kıyamete"
adlı albümünden bir parça.

Cem Karaca ile 2000 yılında yapmış olduğum ve hiçbir yerde yayınlanmamış söyleşimden...

- Bir hakkın geri verilmesinden kaynaklanan bir konum
içinde tekrar T.C. vatandaşı oldum. Benden gasp edilmişti
o hak. Ve ben o hakkı tekrar geri aldım. Benim rahmetli
Özal'a teşekkür etmemi gerektiren bir şey yok. Özal'ın be-
ni bağışlaması söz konusu değil ki. Sonra ben idamla da
yargılanmıyorum. Ama yanlış verilmiş bir karardır benim
vatandaşlıktan çıkarılmam. Sonra geliyorum elimi kolumu
sallayarak, niye tutuklanmıyorum? Çünkü bir suçum yok,
sadece şarkı söylemişim. Ben de mahkemeye çıkıyor, akla-
nıyorum.

- Namus Belası'nın son kıtasında "kır kalemi, kes cezami" deni-
yor. Demek ki idam cezası verilmiş. Yani ben bir yerde kanunun suç
saydığı bir fiili övüyorum, şirinleştiriyorum. Sosyolojik açıdan bakınca
da feodaliteye prim veriyorum. Bu şarkı bir gözlemdir ve vardır bu

ülkede. Ama bunun sırtına devrimci, proleter bir misyon
yüklemek hatadır.

- 1 Mayıs şarkısına gelince, Türkiye'de işçi sınıfı oluşma-
mış, sınırlı bir kitle tarafından ancak dinlenmiş. Ekmek kav-
gasındaki bir işçi gidip plak alacağına üstüne biraz daha
para koyar, taksitle evine bir şey alır. 1960'lardaki gibi "
Bütün dünya işçileri birleşiniz, zincirlerinizden başka kaybe-
decek bir şeyiniz yok" dersek hata ederiz. Bütün dünya iş-
çileri birleşiniz, 35 saat değil de 30 saat çalışınız, kalan 5
saatte internetle ilgileniniz dersek, bugünün koşullarında
daha ilerici bir laf etmiş oluruz.

- Şimdiki rock dinleyicisi daha konforlu olmayı istiyor.
Rock konforu kaldırmaz. Açık hava tiyatrosunda, plastik
sandalyeler üstünde üç saat insanları bekletemezsin. Ancak insan
bunu 18-20 yaşına kadar yapar. İş hayatına atılma yaşı da aşağıya
indi. Hayat galesi onlar için de geçerli. Batıda bu böyle değil. 25-30
yaşında insanlar rock konserlerine gidiyor. Bizde de John Baez gibi
her şeyini tüketmiş bir kokonaya gidiyorlar. Hala "Don't Cry For Me
America" şarkısını dinliyoruz, şarkıyı böyle söyle kardeşim.

Bir Sanremo Varmış Bir Yokmuş

Şubat ayı demek **Sanremo** demek. Şen azından benim kuşak için öyleydi. O zamanlar gözlerimize "Popstar" cilası çekilmediği için, içinde yalnızca müzik olan bu festivale talim eder, Şubat ayının gelmesini dört gözle beklerdik. Şimdilerde her hafta bir tantana, her gün seyredilebilecek bir şeyler bulunuyor. Bu her gün / her hafta seyredilebiliyor olanlarda artık pek fazla müzik yok ama olsun, devir değişti, müzik geri planda artık. Şarkıları; **Firdevs**'in eski kocasına, **Abidin**'in balon aşkına, **Zerrin Özer**'in Abidin tutkusuna, **Ercan Saatçi**'nin "terminoloji" diyemeyeşine, **Bayhan**'ın burnuna... değişmeyen benim gibi bunaklar içinse Sanremo'nun gelişi hâlâ heyecan verici. Kimler katılacak, ne söyleyecekler, kim sunacak... gibi sorular hâlâ (sayısı az da olsa) bazı kafaları kuralamaya devam ediyor. Eh, Sanremo bunu hak etmiyor da değil. Bu yıl tam 54. kere yapılıyor olacak. İlk olarak 1951 yılında yapılan bu festival, kesinti-siz bir şekilde devam ederek günümü-

üce bile girememiş şarkısı) "**Ma Che Freddo Fa**"yı kullandı ve bu sahne biraz da bu şarkının yaydığı enerji ile filmin tepe noktası olabildi. İşin Italya sayfasını tamamladığımıza göre, Türkiye sayfasını açabiliriz artık

Olmasa Kalplerde Birazcık Umut

Ülke olarak her zaman büyük ilgi gösterdiğimiz bir festival oldu Sanremo. Bir şekilde takip ettik, kazanan şarkıları sevdik, plakları yayımlandı, Türkçe versiyonları yapıldı. Zaten Türk popu, bütün 60'lı yıllarını ve 70'li yılların ilk yarısını İtalyan ve Fransız müziğinin etkisinde geçirdi. Her zaman İtalyan şarkıcıları çok sevdik. Üstelik çoğu bizzat geldi memlekete, hatta Türkçe şarkı bile söylediler, başta **Mina** olmak üzere. O yıllar; **Mina**, **Milva**, **Nada**, **Nicola Di Bari**, **Peppino Di Capri**, **Gianni Morandi** ve nicelerinin üzerimizde tam bir hakimiyet kurduğu yıllardı. Öyle olunca da, hepsinin toplu olarak yarıştığı Sanre-

nico Modugno'nun "**Volare (Nel Blu Dipinto Di Blu)**" adlı parçası oldu. 60'ların sonu ve 70'li yılların bütün bir ilk yarısı, **Sanremo Festivali**'nin ülkemizde en sıkı takip edildiği yıllar olur. Adı festival ile birlikte anılanların başında **Yaşar Güvenir** gelmekteydi artık. O yıllar, Yaşar Güvenir çok zor bir şey yapmakta ve festivali kazanan şarkıyı aynı gece çalıştığı yerde çalıp söylemektedir. Yalnızca birkaç saate sığdırılmış bir koşturmaca... Yaşar Güvenir; kulakları radyoda, şarkıyı dinlemeye ve öğrenmeye çalışmakta ve kısa bir süre sonra da dinleyicilere söylemektedir. Bunun yayılması ile birlikte, her festival döneminde meraklılar Yaşar Güvenir'in çalıştığı yeri doldurur olmuştur. Festivali kazanan şarkıların plakları da, sözünü ettiğimiz bu zaman diliminde eksiksiz olarak basıldı. 1971 yılında **Nicola Di Bari** ve **Nada**, "**Il Cuore e Uno Zingaro**" ile birinci oldular. Bu şarkının Türkçe versiyonunu da, **Sezen Cumhur Önal**'ın yazdığı sözler ile **Özdemir Erdoğan** yaptı.

POPÜLER ANSİKLOPEDİ

SELMA'NIN "S" Sİ (YA DA "SON KUŞLAR"IN KIRILGAN KIZI) : SELMA GÜNERİ

Türk sineması ve Türk popunun en güçlü isimlerinden biri olan **Selma Güneri** 1 Şubat 1950 İstanbul doğumlu. Türk Müziği sanatçısı Lütfi Güneri'nin kızı olan Selma Güneri'nin sanat yaşamı sinema ile başladı. "**Son Kuşlar**" filmindeki lise öğrencisi hali ile, filmi her seyreden göz yaşlarına boğdu. Oldukça popüler bir sinema sanatçısı iken, Türk popunun ilk yılları sayılabilecek 60'ların ikinci yarısında müziğe de merak sardı ve arka arkaya son derece derli toplu plaklarla büyük bir başarı elde etti. Tamamının sözlerini Sezen Cumhur Önal'ın yazdığı bu plaklardan ilk olarak 1968 yılında "**Sana İhtiyacım Var**" sürüldü piyasaya. Orta halli bu başarıdan sonra yapılmış olan bir sonraki plak "**Ay Altında**" ise, Selma Güneri'nin başrolünü oynadığı bir filmde de kullanılınca epeyce geniş kesimlere ulaştı ve sanatçının adını şarkıcı olarak da duyurmasını sağladı. Şarkının "**Sevişelim ay altında**" dizesi, zamanın gençlerine, son derece ayıp / yasak bir sözcük olan "sevişme"yi serbestçe kullanma imkanı verdi. Gençler, bu şarkı sayesinde, güya şarkıyı söylüyormuş gibi yaparak taleplerini ilgili insanlara ulaştırdılar. Plaklarla birlikte gazino sahnelerine de transfer olan sanatçı, 80'li yıllarda Türk Müziği söylemeye başladı. Ülkenin ender dört dörtlük sanatçılarından biri sayılması gereken Selma Güneri, halen televizyon dizilerinde oyuncu olarak mesleğini sürdürmekte.

ze kadar gelebilmiş ender müzik festivallerinden. Geçen sene bu zamanlar, yine bu sayfada Sanremo'nun tarihi ile ilgili epeyce bilgi verildi. Aradan geçen bir yıla yakın bir zamanda, bu söylediklerimize tek ekleyebileceğimiz **Ferzan Özpetek**'in "**Karşı Pencere**"de Sanremo severlere yaptığı sürpriz oldu. Özpetek, filmin doruk noktası sayılabilecek "**pasta yapma**" sahnesinde, 1969 yılında yarışan Nada'nın (ilk

mo'ya hiçbirimiz ilgisiz kalmazdık. TRT'nin yayına başlaması ile artık canlı olarak da seyredebilmeye ve iyice tadına varabilmeye başladık yarışmanın. Ta 80'li yılların ortasına kadar. O yıllardan sonra, çoğu şeye yaptığımızı Sanremo'ya da yaptık ve pabucunu dama attık, kendimizi tamamen İngilizce şarkılara teslim ettik... Ülkemizde ilk ünlenebilmiş Sanremo şarkısı, **Dome-**

"**Bahar gelince**" adlı bu şarkı, en az orijinali kadar sevildi ve Özdemir Erdoğan'ın en büyük hit'lerinden biri haline geldi. 1973 yılında ise **Ayten Alpman**'ın Sanremo macerası başladı. 1973 yılında "**Tek Başına**", 1974 yılında "**Yanımda Olsa**" (Ciao Cara, Come Stai? / Iva Zanicchi), 1975 yılında "**Birazcık Umut**" (Ragazza Del Sud / Gilda)'u yapar Ayten Alpman ve bu plakların üçü de listeleri allak bullak eder. 80'li yılların başları, ülkemizde festivale gösterilen ilginin son yılları oldu. 1982 yılının galibi "**Storie Di Tutti I Giorni**" adlı şarkı bizde bayağı sevildi ve bu nedenle **Ricardo Fogli**'nin albümü, ülkemizde artık İtalyanca albümler hiç basılmıyor olmasına rağmen piyasaya verildi. Bu şarkının

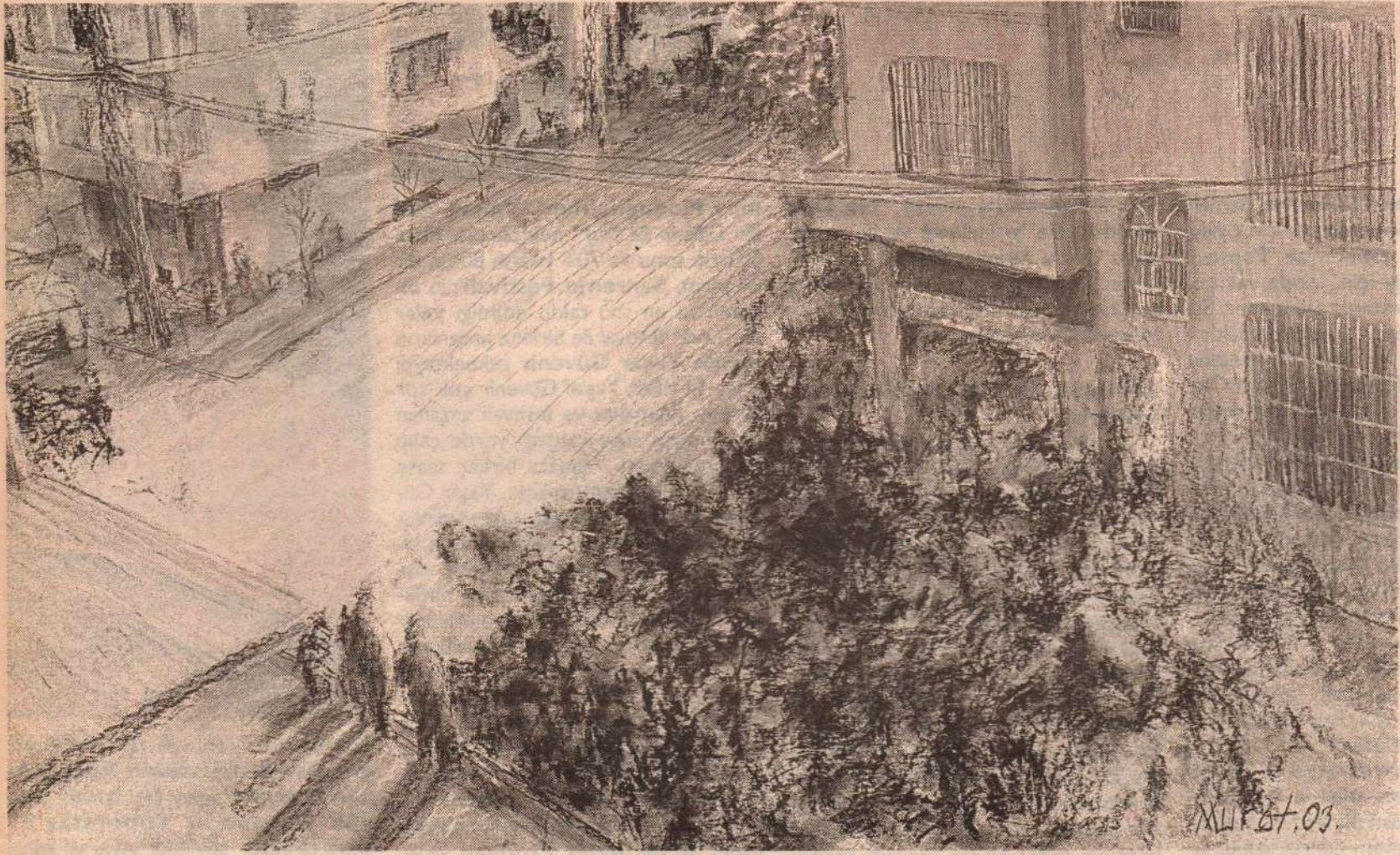
Türkçe versiyonu da (Sev) **Fikret Şeneş**'in yazdığı sözlerle **Ajda Pekkan** tarafından epey bir zaman (**Büyük Kabare** ve **Superstar'83** show'larında) söylendi. Aynı yıl ikinci olmuş "**Felicita**" ise (Yılmaz Erdoğan'ın Abidin ve Firdevs'e bir "model" olarak tavsiye ettiği) Al Bano - Romina Power'i tepemize oturtmuş, dünya tatsız bu çifti hayatları boyu görmemiş oldukları bir ilgiye boğmuştuk. 1983 yılı tam bir şenlik oldu bizim için. O yıl yarışmada boy göstermiş en derli toplu parçalar "Sanremo'83" adlı bir karışık LP halinde basıldı. Artık 45'liklerin temelli bir şekilde çekip gitmek üzere olduğu o yıllarda bu LP'yi bağrına basan epeyce insan çıktı bizde. 69 yılında Nada'ya olanın aynısı, 83 yılında **Toto Cutugno**'nun başına gelir. ("La şate mi kantare") "**L'italiano**" ilk üçe bile giremedi ama bütün Avrupa'yı kasıp kavurdu. Cutugno, hala bu şarkıdan arta kalanlar ile idare etmekte. Bize bu yıldan düşen son ikramiye ise **Amii Stewart**'ın "**Working Late Tonight**" adlı şarkısı oldu. O zamanlar, **Donna Summer** ve **Tina Charles** ile birlikte disco müziğinin en önemli temsilcilerinden biri olan Amii Stewart'ın bu şarkısını Ajda Pekkan "**Uykusuz Her Gece**" adı ile Türkçeleştirmiş ve yer yerinden oynamıştı. Sanremo Festivali, 1986 yılında da gündemimize Eros Ramazotti'yi katarak çekildi memleketimizden. **Ramazotti**'nin "**Adesso Tu**" adlı şarkısı ilgilendığımız son festival şarkısı oldu.

Biz ilgilenmiyoruz diye duracak değildi ya, festival her yıl (kimi yıllar adet yerini bulsun diye yapılmış olsa da) yapıldı ve bugünlere kadar geldi. Bu sene 54. yıl. Evlerinde **Rai Uno** kanalına ulaşabiliyor olanlar Şubat ortasındaki şenliği yine kaçırmadı. Masal hep aynı masaldı ama, bunlarda hiç olmazsa "şarkı" var, "şarkıcı" var. H

Ayın "Puma"sı

Elton John için özel olarak tasarlanmış bir çift Puma. "Keyboard" olarak da adlandırılmış. (Özel Puma'mız, Hard Rock Cafe'nin koleksiyonunda yer almakta)

"Olay"
100x70 cm
kraft kâğıda
yağlıboya füzlen
2003

Hayali seyir

Babasının sandalına yelken taktı, çocukluğu Yalova'da denizde geçti. Ufka bakıp Akademi'yi bitirdi. Dev dalgalar, tekneler boyadı. Atölyesi ressamların toplanma yeri oldu. Zaten balık yemekleri ustası. Hem karanlık ve yoğun hem de aydınlık ve ince boyadı. Üslup peşinde koşmadı. Son sergisi "Hayali seyir"de cenneti sunan tatil köylerini ve hayatları cehenneme dönmüş kalabalıkları buluşturan **Murat Akagündüz'e** sordum. O da sorularıma yelken taktı. Açıldı...

"Trafik toka" 100x70 cm
kraft kâğıda toz pastel, 2001

Memed Erdener: Tatilcilerin düşü tatil köyleri, yeni resim serginin konusu. Senede on beş gün tatili olan insanlar için en büyük arzu nesneleri bunlardır herhalde. Buna "kapitalist pitoresk" diyebilir miyiz? Gidilmesi en çok istenen, bakılması en arzulanana dönüşebilir mi?

Murat Akagündüz: Oteller ve tatil köyleri yalnız on beş günlük tatili olanlar için değil; hiç böylesi bir tatile çıkamayacaklar, fırsatçılar, rantiyeler ve birçokları için arzu nesneleri. Ortalama toplumsal beğenin merkezindeki nesneler. Pahalı arabalar, lüks tekneler, marka kıyafetler, fantastik sarayvari villalar... Birçoklarını sayabiliriz. Modern hayatın bizim için tasarladığı imajlara bakıyorum bu resimlerde. Teknolojinin hızıyla çoğaltılmış görüntüye. Onların fiziki varlıklarına değil... Serginin adı bu yüzden "Hayali Seyir".

ME: Kapkara resimlerden açık, hafif bir boya anlayışına geçtin. Bu yolculuğu anlatır mısın? Safra mı attın?

MA: Hayata bakışım şu temel çelişki üzerine kurulu: İnsanın doğası / doğanın kültürü. İkisi arasındaki hukuka... İnsanın doğasına ilişkin duyduğum şüphe, umut bana o karanlık şeyleri yaptıran şeydi sanırım. Gecenin resmini değil, karanlığın resmini yapmak. İnsanın tarih öncesi çağlardan gelen korkularının karşılığı. Çağımızın geceleri aydınlatan, neon ışıkların gideremediği korkuları. Gece aydınlığında karanlık. Doğanın karşısında insanın aczi. Bugün, aciz olanın insan olduğundan emin değilim. Belki de doğa. Kapkara resimlerden açık, hafif boya sürüşüm ilkinde imgeyi, ikincideyse imajı boyamamdan. İnsanın doğasına duyduğum şüphenin etkisi vardır sanırım. Safra olduğu gibi duruyor.

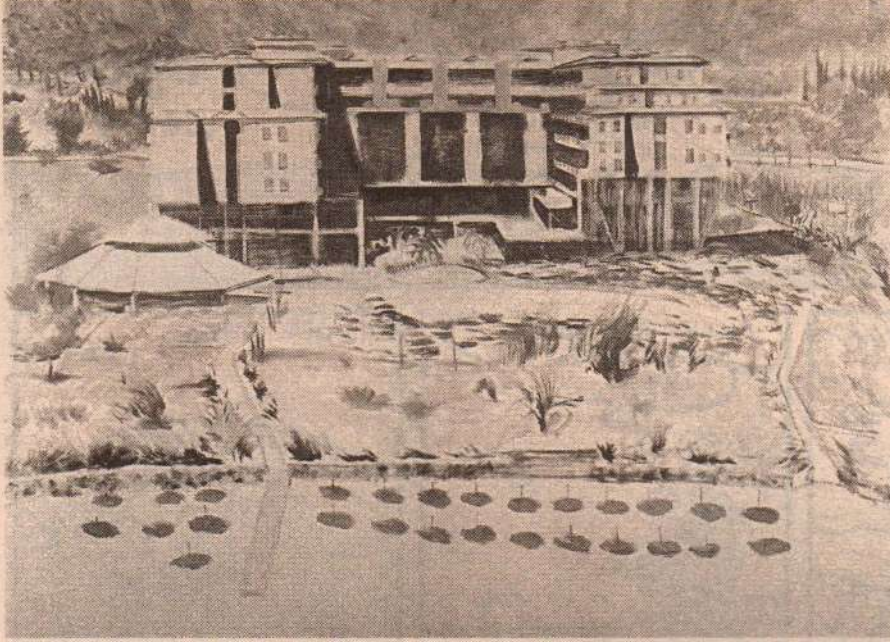
ME: Bu yeni aydınlık boyanın ardında

derin karanlık gizli. Sanki bu resmi alsam, evime, duvarıma assam o gece siyah kusacak. İlk anda görülmeyen bu karanlık ve umutsuzluk nereden geliyor? Binalar neyi emiyor?

MA: Boşluk bakışı emiyor, bilinmezi bilinmez olarak sunuyor. Bunun için bakış iç konuşmaya dönüşüyor. Herkesi kendi bilinmeziyle yüzleştiriyor. Hiçliği hissettiriyor.

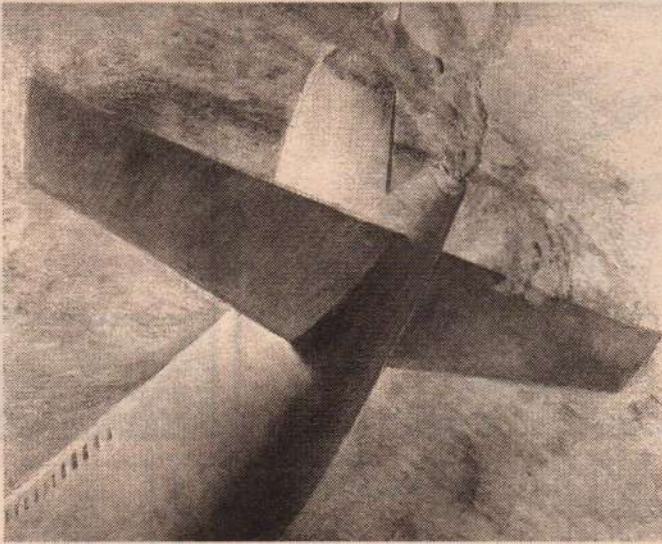
ME: Dev tatil tesisleri. Bunlar yeni grev kırıcılar; çalışan, karınca insan yığınlarının beyin yıkayıcıları. "Reset ve devam et!" Yani kısaca merak ettiğim şu: Resim ve politika can yakmadan aynı yatağa girebilir mi?

MA: Ortalama algının oluşturduğu beğeniyle mümkün olabilir bu herhalde. Al gülüm ver gülüm şeklinde uzun bir yatak keyfi sürebilirler. Sanatın ve tabii ki yaşamın görkem malzemesi

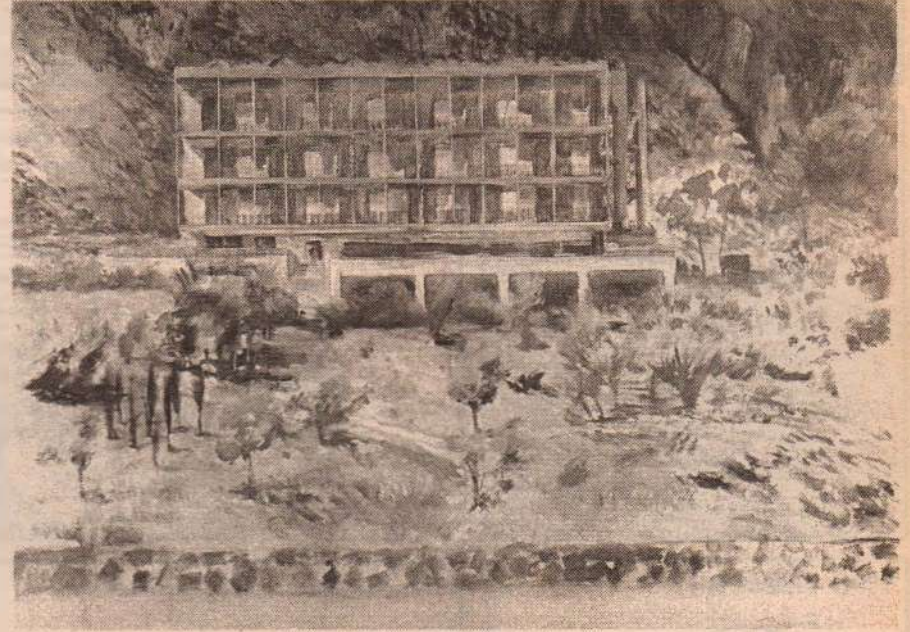

"Yedi gece sekiz gün" 160x130 cm / tuval üzerine yağlıboya, 2003

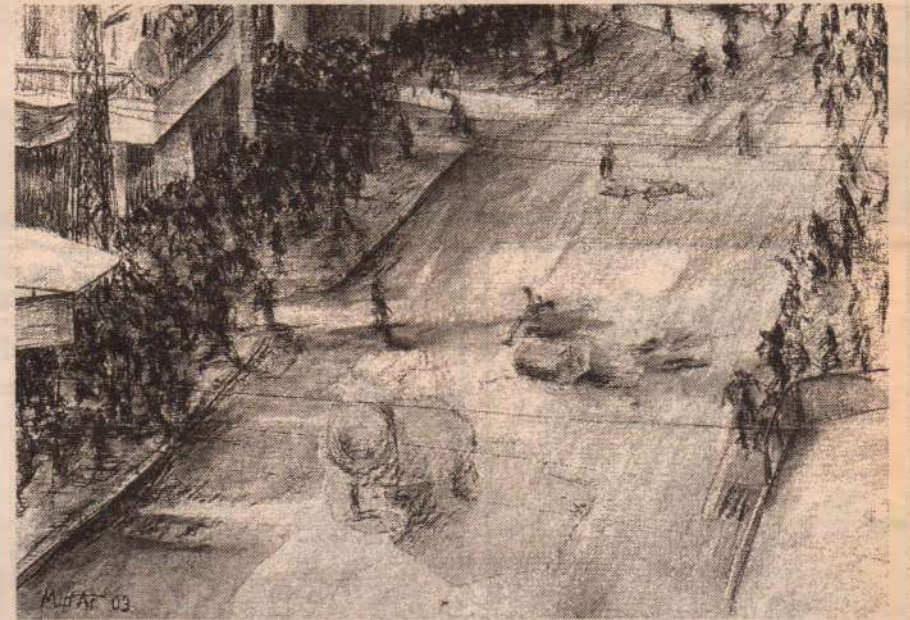
"Seyir"
160x130 cm
tuval üzerine yağlıboya
2003

**"Hayata bakışı
şu temel çelişki üzerine kurulu.
İnsanın doğası / doğanın
kültürü."**

"Yarım pansiyon" 160x130 cm / tuval üzerine yağlıboya, 2003

"Gazi mahallesi" 100x70 cm / kraft kâğıda yağlıboya, füzen, toz pastel, 2003

teknoloji; onun hızıyla kaydedilen ve kopyalanan, çoğaltılabilen imge artık karşımıza imaj olarak çıkıyor. Gerçeğin yerini alan fotografik sahicilik, sosyal ve toplumsal yaşamda gerçeğe karşılık gelmeyen sahicilik. Elbette böyle bir eksiklik duygusuyla beraber oluşan algı, ortalama algı ve beğenin de sınırlarını çiziyor. Ece Ayhan'ın bir lafı var: "Yürürlüğe salınmış olan algı ortalaması, ideoloji ancak bu kadarına izin verebilir."

ME: Halk popstara gösterdiği ilgiyi ve özeni resimlerine gösterseydi bugün isyan ve karşı çıkış başlamış olabilirdi. Böylesine güçlü bir düşünce ancak galeri salonuna tutsak edilebilir, sesi kısılabilir. Ressam bu kumpasın farkında mı? Resim ne zaman kodes galeriden firar edebilecek? Tatil köyü ve karınca insanlar tuzağının ikizi burada gizli. Resimlerinin kusmak istediği karanlık ve çaresizlik bu farkındalık olabilir

mi?

MA: Müzecilik üzerine yazılan uluslararası bir toplantı metni okumuştum. Birçoğumuzun bildiği müzelerin yöneticilerinin katıldığı bir toplantının metinleriydi. İki soru kaldı aklımda: "Bütün sanat tarihi gözden geçirilmeli mi? Müzeler ne zaman sanat hapishaneleri olmaktan çıkacaklar?" Her iki soruyu da önemsiyorum. Modern hayatımız üzerine uzmanlar uzun zamandır çalışıyorlar. Her konunun bir bilirkişisi var. Müzeler de, galeriler de bilirkişiler, uzmanlar. Hatta ressamlık da bir tür uzmanlık. Resim ancak bağımsız düşüncesiyle kodesten çıkabilir, çünkü sanat fikri bağımsızdır. Resimlerin kusmak istediği karanlık ve çaresizlik belki de bu farkındalıktır.

ME: Gazi mahallesinde isyan edenleri o sinirli kalabalığı tatil köyleri çok güzel yatıştırabilir. Hepsi bu fikre fit olabilir. İsyani bitirir. Oysa resimlerin söylemek

istediği büyük düşüncesi onlara ne kadar uzak. Bu noktada fikir parçalanıyor. Üzülmek ve yeniden düşünmek gerekiyor. Ne dersin? Napıcaz?

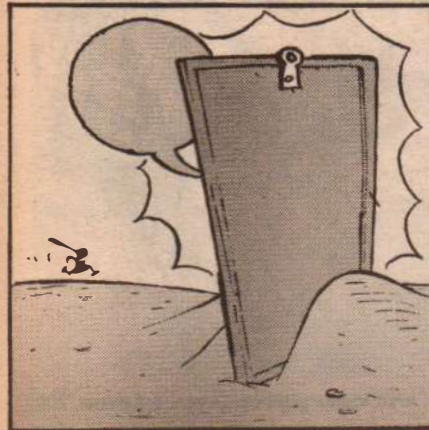
MA: İnsanların isyanını öyle tatil köyleriyle yatıştıramazlar. Kolay kolay fit olmazlar. Tatilciler de, isyanın eşliğindekiler de başka bir zamanı yaşamıyor. Evet, bu noktada fikir parçalanıyor. Üzülmek ve yeniden düşünmek gerekiyor. Napıcaz sorun için yine Ece Ayhan diyorum. Kendine sorduğu "Niçin yazıyorum?" sorusuna: "Kimbilir belki de yerimi (hakkımı) aramak uğruna çiziktiriyorum. İssiz bir uçta ve kendi kendine bir şeyleri yoklamak anlayacağınız." diyor.

ME: Agresif sorularına ne güsel cevaplar verdin. Ne diyim. Teşekkür ederim.

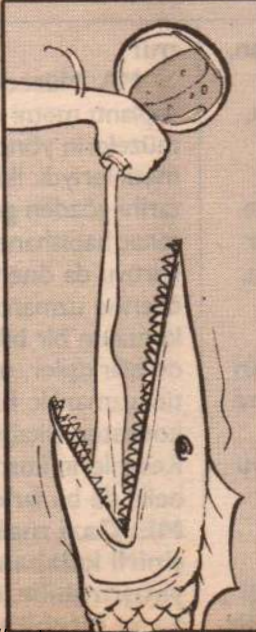
MA: Allah hızımızı kesmesin... Müstahakımız neyse onu versin. H

Fantazya Shop İkinci

ESİN
ÖZBEK
2004

BU BİR REAKSİYON,
İLLA Bİ YERİNDEN
BAŞLATMAN LAZIM,
MÜMKÜNSEDE SEVDİ,
GİN Bİ YERİNDEN,

**Zavallı İhsan o kadar şaşırmış, afallamış ki anlatılamaz.
Benim subay olduğumu düşünmüş.**

Aklıma Gelenler

ARİF DAMAR

Yıl 1948 Erzurum İlica'da 403. Tanksavar Alayı'nda üç yıl sürececek vatani görevimi yapıyorum. Alay karargahındayım ve alay yazıcıları arasında bulunuyorum. 1939'da Edirne'deki Trakya Talebe Yurdu'nda tanıştığım şu anda yaşayıp yaşamadığını bilmediğim **İhsan Hasırcı** (Yelfe İhsan, Orhan Kemal'in de arkadaşı) beni İstanbul'dan uğurlarken, kendisinin de benim gibi şu askerlik görevini aradan çıkarmasını söylemiştim. Neyse işte ben kara vagona bindim yola çıktım. Ankara'daki arkadaşlarıma telgraf çekip bildirdim. Tren Ankara istasyonuna varınca yakın arkadaşlarımla bir süre yarenlik ettik. Kimler vardı? Tümenü anımsamıyorum. Yalnız **Şevki Akşit**'le **Enver Gökçe**'yi unutmadım. Tren hareket etmek üzere iken Enver Gökçe bana bir kurşunkalem hediye etti. Verecek başka daha değerli bir şeyi yoktu. O yıllarda hepimiz çok yoksulduk. Arkadaşlarım benim hayvan vagonu içinde yolculuğuma çok üzüldüler. Ben kendilerini teselli ettim. Vagona zurna çalan biri vardı. O moralimizi bozulmaktan kurtarıyordu.

Alay karargahında Tekin isminde Tokatlı bir arkadaşımız vardı. Tekin'in maslahatı hafızanallah!... Diz çökünce üç ayak üstünde dururdu. Tekin hiçbir kadınla sevişmiyor. Kadınlar maslahatını görünce ya hiç yanaşmıyor ya da yarıda bırakıyorlar. Yoksa kukuları paramparça olacak. Sonunda Tekin bir dişi eşekle sevişiyor. Anlatığına göre ilk kez doyuma ulaşıyor ve sonra koşup eşeği dudaklarından uzun uzun öpüyor.

Yukarda sözünü ettiğim İhsan Hasırcı'ya dönelim. İhsan beni inanılmaz bir şekilde severdi. Ben 16 Aralık 1946'da üyesi olduğum Şefik Hüsnü'nün kurduğu T. S. Emekçi Partisi'nin kapatılması üzerine yeniden Ankara'ya dönerken tek kişilik yatağını ablasına ikiye böldürüp bir parçasını bana vermişti.

Ben alay yazıcısıyım ya. Yeni gelen erlerin sevk kağıtları bize gelir, biz de sonra Alay Komutanı Albay Şefik Toker'e sunardık. Albay Toker **Nalcı Şefik** diye anılırdı. Uzun boylu, iri yapılı, boz bir adamdı. Nalcı'lık unvanını Ermeni sözde soykırımında Ermeni vatandaşlarının ayaklarına nal çaktırır, ayrıca ağaçlara bağlar yaktırmış. Konumuza dönelim. İşte bir gün sekiz yeni erin sevk kağıtları gel-

di. Onlar kapının önünde birbirlerine sokulup bekliyorlar. Şunu da ekleyeyim alay karargahı erleri bölüklerdekine göre biraz ayrıcalıklıydılar. Elbiselerini terzide düzeltirler, hafiften saç bırakırlar, öteki erlere biraz yüksekte bakarlardı. Hele alay yazıcıları. Günlerden bir gün Yzb.mız Rüştü Tekinalp bizim de asker olduğumuz konusunda bizleri uzun konuşmasında uyardı.

A! Baktım yeni gelenler arasında İstanbul'da bıraktığım arkadaşım da var. Sevk kağıdını elime alıp kapının önündeki askerlere seslendim:

- Hanginiz İhsan Nabi Hasırcı?
- Benim efendim!...
- Sen Safranbolulu musun?
- Evet efendim.
- Konarı köyünden mi?
- Evet Konarı köyünden.
- Sen niçin zamanında asker olmadın. Bakaya kaldın? Vatanını sevmiyor musun?
- Şey, seviyorum efendim...
- Pekiyi, seninle sonra konuşacağım.

Zavallı İhsan o kadar şaşırmış, afallamış ki anlatılamaz. Benim subay olduğumu düşünmüş. Benim o koca alayı ele geçirdiğimi, daha akla gelmeyecek şeyler şaşkınlığından. Sonra İhsan'la konuştum. Albaya çıktığında daktilo yazmasını bildiğini, avukatlık katipliği yaptığını söylemesini sıkı sıkı tenbih ettim. Çünkü Adli Subaylığın yazıcısı terhis olmuş ve henüz boştu o görev. Yelfe İhsan dediklerimi yerine getirmiş, Albay da onu oraya yazıcı olarak atamış.

Bu alayda kaldığım sekiz ay boyunca İhsan'la daha önce tanıştığım

zı hiç belli etmedik. Onunla arkadaşlık etmedim. **Huysuz Virjin**'in ağabeyi **Selahattin Dursunoğlu** en yakın arkadaşımdı. Karargahta Tavla onbaşı İzmir, Tepecik'ten kasap Ali Gazal İhsan'a fena halde takmıştı. Nöbetlerin on beş dakikaya indiği dayanılmaz soğuklarda matarasındaki suyu boşaltır İhsan'a doldurtur. Postallarını çıkarır çamurlarını temizletir daha akla gelmedik angaryalar yaptırırdı. Ben Ali Gazal'la yakın dosttum. Bir gün kendisine sordum niye İhsan Hasırcı ile uğraşıyorsun diye. Yanıtladı:

-Tipi hoşuma gitmiyor.

Evet İhsan kısa boyluydu, yengeç gibi yan yan yürürdü. Oysa onu ilk tanıdığım 1939 yılında ağabeyi Pilav Hüseyin (Galatasaraylı) uzun boylu çok yakışıklı bir adamdı. Trakya muhtelili takımının antrenörlüğünü yapıyordu. 40'lı yılların ikinci yarısında Ankara'da Galatasaray Lokalini yönetiyordu. Galatasaraylılar arasında masonlardaki gibi müthiş bir dayanışma vardır. Hiçbiri zor duruma düşmez, düşse de hemen kaldırılır. İhsan Hasırcı ile ilişkimiz yıllardır kopuk. 118'e sürekli telefonunu öğrenmek için açıyorum: Meşgul meşgul meşgul...

Selahattin Dursunoğlu ile askerlik dönüşü İstanbul'da da dostluğumuz devam etti. Ben Erzurum'dan hava değişimi alıp gitmeden bir süre önce Mit'ten benimle ilgili bilgi ulaşmış. Yzb.mız Tekinalp Selahattin'den beni gözaltında tutmasını buyurmuş. Ağabeyim bana her ay 5 lira harçlık gönderiyordu. Yzb.mız sen buna aldanma ona yani bana Moskova'dan çok para akıyor. Böyle bir inanç ve düşünce birçok namuslu dürüst insana da inandırılmıştı. Ve şimdiye dek hiçbir TKP davasında böyle ne bir iddia ne de dolayısıyla bir kanıt söz konusudur. Erzurum'da da birkaç şiir yazdım. Kısa birinde Dursunoğlu geçtiği için yazımın sonuna ekliyorum. Uzun yıllar önce izini yitirdiğim arkadaşşıma bir selam olsun diye:

Üç arkadaş eğilmiş bir resme bakıyorduk
Erik ağacı çiçek açmış
Arkasında Boğaz Kızkulesi
Bir de yelkenli pupa yelken
Kafamda şehirler dağlar köprüler
Birer birer devrilirken
- Çevir dedi Beylerbeyli Selahattin
Dışarda kar yağar rüzgar eserken
İstanbul'da 1948

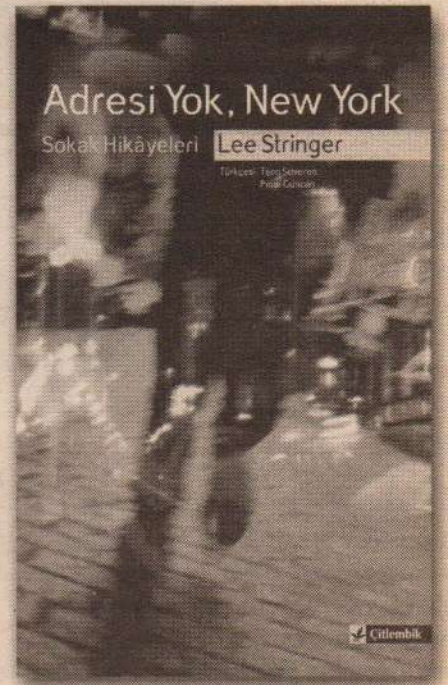
**"İşte yeni bir Jack
London, tam da buna
yoğun ihtiyacımız
olduğu bir zamanda!"**

Kurt Vonnegut

Lee Stringer

On iki yıl boyunca
New York
sokaklarında yaşayan
"hakiki" bir sokak
adamından, "hakiki"
sokak hikâyeleri...

Çitlembik

www.citlembik.com.tr

Çitlembik kitaplarını
indirimli satın almak için:

Şeyhbender Sok. No: 18

Asmalimescit, Tünel

0212 243 11 40 / 292 30 32

**Ahh biraz daha vakt-i zamanım olsa
nasıl derin, utanılası bir içtenlikle
ne yapmak istediğimi ah nasıl
anlatacağım. İçiniz titreyecek.
Daha heyecan istiyorsunuz sezebiliyorum.**

Başka Kapiya

NİLÜFER AÇIKALIN

Hadi başla.
Ne diye duracaksın ki?
Bir tane daha ne fark eder san-
ki?

Nerede, kimin için ve niye?
Önemi yok. ... ama şöyle şöyle
olursa hiç fena olmaz.

Peki. Belki? Peki. Şöyle veya
böyle başladı işte yine.

Kaldırımlarını eze eze yürüdü-
ğüm bu şehir benim, ben biraz da
bu şehirim. Vesikalı namusluyum
haberiniz var mı? Olmasa ne fark
eder, umurumda değilsiniz. Aslin-
da yok olduğunuzu bildiğim sizler
çoksunuz ve her biriniz benim gi-
bi koca birer hiç'

siniz. 'Aslında'
diyorum kaçır-
mayın bu şansı
benim gibi yapın
tepmeyin. 'Hiç'
olmanın tadına
varın. Bu ağır ge-
liyorsa bu satır-
dan öteye git-
menize gerek
yok hemen baş-
kaca yerlere ba-
kıp değerli za-
manınıza kıyma-
yın.

Hakaretler yağdırarak can sık-
mak niyetinde olmadığımı resmi-
me bakıp anlayabilirsiniz. Değilim-
dir de esasen. Bakın o bakışlara ne
güzel, ne masum, ne şirin ne ne
ne... Allah cezasını versin o gözle-
rin, özellikle gördüklerinin. Neyse
oraya sonra geliriz zamanı değil
esasen, ...

Şimdi burası diyelim ki şöyle
bir yer, kocaman, dünya kadar,
sahne gibi -mesela- ve ben de
elimde silahımlayım karşınızda,
tam benim karşımda bir ayna, ay-
nada ben, başımda elma, elimde
siyah mı siyah bir silahla aynadan
elmaya... Kendi elması kendi ba-
şında Giyomtel'im diyelim ben,
Sanço Panço kılığında bir at'ta
Don Kişotluğumu bilerek burada,
bu ziyan olmuş sütunda var olma
çabası ile ölmemeye niyetli olma-

mama rağmen belki son bir çaba
ile belki de karnım acıktı ondan -
bunu anlamamız da güç tabii- ama
belki yeterince samimi olursak ile-
ri de -ilerisi olursa tabii- ama kim
bazı deli saçmalarına imkan tanır
ki kim kim? Belki bir başka deli.

Beni aslında bu şehrin oynak si-
luetine bakıp bakıp dalmalarım de-
lirtti. (Bunu hemen unutturmalı si-
ze) Ahh biraz daha vakt-i zamanım
olsa nasıl derin, utanılası bir içten-
likle ne yapmak istediğimi ah nasıl
anlatacağım. İçiniz titreyecek. Da-
ha heyecan istiyorsunuz sezebili-
yorum. Sizi buradan oraya bu sü-

tun boyunca atı-
ra atırta, atıp
savurup tutasiya
kadar sizi tavana
vurdurtabilirim.
Yüzünüze karşı
değil bu açıkla-
malar arkanız-
dan da söyleye-
bileceklerim.

Aslında her
şeyi bir avuç al-
tın için yapıyo-
rum. Oh be! İşe
dürüst olmakla
başlamak gibisi

yok galiba. Neyse altını avuçlarıma-
ki ellerim miniktir benim- döktü-
nüz mü tamam, tutulmaz dilim
açılır, nutkum yarış atı kesilir.

Devaaam.

Durun parmaklarımla arasın-
dan dökülüyor boşalttığınız altın-
lar lar lar lar. Aman aman aman
durun çok oldu yeter bu kadar.

Ben bunlarla başa çıkamam, iyi-
si mi alın siz bunları, satın, unutu-
şa satın herkes ağırlığına altın na-
sıl olsa, çamura battıktan sonra
neye yararsa...

İsınma turu dediğim bu başlan-
gıç beni nereye götürür bilemiyo-
rum ama çok şanslısınız ki sizi ne-
reye götüreceğini biliyorum ve yi-
ne şansınıza 'eyvallah' demeniz di-
leğiyle nereye götürdüğünü söyle-
yeceğim; bir başka kapiya, kabaca
cehennemin dibine, oraya... H

Şiir

Geçidin başına vardığında iki gölge dikkatini çekti, kulaklarına fısıltılar geldi. Korkmasına gerek yoktu: Biraz hızlı yürüyecek, gerekirse az ağır olmayan çantasını birilerinin kafasına indirip var gücü ile koşacaktı Kızlar Yurdu'nun kapısına doğru.

Kara Böcek

GIOVANNI SCOGNAMILLO

Kızlar yurduna ulaşabilmek için geçitten geçmek gerekiyordu ve son zamanlarda, akşam ve gecelerde, geçit tehlikeli, ürkütücü olmaya başlamıştı. Serseriler takılırdı oraya ve oradaki boşluktan yararlanarak, geçen kızları beklerlerdi. Genelde laf atmakla yetinirlerdi ama bir defasında kızlardan birini fena halde sıkıştırmışlardı ve o geceden sonra oradan geçmek zorunda olan her kız öğrenci doğal olarak panikleşiyordu. İlk zamanlarda Kara Böcek -esmer olup ailenin en küçüğü olduğundan ağabeyi ona bu adı takmıştı- umursamamıştı. O hiçbir şeyden korkmazdı ve o yaşta, şayet onu yaşamadınızsa, korku oldukça soyut bir duygu görünebilir. Bazen kendisi de kuşkuyla düşüyordu: Cesur mu idi yoksa resmen kafasız. Bilemiyordu ama kendine güveniyordu.

O akşam, saat sekiz sularında, hızlı adımlarla geçide yaklaştı. Sağına soluna bakındı: Kimseler yoktu. O güne (geceye) kadar, tüm anlatılanlara ve olanlara rağmen, kimse oralarda onu rahatsız etmemişti. Belki de kızlar dikkat çekmek için abartıyorlardı ya da -meraklıları vardı- gelen geçen çocukları, erkekleri kıskırtıyorlardı.

Kara Böcek geçidi düşünmek istemiyordu. İşin sonunda oldukça karanlık yüz küsur metrelik bir alan idi ve ya oradan geçerdi ya da geri dönerdi, uzun yolu seçerek. Keşke daha kısa tutsaydı Hoca'ya yaptığı ziyareti. Çenesi açılmıştı yeniden (ne zaman açılmıyordu ki!), çikolatalara saldırmıştı, çocukluğundan, ailesinden uzun uzun söz etmişti, zaman zaman yakınlıkla. Hoca da onu büyük bir ilgi ile dinlemişti, fazla soru sormadan. Hoca pek soru sormazdı ama, doğrusu, adam iyi bir dinleyici idi. Tamam, belki fazla gelenekçi idi, belki çokça önerilerde bulunuyordu ama en azından engelleyici değildi. Hocanın yanında ken-

dini rahat ve özgür hissediyordu, sanki biraz daha olgun.

Geçidin başına vardığında iki gölge dikkatini çekti, kulaklarına fısıltılar geldi. Korkmasına gerek yoktu: Biraz hızlı yürüyecek, gerekirse az ağır olmayan çantasını birilerinin kafasına indirip var gücü ile koşacaktı Kızlar Yurdu'nun kapısına doğru. Geçit sorununu Hoca'ya da anlatmıştı ve Hoca, her zamanki soğukkanlı ölçüsü ile, uyanık davranmasını, kesinlikle panikleşmemesini, kendini korumak için karşına çıkmanın bacak arasına sert bir tekme indirmesini önermişti.

O yaklaşık iki gölge daha da gerilere çekildiler, fısıltılar kesildi. Serseriler pusu kuruyorlardı besbelli. Kara Böcek durakladı. Belki başka biri belirir, geçidin yolunu tutar o da onu izlerdi. Başkaları varken o ödle serseriler saldırmazlardı. Hem çocuktuk onlar, lise çağında mahalleliler, ucuz heyecanlar peşinde. İçinden kızları suçlamak geldi, bazen sürtükler gibi davranıyorlardı, pencerelerden sarkıp laf atarlardı. Eğleniyorlardı ama kimi eğlenceler kötü de bitebilir.

Kara Böcek eğildi, sol ayakkabısının çözülen bağını düzeltti, sağa sola baktı. Yok, gelen yoktu. Bu işi tek başına halledecekti ve bundan böyle karanlık çökmeden yurda dönecekti. Kararlı adımlarla, hızlı adımlarla ilerledi. Geçidin öbür ucunda, çıkışında ışıklar vardı ve bunların arasında yurdun açık kapısından gelen güçlü ışık. Yürüdü, karanlığa girdi, adımlarını sıklaştırdı. Solunda bir hareket oldu, ilkin bir fısıltı, sonra bir ısıklık ve ona eşlik eden boğuk bir kahkaha. İki gölge emin adımlarla ilerledi. Kara Böcek sağa kaydı ve koşmaya başladı. Kesinlikle panikleşmek istemiyordu ama bir an önce yurda varmasında sayısız yararlar vardı. O koşmaya başlarken arkasından ayak sesleri duyuldu, hızla yaklaşan ve ısıklıklar

sıklaştı, daha tehdit edici oldular.

Koştı, geçidin sonuna vardı, karanlıklardan çıktı. Arkasındaki ayak sesleri yaklaşır gibi oldular sonra aniden durdular ve sessizlik geçidin içini kapladı. Kara Böcek dayanamadı nefes nefese durdu, döndü, baktı.

Geçidin loşluğu içinde yavaş hareket eden biri belirdi, kaldırıma vuran bir bastonun ritmik sesi duyuldu ve geçidin çıkışında, gözlerine inanmayarak, Hocayı gördü.

Olamazdı, nasıl gelmişti, nereden gelmişti, nasıl yetişmişti? Ya o iki serseri?

Hoca yaklaştı, gülümsedi, kolundan tuttu, yürüdüler.

"Ne zaman geldiniz?" sordu halen şaşkın Kara Böcek.

"Geldim, biraz önce" dedi Hoca "Geldim çünkü gelmemin gerekli olduğunu sezdim. Sen korkmayabilirsin ama korkmamakla olayları bertaraf edemezsin. Bundan böyle..."

"Tamam, tamam, tamam" Kara Böcek sözünü kesti "Artık karanlık olmadan dönmeye çalışacağım, anladık".

Yurdun kapısına vardılar, durdular.

"Artık git" dedi Hoca "Git yoksa imza defterini kaldırırılar".

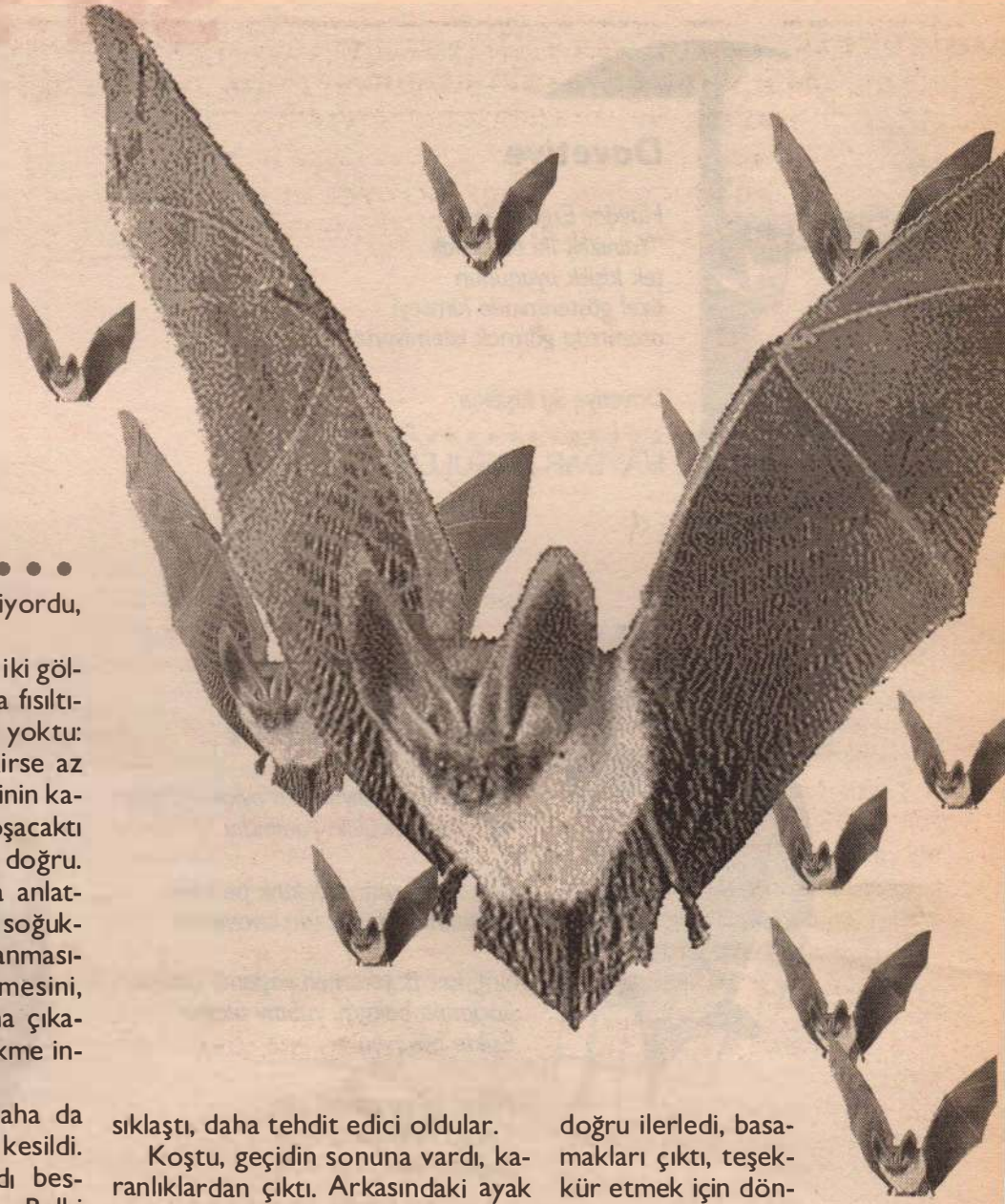
Kara Böcek yurdun kapısına

doğru ilerledi, basamakları çıktı, teşekkür etmek için döndü.

Hoca uzaklaşmıştı, geçide doğru gidiyordu bastonunu kaldırarak taşlarına tak tak diye vurarak sanki biraz daha dik. Kara Böcek basamaklarda kaldı: Keşke ona bir taksi çağırırsaydı ya da en yakın taksi durağına kadar onunla gitmiş olsaydı. Düşünmemişti, halen şaşkıncı, kendini toparlayamıyordu bir kabustan çıkmış gibi. Yine geçide doğru baktı. Hoca görünmüyordu, karanlığın içinde yok olmuştu. Ne ise caddede ilerlerken rahatça taksi bulabilirdi.

Kara Böcek, dört arkadaşı ile paylaştığı ranzalı odaya girdiğinde, kızlar olağan şamatalarını sürdürüyorlardı. Ortalık korkunç bir dağınıklık içinde idi, her zaman olduğu gibi. Çantasını bıraktı ve kantine indi. Karnı acıkmıştı ve bir yarım saat sonra telefonla Hocayı aramayı düşünüyordu.

Kara Böcek yurda girdiğinde Hoca, bastonunun sivri ucu ile, yerde yatan iki cesedi yokladı sonra eğildi. Kalktığı anda kendini tam formda hissetti. Mendili ile kanlı dudaklarını sildi, bir şeyler mırıldandı, bir takım işaretler yaptı ve geçidin öbür ucundan kocaman ve kapkara bir yarasa havalandı. H

Davetiye

Haydar Ergülen'in
"Yalnızlık İki Kişi" adlı
tek kişilik oyununun
özel gösteriminde kimseyi
aramızda görmek istemiyoruz

Davetiye iki kişiliktir.

.....
HAYDAR ERGÜLEN

Kelebek

Saçlarını çözmüş oturuyorsun
aynanın önünde

Serin avluları özlüyorsun.
Aşkla arırmayı.
Üzgünsün.

Aşk barınak yapar kendine
yaprak ve ipekle
kozasında uyur
kanatları belirinceye dek.

.....
YAPRAK ÖZ

Geçmeyen Bulut

Aynaya yansımıyordu o uykulu yüzün
Ve birden eksildin yanımdan.

Soğuktan uyutmadı kınk pencere
Kartonda büyüdü san civcivlerim

Kapı kaçak yıkarken yaşlandı annem,
Saçlarına baktım, yabancı otlardı
Eşikte büyüyen

Düştü içime cansız elin,
Takılıp kaldı bir sözcük
Boğazımda... Ah, baba!

.....
KADIR AYDEMİR

Hasret Kokmak

hangi fikir bana bunu yaptı
nasıl savunurum en temiz duygularla
o sarılmanı bir kenara
yılların hasreti
tam bitti artık derken
ben kendimi alacak beyne sahip miyim?
ulaşılması zor teninden
tenindiyorum
eşsiz olan
özlediğim gözümün hiç değmediği
hasret kokuyorum hala
oysa sen kokmak istiyordum
tüm soluğumla
sen kokmak
ve seni yaşamak tüm imkansızlara inat
canım diyordun tüm canlara inat
bi tanem diyordun
senin bendeki taneliğin gelsin aklına
eşsizliğim bitmezliğim
iç çekişin hani derinden olan var ya
yüreğin ne olur sana hiçbir yüz çekirtmesin o ahlân

.....
YONCA TAŞ

kusur

canımın tuzunda ölen siz
bu bir ömür kayması biliniz
benzemekten yorulmayan bakımlılığınızla
kalmaktan fiil yapanların yanı sıra gibisiniz de
niye daha düşünürken bunu
tumağımda uzayan eski iz

ah sizin bıçaklar için yapılmış
yansız gözleriniz,
odalardan odalara benimle dolaşan ay
sesinizdeki tonlama yırtılınca
dövülmüş yapraklannız
başka mevsimlere
çocuklar yaralardan önce-
dökülür ve kapanır içlerine
sonra tüm yaralardan evvel kapılar..
bir nar içiyle görünsün diye ayıplar

bilerek bırakılan bir acem kusuruyuz dünyaya
biz baktıkça dağılması bundan
ev sokağın hayal gücüdür, biliriz

üzgünüz
bir kap su gibi..

.....
SERAP ERDOĞAN

Kin F

bizim kanatlarımız uçmazken de çırpır, âh
yazgımızı biliriz, hep başkasına ıslanan mendiliz

hepimiz sarhoş süvarileriyiz gecenin
çok öldük ki kanın yandığını da biliriz

sudan bir şey alırken, suya bir şey bırakırken
çünkü tenimiz belki bir ayaklanmadır bildiriz

taşı öğrenen kini de öğrenir dediniz, âh
yazgımızı biliriz, hep başkasına ıslanan mendiliz

.....
KEMAL VAROL

Kırpıntılar...

1
İstanbul... Sen nerelisin hemşerim?

2
Şu hayatta aldığım mesafeyi
Ayaklarımı bitıştırerek uzun uzun ölçtüm
Sonra penaltı çektim gelmişime geçmişime
Baktım çoktan gol olmuş

3
Bir yolkı atı gibi çekildim şehrimden

4
Betimden soldum, benzimde kaldım

5
Kalbim bir fay hattı gibi kırık dökük
Yalnızım değilsin, benim o yalnızlık

6
Çavuşum bak bugün aylardan temmuz
Beni azıcık katıksız uyutur musunuz?

7
Benim telefonum sanskritçe çalışıyor

8

Bir gün adım İstanbul'la anılacaksa
Beni iyice derine gömün

9

Üstü verilmeyen paralar gibi kaldım

10

İçinde "inleyen nağmeler" olan o sandığı
Açmadan denize bırak artık

11

Binlerce kalem bombalıyor önümdeki kağıdı
Yazacak yer bulamıyorum

12

Düzayak geçtim şu ömrü
Siz çatılarda güvercinlerle takla atıyordunuz

.....
AHMET ERHAN

2004 İNKILÂP KİTABEVİ ROMAN ÖDÜLÜ

Türkiye'nin en köklü yayınevlerinden İnkılâp Kitabevi 2004 yılından başlamak üzere "İnkılâp Kitabevi Roman Ödülü" adıyla bir edebiyat yarışması düzenliyor.

Yarışma Koşulları:

- 1- Yarışma herkese açıktır.
- 2- Yarışmaya yalnızca yayımlanmamış roman dosyasıyla katılınabilir.
Daha önce yayımlanmış eserler, yazarların kendileri tarafından yayımlanmış olsa bile yarışmaya katılamaz.
- 3- Ödüle yalnızca Türkçe yazılmış romanlar aday olabilir.
- 4- Yarışmaya yollanacak dosyaların çift satır aralığı bırakılarak daktilo edilmiş ya da bilgisayarda yazılmış olması ve sekiz nüsha olarak gönderilmesi gerekmektedir.
Elektronik posta, disket ve cd'yle yollanan eserler yarışma dışı kalacaktır.
- 5- Yarışmaya katılan yazarlar dereceye giren eserlerinin yayın hakkını öncelikli olarak İnkılâp Kitabevi'ne vermeyi kabul etmiş sayılırlar.
- 6- Jüri ödüle değer eser bulamadığı takdirde ödül verilmez.
- 7- Büyük Ödül 5 Milyar TL'dir. Ayrıca jüri bir ya da birkaç mansiyon verebilir.
Mansiyon alan eserler telif karşılığı İnkılâp Kitabevi tarafından basılacaktır.
- 8- Son dosya teslim tarihi 31 Mayıs 2004'tür. Postadaki gecikmeler dikkate alınmaz.
- 9- Ödüller 2004 yılında düzenlenecek olan Tüyap Kitap Fuarı'nda yapılacak törenle sahiplerine verilecektir.

Yarışma Jürisi:

Çetin Altan, Feridun Andaç, Zeki Coşkun, Prof. Dr. Dilek Doltaş, Enver Ercan, Doğan Hızlan ve Celal Üster'den oluşmaktadır.

Bilgi İçin: Barış Behramoğlu 0212 514 06 10 (115).

Dosya Teslim Adresi: Ankara Cad. İnkılâp Han No. 99 Kat:1 34410 Sirkeci / İstanbul

Oğuz Aral'ın sözleriyle 'karikatür sanatını salondan alıp, sokağa indiren', hakkında fıkralar üretilen ve bir sevgi seliyle yolcu edilen Cemal Nadir Güler'in kızı Gönül Tunaman, ölümünden 57 yıl sonra hâlâ içi titreyerek, Cemal Nadir'ini Yıldız Bilgin Bayazıt'a anlattı.

Her Şeye İnanırdım Çünkü Babama İnanırdım

Babamın hayatını çok anlattım. Yine de anlatırım. Çünkü çok özledim. Hep özlüyorum. Annenin, babanın yerini kimse tutamıyor. Her evlat için babası en iyi babadır. Benim babam da en iyiydi. Çok nazık, çok hoşgörülü, yumuşak tabiatlı ama otoriter bir babaydı. Hiçbir zaman azarlamaz, daima olumlu özelliklerimi öne çıkararak iyiye, doğruya yönlendirirdi beni. Ders çalışmayı hiç sevmemişim halde, bu telkinlerden dolayı hep çok çalıştım. Hiç mahcup etmedim babamı.

En iyi okullarda okuttu beni nur içinde yatsın. İlkokulda Şişli Terakki'ye gönderdi, sonra Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ne. Sekiz sene yatılı okudum. Yatılı olmak disiplin bakımından çok iyi ama, ayrıydık birbirimizden. Onun için birçok şeyin tadına varamadım. Mezun oldum, o yazı yaşadık, o kış babamı kaybettim. Ben üniversitenin birinci sınıfındayken. Tam evde bir hayat başlayacakken. Tam bir genç kız oluyorken. Buna çok üzülürüm. Muhakkak paylaşacağımız çok şey vardı. Buna hep inandım. Pedagoji okumamıştı ama, haki-katen bir pedagog gibi yaklaşırdı ba-

na. Ruhen öyle biriydi. Anne olduktan sonra, çocuklarım olduktan sonra, daha iyi anladım.

O sükuneti, sakın, ağırbaşlı tavır ben de almışım babamdan. Sabah erkenden kalkar, ilk önce gazeteleri okurdu. Kahvaltıdan önce. O zamanlar televizyon yok tabii. Radyo ve gazete var sadece. Kahvaltıdan sonra odasına kapanır, çalışırdı. 'Kuluçka odam' derdi çalışma odasına. Her gün öğlene kadar o karikatürleri hazırlardı. Asla aksamazdı. Hatta, saatlerimizi ayarlıyoruz Cemal Nadir'in çıkışı ve giriş saatlerine göre derlerdi. Hiçbir zaman 'öf! şimdi de karikatür çizmek lazım dediğini' duymadım. Kırk beş yaşında ölünceye kadar, zevkle yaptı işini. En verimli zamanında kaybettik.

Her ölüm gibi çok erkendi. Her erken ölüm gibi çok şey eksik kaldı. Hiç ummadık o hastalığın ölümle biteceğini. O yataktan kalkamayışı şaka gibi geldi. Gazeteciler Cemiyeti çok ilgilendi. İlaçlar getirttiler. Penisilin getirttiler. O ilaç çok işe yaramadı maalesef. Streptomisin, ilk babama getirildi. Cam bardakta çay içmeyi çok severdi. Günlerce yataktan kalkamamıştı. Streptomisin ilk uygulandığında yatağında oturup, cam bardakla çay içebildi. İyileşiyor babam dedik. İkinci streptomisin babama yetişemedi maalesef. İki buçuk ay içinde gitti.

Çok sevilen bir adamdı. Mütevazı oluşu, hiçkimseye tepeden bakmayışı, bunda önemli bir etken diye düşünüyorum. Ona deha derlerdi. Çok da popüler bir insandı. Ama hiç orali olmazdı bu tür şeylerle. Bir de gençlere çok el verdi. **Ali Ulvi, Semih Balcıoğlu**, ben onların hep çocukluklarını bilirim. Koltuklarında dosyaları gelirlerdi. Ben

de kapı aralığından bakardım. Çok kıskanırdım hepsini. Ben yapamazdım. Denedim. Babam, ders de verdi hatta bir ara. Ama hiç sevmedim o dersi. Tuzlukları koyar, vazoları koyar, çiz bakalım, perspektif çalış derdi. Ama ben doğrudan güzel resim yapmak isterdim.

Babamın gençlik yılları yoksulluk içinde geçmiş. Bursa'da. Annem hep anlatırdı. Birçok iş yapmış. Tabelaçılık, kasnakçılık, bir küçük dükkan açmış, sonra seyyar resim öğretmenliği yapmış. Bu çok enteresan. Bisikletle köyden köye dolaşmış. Köpekler saldırmış bir ara, ağaca tırmanmış mesela babacığım. Bir sürü macera.

Çok yoksulluk çekmelerine rağmen, annem derdi ki, kibrit kutularının üzerine bile çizermiş. Bulduğu her şeye. O zaman iyi kalem iyi kağıt bulmak zor. Bir zevki de yağlıboya çalışmakmış. Tuvale değil ama. Ne bulursa. Kartona, beze, yağlıboya tutar mı? Tutmaz mı? Hiç düşünmeden resim yapmış. Saklayabildiklerimiz var. Ama çoğunun boyları dökülüyor. Bazılarından yastık yaptık.

'Amcabey'i çok seviyorduk hepimiz. Akla Kara, Dalkavuk, Dedeyle Torun. Dedeyle Torun çok didaktiktir mesela. Çocuklara çok şey öğretir. Eserleri hala güncelliğini kaybetmemiştir. Buna maalesef demek lazım. Bursa'da bir duvara rölyef yapılmış. Bütün tipleri bir arada. Fotoğraflarını yolladı arkadaşlar. Çok güzel olmuş. Biz gidip göremedik. Bursa'lılara çok sitem ettik. Bir ara hiç sahip çıkmadılar babama. Şimdi ilgileniyorlar. Orada doğmuş, orada yetişmiş bir adam babam. Ben de orada doğmuşum.

Eski bir Bursa evinde yaşarlarmış, dedemle ninem. Babamın o evin

duvarlarına yaptığı çok büyük boyutlarda yağlıboya resimler vardı. İstiklal harbini çizmişti. Müze gibiydi ev. Ne yazık ki satıldı. Yerine apartman yapıldı şimdi. O güzelim evden, o ihtişamlı resimden hiçbir iz kalmadı ne yazık ki. Kimle konuşsam Bursa'da herkes pişman. Halam kaldı bir süre orada. Sonra onlar da İstanbul'a gelince satıldı ev. O yıllarda sanata da değer verilmezdi pek. Yönetimler sahip çıkmadı. Babamın heykelinden gözlüğü çaldılar. Büyük, kocaman bir gözlük. Kimsenin işine yaramaz. İnanır mısınız? Mezardan çiçek çalışıyorlar. Çuha çiçekleri aldık babamın mezarına. Anneminki de orada. Çok severiz çuha çiçeklerini. Süsledik mezarlarını. Korkuyorum çalınacak diye. İşte böyle.

Az güler gibi görünürdü. Ciddi bir adamdı babam. Ama her şeyi görürdü. Yakın ilgisini, şefkatini özlüyorum. Babamın ilgisini çok normal bulurdum. Her baba öyle sanırdım. Çok sonraları fark ettim onun ne kadar başka olduğunu. İnanır mısınız? Her gece yatmaya, zeybek oynayarak giderdik. Önde babam, arkada ben, arkada annem. Hoş bir merasimdi. Bir de fıstıkla kandırırdı beni. Eve fıstık getirirdi. Halya atardı. Kargalar atıyor derdi. Telefon telleri dışarıdaydı ve üzerine daima kargalar konardı. 'Senden haber veriyor kargalar bana' derdi. Benim de hep bir gözüm kargalarda. Bak şimdi münasebetsiz kargaya, yine bana bakıyor derdim. Her

şeye inanırdım. Çünkü babama inanırdım.

Her yaz mutlaka babaanne-me yollardı. Halam, halamın kızı, babaannem ve dedemle kalırdım. Halamı, kardeşim gibi olan kızını çok severdim. Onlar da beni sevdi. Bursa'yı çok sevdi. Benim de sevmemi isterdi. Annesiyle, babasıyla halamla ilişkileri çok iyiydi. Ölene kadar arka çıktı onlara.

Günde bir tane sigara içerdi. Yenice sigarası. Bir kahvesi vardı öğle yemeğinden sonra. Sağlığına çok dikkat eden bir adamdı. Çok yorgun yerd. Her gün yerd. Nasıl böyle grip gibi bir hastalıktan kaybettik anlamıyorum.

Amcabey'i ben bayağı büyük bir kız olana kadar gerçek sandım. Bademcik ameliyatına gideceğim gün, işte bu gün mutlaka göreceksin Amcabey'i demişti babam. Yine kandırılmış.

Annemle çok uzaktan akraba babam. İlişkileri iyiydi aslında. Ama on dört yıl sonra ayrıldılar. Ben inanmadım. Bir tek gün bile evde bağrıştıklarını duymadım. Babam sanatkar ruhlu biriydi. Annem onu anladı ve bu yüzden affetti. Daima onun için dua etti. Sonra annem de evlendi. Ama, ben evlendikten sonra evlendi. Çok yalnızlık hissetti. Çok gençti ayrıca. Babam birkaç evlilik daha yaptı. Bilmiyorum. Bir şeyler arıyordu herhalde. Bilmiyorum. Bilemiyorum.

Annem affetti ama çok kırılmıştı. Ayrılıkları beni de derinden etkilemiştir. Her tören günü kabusum olurdu. İkisini de yanımda isterdim. Babam, gelmezdi. Doğru olmaz yavrum, 'mürüvvetini görmek annenin hakkı' derdi. Ben buradan katılacağım törene. Bunlar beni çok üz-müştür. Bu yüzden dedim ki ben, asla ayrılmam eşimden. Hep boynum büküktü. Çok şükür ki mutlu bir evliliğim oldu.

Babamı tam anlayacaktım, kaybettim. Yatılı okuyan bir çocuğun dış dünyayla ilgisi çok sığ oluyor. Tam babamı, dünyayı tanımaya başlayacaktım. Kolej, bir sırçadan saraydır. Çok güzeldi.. Bahçesi, ağaçları, yönetim şekli, hep sağlık veren bir

yapılanmadır. Sonra filolojiye girdim. Babam öğretmen ol, sana çok yakışır dedi. Yeni mezunum ben de. Öğretmenlik en son istediğim şeydi. Bak, dedi, Halide hanım, nasıl başarılı.

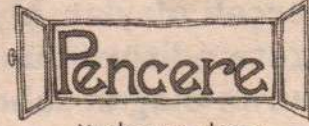
Sonra öğretmenim oldu Halide Edip Adıvar, Mina Urgan. Çok şanslıydım gerçekten de. Aslında tam da öğretmen olmak için yapmadım o tahsili. Babam istiyor diye yaptım. Ama sonra çok sevdim. Evlendim. Edirne'ye gittim. Orada İngilizce öğretmenine ihtiyaç varmış, geldiler, kandırdılar beni. İçimde varmış. Nasıl sevgiyle, istekle yaptım anlatamam.

Babamın yazı çalışmaları olmadı da pek, bir tiyatro eseri denedi. Oynandı da Şehir Tiyatrolarında. 'Yüz Karası'. 1940'lı yıllardı. Ama yok. Nerede bilmiyorum. Radyoya skeç yazdı. 'Yarım İnsanlar'dı galiba adı. Bir kopyası da yok. Elimle yazmaya razıydım. Keşke bulabilsem izlerini.

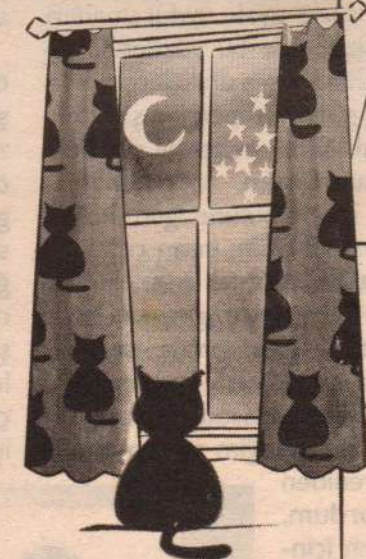
Çok güzel bir hatıram da, birlikte ilk baloya gidişimiz. Giyindim, kuşandım, koluna girdim, gittik. Öldüğünde, saçında bir tek beyaz tel yoktu. Hazin oldu. Çok hazin. Cenaze töreninde bütün kepenkler inmişti. Beyazıt meydanını görmeliydiniz. İğne atsan düşecek yer yok, nereden duymuş o kadar insan, nasıl toplanmışlar hayret ettik. Çok başka türlü bir sevgiydi.

Hazım'la babam yan yana yatıyorlar. O da çok genç öldü. Babam ona çok üzölmüştü. Ertuğrul Muhsin, yanında hanımı, onun yanında Hazım ve babam yatıyorlar Zincirlikuyu'da. Bazen, kimbilir, bir alem varsa, çok güzel nokteler patlatıyorlardır diyoruz.

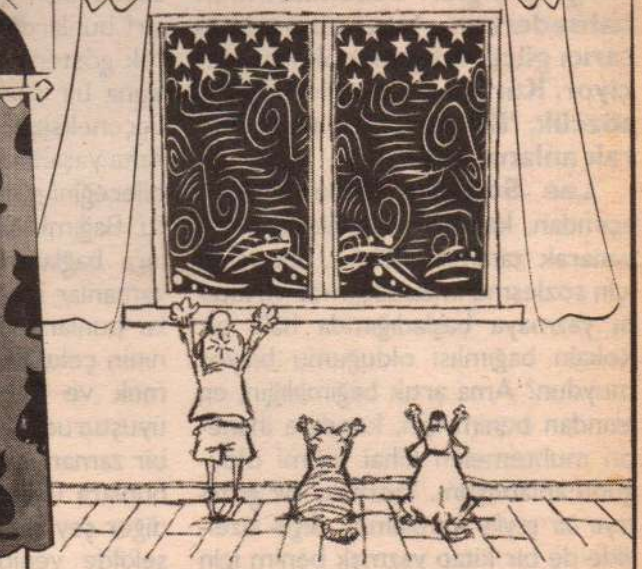
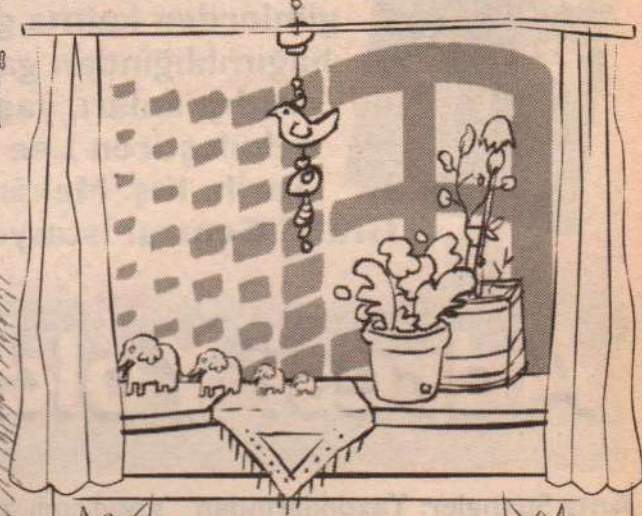
Ve bir tesadüf, Gönül hanımın eşi İlyan Tunaman anlattı: Ben tanışmadım onunla. Ama çocukluğumda babam Akşam Gazetesi alırdı. O zaman Cemal Nadir orada 'Amcabey'i' çiziyordu. Bir gün babam, bundan sonra eve Cumhuriyet Gazetesi alınacak dedi. Neden dedik. Cemal Nadir oraya geçmiş dedi. Hakikaten de ondan sonra Cumhuriyet Gazetesi aldık. Evimiz Tünel'deydi. Bir gün evden çıktım, köşede Foto Sabah vardı. Tam onun önünde Cemal Nadir'in siyah kurdele asılmış kocaman bir resmi. Görünce döndüm eve. O gün okula gitmedim. Babama söyledim. şaşırdı adam. Üzöldük. Çok üzöldük. Gönül'le tanışmamız, bir arkadaşım vasıtasıyla oldu. Tesadüfen çöp çattı bir arkadaşım. 1949 senesinde mezun oldum. Çok hoş tabii insanın hayran oldu birinin kızıyla evlenmiş olmak. Tesadüf tabii. Ama çok güzel bir tesadüf.

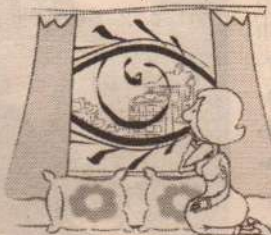
Yapılan ve ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan açıklık.

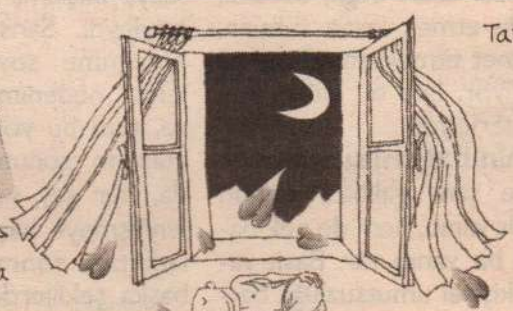
Kediler pencere önünde oturmaya bayılır.

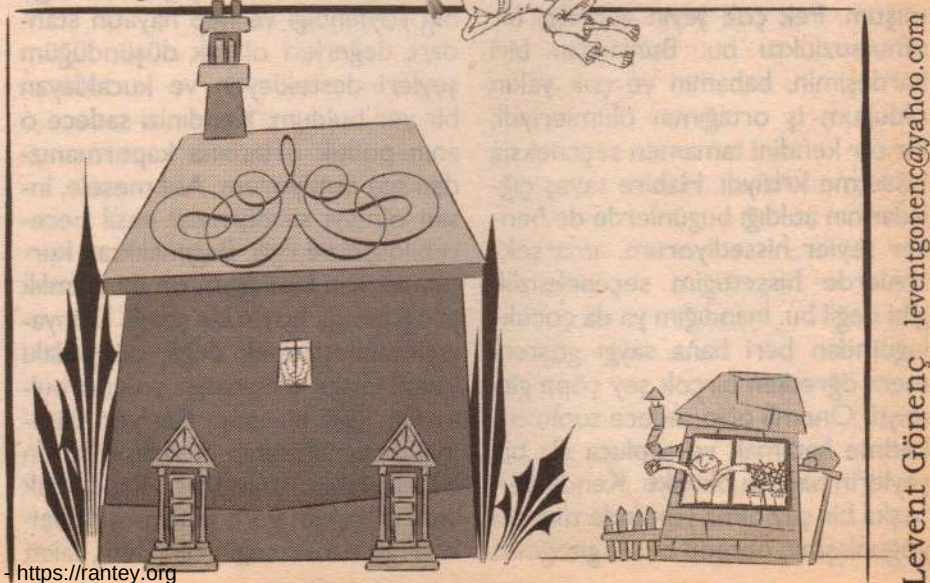
Çocukken yüksek pencerelerden nefret ederdim. Dışında cümüş-kuyamet bir yaşam akıp giderken, kendimi dört duvara sıkışmış hissederdim.

Pencere önü çiçekleri için pencere evin yaşama açılan gözüdür.

Tatil yerlerinde, çok sıcak gecelerde pencere açık uyunur. Dikkat! İçeri sivrinsin, kakalak veya yaz aşkı dolabilir.

Geçtiğimiz ay Çitlembik Yayınları'ndan çıkan Adresi Yok: New York kitabının yazarı Lee Stringer aslında bir evsizdi. Kitapta yer alan öyküler ise, yazarın sokaklarda yaşadığı günlerden kalma gerçek olaylar. Uyuşturucu bağımlılığından gazete editörlüğüne uzanan sıradışı anları, yaşamın olağan sahneleri gibi öyküleştiren Lee ile Amy Spangler konuştu. Tarih: Kış. Mekân: New York, Grand Central İstasyonu.

Adresi Yok: New York

Amy Spangler: Yazdıklarından bahsederken, 'yazmanın kurtarıcı gücü' lafı pek çok kez geçiyor. Kurtarıcı, hayli iddialı bir sözcük. 'Kurtarıcı'nın tam anlamı ne?

Lee Stringer: Sadece kendi açımdan, kendi deneyimlerime dayanarak tanımlayabilirim. Bu kitap için sözleşme imzaladığımda ve kitabı yazmaya başladığımda hâlâ bir kokain bağımlısı olduğumu biliyor muydun? Ama artık bağımlılığın, en azından benim için, kendine ihanetin muhtemelen nihai biçimi olduğunu anlamıştım. Yazmak, -bir gazeteyle bir şeyler karalamak değil- özellikle de bir kitap yazmak benim için kendini ifade etme eyleminin esası. Kendimi çok daha iyi hissetmemi sağladı bu. Bir karakter ya da ahlak ilkesi meselesi falan değil; sadece, kendini ifade etmek insan ruhuna, kendine ihanet etmekten bir parça daha iyi geliyor. İşte bu bakımdan, yazmak kurtarıcıydı.

Nasıl kokain bağımlısı oldun?

- Sadece şans galiba... Bunun hem basit bir yanıtı, hem de pek basit olmayan bir yanıtı var. Basit yanıt: Bir tür kişisel umutsuzluğa batmıştım. Pek çok şeyin getirdiği bir umutsuzluktu bu. Bunlardan biri kardeşimin, babamın ve çok yakın olduğum iş ortağımın ölümleriydi; bir tür kendini tamamen seçeneksiz hissetme kriziydi. Habire savaş çıgıllıklarının atıldığı bugünlerde de benzer şeyler hissediyordum, ama seksenlerde hissettiğim seçeneksizlik gibi değil bu. İnanıldığı ya da çocukluğumdan beri bana saygı göstermem öğretilen birçok şey çöpe gitmişti. Önemli olan sadece toplu tüketime katılmak ve topluca illa bir şeylerin parçası olmaktı. Kendinden başka bir şey olma yönünde tüm bu yoğunlaşma, nerede okula gittiğiniz,

soyadınızın ne olduğu... Kendinizi sırf bunlardan ibaret bir varlık olarak göstermeniz bekleniyordu. İşte buna bir türlü ayak uyduramadım. Seçeneksizlik işte bu yüzdendi. Etrafta yaşamın başka amaçları da olabileceğini gösteren pek bir şey yoktu. Bağımlılığımın nedenini sırf bunlara bağlamıyorum, ama benim o zamanlar içinde bulunduğum koşullar bunlardı. Bilirsin, insan ruhu cınının çektiğini yapmak ister, hissetmek ve daha iyiye gitmek ister; uyuşturucu kullandığımda ise, kısa bir zaman için de olsa, kendimi tüm bunlara ulaştım hissediyordum. Bir diğer şey de çektiğim zaman acayip şekilde yeniden canlanıyordum, yani o anın içindeydim. Keş olmaya başlamam böyleydi. Şanslı olduğumu söyleme nedenimse, tüm bu yolculuğun sonunda, her şey sakinleşmeye başladıktan sonra,

başka şekillerde de yaşanabileceğinin söylendiği ve hep hayatın standart değerleri olarak düşündüğüm şeyleri destekleyen ve kucaklayan bir yer buldum. Kendinizi sadece o anın politik ortamına kaptırmanızdan söz etmiyorum. Asıl mesele, insan olmayı sürdürmeyi nasıl becerebildiğinizle ilgili. Bağımlılıktan kurtulmak için katıldığım on iki adımlık program da böyle bir şeydi. Dünyayı insanileştirmek değil, dünyadaki insani olana ulaşmanın yolunu bulmakla ilgili bir şey. Kariyer basamaklarını tırmanıp kendimi bütün bu ana akım mevzulara kaptırmak beni olduğum yere getirmezdi; belki biraz daha zengin olurdum, fakat

bununla birlikte çok daha mutsuz olurdum.

Zorla dayatılan suni kimlikler durumu sence değişti mi?

- Hayır, bir şeylerin kesinlikle daha iyiye gittiğini sanmıyorum. İki şey var: Bir tarafta, yaşam boyu sizin yaptığınız kişisel bir yolculuk var, öbür tarafta ise içinde o yolculuğu gerçekleştirdiğiniz alan var. Bu alanı siz belirlemiyorsunuz, üstelik yaptığınız yolculuk sizi belirliyor. Söz konusu alanın daha iyiye gittiğini düşünmüyorum. Kurumlarımız beklentilerimize yanıt vermekten gittikçe uzaklaştığı için bu yanıtları kendi içimizde aramaktan başka seçeneğimiz kalmayacak. Bunun bizi daha ruhani bir yaşam tarzına yönlendireceğini düşünüyorum.

K i t a b ı n d a uyuşturucuyu t a b a k a d a n kazımak için kullandığın kalemin aynı

zamanda bir yazma aracı olduğun keşfettiğin çok güzel bir pasaj var...

- Grand Central İstasyonu'nun-daki bir peronun altında yaşıyordum ve tam zamanlı bir keştim. O durumda yaşamının iki hali vardır: birincisi, kafayı bulmak; ikincisi ise kafayı ne zaman bulacağım diye beklemek. Ben de bir gün Grand Central'ın altında yine bu ikinci bekleme halindeydim ve ne mal alabilecek param vardı, ne de o parayı toplayacak gücüm. O anda söz ettiğin kalemi buldum ve bununla yazı yazabileceğimi, yani beklerken bir süreliğine oyalanabileceğimi fark ettim. İlk olarak, ölmek üzere olan bir

arkadaşımın öyküsünü yazmakla başladım. Ve gerçekten muhteşem bir deneyimdi. Yazmak, kafayı bulmakla meşgulken bastırdığım pek çok şeyi yüzeye çıkardı. Arkadaşım hakkında yazarken acısını hissedebiliyordum. İnanılmazdı bu. Kafayı bulmanın amacı hiçbir şey hissetmemektir. Gel gör ki bir kalem beni neredeyse ağlatıyordu. Sonra yazdığım öyküyü arkadaşşıma götürdüm. Okuduğunda ikimizin de yaşamaktan kaçındığımız duygusal bir an oluştu. Vay be, yazmak harikaydı! O öyküyü, evsizlerin çıkardığı *Sokak Haberleri* gazetesine götürdüm. Birkaç hafta sonra gazeteyi açtığımda öyküm karşımda duruyordu. Müt-hiş bir duyguydu. Bir anlamda hiçlikten bir şey var etmişim.

Okurlarından biri, kitabının sadece evsiz olmakla değil insanlık durumuyla da ilgili olduğunu yazmıştı.

- Evet. En saygı duyduğum yazarlardan, Amerikalı zenci yazar *James Baldwin*'in en sevdiğim yanı berraklığıdır. Gücü insanlık durumunu gayet açık seçik bir biçimde yansıtabilmesiydi. Bugün bile zenci bir yazarın genel insanlık durumu hakkında yazması pek hoş karşılanmıyor. Eğer zenci bir yazar siyah olma deneyimi denilen şeyden söz ediyorsa otantik sayılıyor, fakat eğer adını bu gettoda dışarı atmaya kalkışıyorsa, bir şekilde yazdıkları hafife alınıyor. Ben de her zaman belli bir alana sıkıştırılıyorum. Benim sıkıştırıldığım alan, zenci deneyiminden çok evsizlik deneyimidir. Ama benim verdiğim en büyük mücadele, kendi yaşadıklarımı yazarken bile mümkün olduğunca herkesi yansıtmaya çalışmam. Yani, "millet, işte bunlar kalbinizin derinliklerinde yatanlar," diyebilmem. **H**

Türkçesi: Amy Spangler - Tülin Er

**Bu boktan hayat bizden çok fazla şeyi talep ediyor arkadaşlar.
Yapılması gereken çok iş, anlatılması gereken çok mevla ve
bir şekilde anlaşma ortamı bulmamız gereken
bi çuval dolusu gereksiz adam var etrafımızda.
Ve benim gücüm yok hiçbirine.
Bu rutin ilişkilerden balataları sıyırdım.**

Böyle Bir Yazı Yazmamalı Biliyorum

CÜNEYT ÖZDEMİR

Şöyle bir bakıyorum etrafa basılmaya değer görülen yazıların tamamı ya akıl fikir veriyor, ya eleştiriyor, ya geyik muhabbetinde, ya da işte bi şey söyleme, derdini anlatma gayretinde.

Oysa ben bu yazıda size hiçbir şeyi anlatmayı düşünüyorum. Canım sıkın, bilmiyorsunuz. Olsun.

İçimden hiçbir şey yapmak gelmiyor bir süredir. Ne yazı yazmak, ne işe gitmek, ne birileri ile tanışmak, konuşmak. Yeniye düşman oldum. Varsa bir ip getirin, hayatı asalım, sallandırılım... Vahşice! Birisi fişi çeksın, ona bile gücüm yok. Hiçbir şey yapmadan durayım ben...

Şışşışışı! Susun siz de, çocuk uyuyor olsun mesela. Şimdi bu satırları yazdıktan sonra bir açıklama bekliyorsunuz emnim.

Böyle bir girişten sonra, yazana yakışan nedenlerini anlatmak, bir şeye kızıp bir şeylerden dem vurmak ama bakın onu da geçen yazılardan birinde, birkaçında yaptım di mi? Ben durmak derken cidden öyle hiç ama hiç birşey yapmadan durmayı kast ediyorum.

'Ot gibi' kimilerinizin tabiri ile. Çünkü bu boktan hayat bizden çok fazla şeyi talep ediyor arkadaşlar. Yapılması gereken çok iş, anlatılması gereken çok mevla ve bir şekilde anlaşma ortamı bulmamız gereken bi çuval dolusu gereksiz adam var etrafımızda. Ve benim gücüm yok hiçbirine. Bu rutin ilişkilerden balataları sıyırdım. Birilerini takdir etmeye, kızmaya eleştirmeye, alkışlamaya hele size akıl fikir vermeye hiç niyetim yok. Gücüm yok... Yok.

Bir süredir ben neden mutsuzum diye sorup durmamaya çalışıyorum kendime. Cevap tek. Çünkü umudu kaybettik bir yol kazasında. Çünkü etrafımızda yeni hiç-bir-şey kalmadı. Herkes birbirinin aynı. Kopya kağıttan çıkmış gibi. Kopya ilişkisizlikler, kopya mesafesizlikler, kopya cinayetler.... Fazlası ile klişe hayat. Aynı şeyleri giyiyor, aynı şeyleri konuşuyor, aynı insanlara aşık oluyor insanoglu. Tek tip, tek model, tek...

Herkes birbirinin hayatını tek geçiyor, tekrar ediyor. Farkında değil kimseler ama bunun adı komünal faşizm olmalı. İkiz dünyalar.

Anarşist olmaya bile gücü kalmazsa insanın anlayın ki umut dağa kaçtı. Yeni insanlar, yeni olmayacak nice-dir, biliyorum. Yeni yerler yeni olmayacak, gördüm. Yeni yok. Tükettik işte eldekini avuçtakini ki; aman dikkat buna hayat deniyor.

Sevgililerin arasına hayat giriyor. Ve hayat fazlası ile banallığı beraberinde hediye olarak getiriyor. Naif kelimesinin karşısına; eski bir anı, olarak yazmalı. Herkes birbirinin naifliğinin katili. Her şey sıradanlaştıkça eşit-

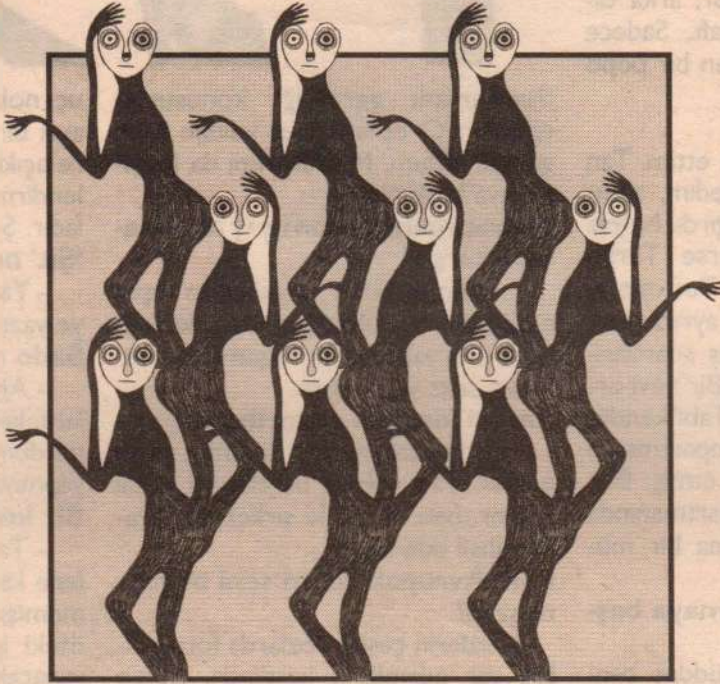
leniyor ve bu eşitlik insana fenalıklar getiriyor. Etiler şarkılarında ne kadar acı çekerse 'vur patlasın çal oynasın' diyerek o kadar acı çekiyoruz hayatta. Acının içine bile boya katılan bir dünya bu. Ulan yuh be. Acıda bırakın acı olarak kalsın değil mi?!! Acı bile sahte.

Aşk mektupları, şiirler, yeni ülkeler, yeni insanlar yok. Sahte birer kopya. Nereye gitseniz turistik bir coca cola kartpostalı, kimi sevseniz bir önceki ile aynı, kimle arkadaş olsanız üç aşağı beş yukarı

yan masadakinin arkadaşına benziyor. Bu durumda bize bir tek umutsuzluk kalıyor. Yorgun bir umutsuzluk. Bu yazı bile zul. Umudunu kaybedenin kaybedecek neyi vardı?

Neyse, sizlere bir çıkış yolu göstermek isterdim ama ben göremiyorum. Ya da bir akıl fikir vermek isterdim mesela, ya da şöyle klişe bir isyan yazısı, bir popüler kültür fişkırması, birilerine geçirseydim keşke zamanınızı böyle tüketmek yerine, incelikli hayatlar kuramadık başkalarının kurduğu banal hayatlara incelikli cümlelerde geçirseydik. Böylesi daha kolay olurdu. Ama yalana devam... En rahatlatıcısı bu ne de olsa.

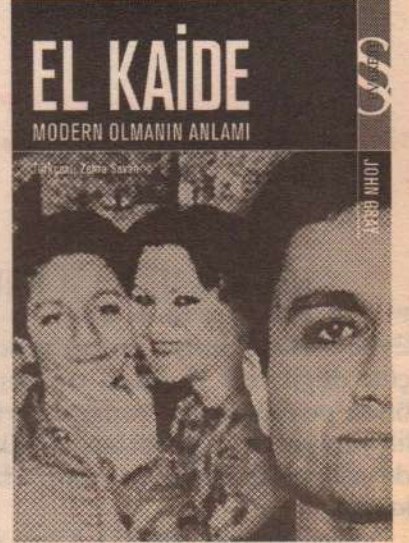
Keşke hiç yazmasaydım böyle bir yazıyı da. Mutsuzluk buluşu ne de olsa. N

Resim: Deniz Bilgin

EVEREST

El Kaide modern dünyanın neresinde?

"11 Eylül 2001'de Washington ve New York'a saldıran intihar eylemcileri, binlerce sivil öldürüp Dünya Ticaret Merkezi'ni yerle bir etmekten daha fazlasını yaptılar. Batı'nın egemen mitini yok ettiler."

Global olarak hepimizin az ya da çok modernleşeceğimiz, bu süreç içinde daha çok birbirimize benzeyeceğimiz ve aynı zamanda daha mantıklı, daha barışçıl olacağımız inancını tartışmaya açarak başlıyor bu etkileyici kitap.

John Gray'in de ortaya koyduğu gibi, bu inancı yerle bir eden El Kaide'nin ideolojisi hem Batılı hem de modernidir. El Kaide'nin aydınlanma düşüncesi yüzünden batmakta olan dünyayı kurtarmaya duyduğu ütopik heves, hem felaket getiren Sovyet deneyimine hem de neoliberal bir küresel serbest pazar hayaline yol açmıştır.

El Kaide'nin eylemlerini dayandırdığı felsefeye, küresel serbest pazarın kısa tarihine, devletlerin çöküşüne ve kimyasal silahların yükselişine değinen Gray, 11 Eylül sonrasında yaygınlaşan düşünceleri radikal bir biçimde irdeliyor.

Gray'e göre hiçbir şey gerçeği saptıramaz. El Kaide, modernleşmeyle küreselleşmenin bir ürünüdür ve canavarca yöntemlerinde modern dünyanın aygıtlarını kullanan son grup da olmayacaktır.

Melisa, tanınmış bir turizm şirketinin bir nevi kadrolu eskortu. Yurtdışından gelen büyük iş adamlarına eşlik ediyor, yatağını paylaşıyor, çeşitli fanteziler uyguluyor. Geceliğinin beş bin dolar olduğunu söyleyen Melisa, yaptığı işin tüm ayrıntılarını anlattı.

Eskort Melisa

MEHMET DURU

• • • • •
Evet Melisa, dünya ne kadar küçük değil mi? Bundan on sene önce pavyonlarda konsomatrislik yapıyordun, şimdi ise bir günde milyarlar kazanan eskort bir kızsın.

- Evet dünyanın hali bu. Kimin ne olacağı hiç belli olmaz... Ama sen yine aynı Mehmet Duru'sun.

En son fotoğraflarını çekmek için Cihangir'deki evine gelmiştim. Sonra ortadan yokoluverirdin?

- O dönemler konsomatrisliğimin son zamanları oldu zaten... Biliyorsun çalıştığım pavyon çok lüks bir yerdi. Aslında turistik gece kulübü ama pavyon diyorlar. Orasının sayesinde birçok işadamlarıyla tanışıyordum. Benim çalıştığım yere borcum, harcam yoktu. Dostum, postum da yoktu, para mara yedirmiyordum. Kimseye eyvallahım yoktu.

Sonra bu zenginlik nasıl oldu?

- Orada tanıdığım zengin adamlarla akşam kulübünün açılma saatine kadar yemeğe giderek vakit öldürüyordum, ne bileyim işte Kumkapı, Çiçek Pasajı falan. Sonra da vakit tamam olunca önden ben kulübe gidiyordum, arkamdan da onları getiriyordum. Bir gün yine böyle müşterilerimden bir tanesi turizmci olarak kendini tanıtmıştı, akşamdan kulüpte tanıştık. Adam akli başında bir adam, ertesi güne de randevu verdim. Biz bununla Kumkapı da Tabip Restoran'da buluştuk. O akşam adam bana birçok şey anlattı. Turizm konusunda, yabancı işadamları konusunda. İşin açıkçası ben bir şey anlamıyordum. En sonunda adama dedim ki; "Yahu sen bunları bana anlatıyorsun, ama sadede gelelim. Ben çok para kazanacak mıyım, sen onu söyle" dedim. Adam şaşkın bir vaziyette "Anlaşıldı siz beni hiç dinlememiştiniz" diyerek "Çok para ne kelime dolarlarla oynayacaksınız" dedi. Allah var ya ben ada-

ma pek güvenmemiştim. Hani bazı tipler vardır ya, kendilerini farklı tanıtarak karşısındakinin kendisine saygı duymasını sağlamamak için zarf atarlar. Ya da genelevden kadın çıkartmaya çalışan hayalci erkekler... Onlardan biri sandım. Adam sonra bana çok güzel erotik fotoğraflar çekti-memi ve bu fotoğraflarla tabiri caizse paranın .mına koyacağımı söyledi. Sonra senle de biz tanışıyoruz ya. Sen gelip fotoğraflarımı çekmiştin. Tabii yüzümün yarısı görünüyor, arka taraftan çekmişsin fotoğrafı. Sadece tanga kilot giymiş kocaman bir popo resmi.

Sonra ne oldu?

- Sonra adama telefon ettim. Tan Gazetesi'ni almasını söyledim, almış gazeteyi. Yine yemeğe çağırdı. Neyse konuştuk, kendisi meğerse Türkiye'de büyük bir adammış. Tur operatörü, turizm şirketi var, ayrıca yurt dışından ülkemize gelen iş adamlarının işlerini yönlendiriyor. Bir nevi organizasyonlarını yapıyor. Tabi kendisi koşturmuyor. Her departmanın başında bir müdür tayin etmiş. Ben de adamın ESKORT departmanında çalışmaya başladım. Başına bir müdür verdi.

Masa başında mı çalışmaya başladın?

- Hayır canım. Bir müddet beni gelen işadamlarına karşı nasıl

Gerektiğinde iş adamına eşlik edeceğim. Yorulduğunda otele adama masaj yapacağım. Akşam adam isterse, seks yapacağım.

Kast'ımda "en uç noktalarda" yazıyor. 'Seks yapar' ayrı bir ücretlendirmedir. 'Fantezilere açıktır' ibaresi daha yüksek ücretlendirmedir.

Sado, mazo daha da fazladır. Şit ise en tepedeki rakamdır.

davranmam gerektiği konusunda eğittiler. O esnada ben kulübe falan gitmez oldum. Masraflarımı da karşılamaya başladılar.

Ne yapman lazımmış iş adamlarına karşı?

- Gerektiğinde iş adamına eşlik edeceğim. Yorulduğunda otele adama masaj yapacağım. Akşam adam isterse, seks yapacağım.

Paranı kimden alıyordun?

- Şirket zaten karşı taraftan tahsil ediyor. Yani eskort ücretlerini tahsil ediyor, ben buradaki şirketten paramı tahsil ediyorum.

Peki Avrupalı adam seni beğenmezse?

- Bizlerin çeşitli pozlarda fotoğrafları var adamların kast'ında. Zaten adamlar gelmeden önce bizleri kast'tan beğeniyor, tüm özelliklerimiz yazıyor o bilgilerin içinde.

Lüks pezevenklik olmuyor mu?

- Hayır, çünkü seks yapmak istemiyorsan yazdırıyorsun kast'ına. Tabii böyle hizmet edenler de var, ama az para alıyorlar.

Seninkinde seks yapar diye mi yazıyor?

- Benim kast'ımda en

uç noktalarda yazıyor. 'Seks yapar' ayrı bir ücretlendirmedir. 'Fantezilere açıktır' ibaresi daha yüksek ücretlendirmedir. Sado, mazo daha da fazladır. Şit ise en tepedeki rakamdır.

'Şit' ne demek?

- Yani b.klu fanteziler se he i te diye yazılır shit.

Sado mazo da mı yapıyorsun?

- Ağzlarına bile s.çıyorum. Adamların kendileri öyle istiyor, hatta üstüne dünyanın parasını veriyorlar, niye yapmıyayım ki?

Bir kere ağza s.çmak kaç para?

- Tabi sadece o değil, o şıkka gelene kadar adam hiçbir yeri işaretlememişse, sadece onu işaretlemişse öteki işaretlememiş şıkların hepsini yapacak anlamındadır. Ücret total alınır. Onun fiyatı da, sadece benim payıma düşeni, beş bin dolardır.

Yani şirkette mi para alıyor?

- E yuh yani... Şirket bu hizmeti babasının hayrına yapmıyor, herhalde alıyor. Hem de benim aldığım paranın beş katı...

Yaptın ettin, parayı kazandın, sana fahişe diyen oluyor mu?

- Diyen olursa, onun boyunun ölçüsünü dolar desteleriyle alırım.

Peki sen bu işi yaparken AIDS'ten korkmuyor musun?

- Yaa tabii ki insan korkuyor. Bütün işlerin rizikosu olduğu gibi bu işin

de rizikosuz oluyor. Ama ben işin püf noktasını buldum.

Nasıl yani?

- Adamın içine korkuyu şöyle sokuyorum, "Ben prezervatifi senden korktuğum için taktırmıyorum. İleri ki günlerde ülkeni döndüğünde içinde bir korku duymaman için taktırıyorum ya ben AIDS'liysem?" diyorum.

Adamlar ne diyor?

- Ne diyecekler, şartnameyi çok iyi okuyanlar yemiyor bu numarayı, çünkü şartnamelerde bizlerin doktor kontrolünden geçirildiğimiz ve raporlarımızın fotokopileri bulunuyor.

Adam şartnameleri nasıl okumamış olabiliyor?

- Bir çoğunun kendi danışmanları var. Onlar her şeyi okurlar, sadece adama imzalatırlar. Adam da içerikte ne olup ne olmadığını bilmez. Her şeyi danışmanları bilir.

Namuslu bir iş bulup çalışacağım, namusumla kazanacağım, bırakacağım bu işleri dediğin oldu mu hiç?

- Bak bakalım gözümün içine ben de o göz var mı? Ya da alımda enayi falan yazıyor mu?

Namusuyla çalışan kadınların alınında enayi mi yazıyor?

- Şimdi ortalığı kızıştırmayı bırak. Biliyorum ağzımdan ters bir laf almaya çalışıyorsun, ama alamazsın. Çünkü ben çalışan kadınlara enayiler demedim bir kere. Şimdi ben ayda iki gün çalışıyorum. Normal bir işyerinde çalışan kadının aldığı maaşın kat kat üstünde para alıyorum. Hem de hiç tacize uğramadan.

Hiç tacize uğramadın mı sahi?

- Şimdi anladım senin o kadar yıldırdı neden zengin olamadığını. Ben bu işi isteyerek ve severek yapıyorum kuş beyinim. Severek yapıldığı zaman iş düzelmek olmuyor, düzelmek oluyor. Şimdi adam bana gece de beş yüz ile bin dolar veriyorsa ve ben gönül rahatlığıyla keyfimi getiriyorsam, bu durumda hangimiz hangimizi düzüyor?

Ne kıymetliymiş?

- Kıymetli olan malım değil, benimdir.

Eskiden bu kadar konuşkan, bu kadar rahat değildin. Para kazanmak insanın kendine olan güvenini mi pekiştiriyor?

- Şimdi şöyle Mehmetçiğim. Haklısın sana karşı biraz kabalaştım ama ben bu kabalaşmayı senin samimiyetine sığınarak yaptım. İstemiyorsan bu kadar rahat davranmam. Bilmeden de olsa ağzımdan sana karşı saygısızca bir şey çıktıysa özür dilerim. Sen benim yine büyüğüsün, evimdesin, başta cımsın. Hani senin samimiyetin var ya. Asıl sorum suyu. O zamanlar

biraz daha içine kapanık bir kadıydın. Fazla konuşmayan, utangaç. Hatırlasana fotoğraflarını çekerken utancından kıpkırmızı olmuşsun, göğüs uçlarını ellerinle kapatıyordun.

- Anladım, e tabii o zamanlar yemiydim, Kezban'dım. Ailemden iyice kopmuştum.

Ailenle görüşüyor musun?

- Sen bilmiyorsun di mi babam öldü zaten. Annem de Alman bir kocayla evli, Almanya'da. Ara sıra gidip geliyorum yanına. Evet işte böyle daha yeniydik o zamanlar. Bir de hayatın bu kadar içinde değildim. Nedir işte sabaha doğru kulüp kapanır, eve gider, ertesi gün öğleden sonraya kadar uyurdum, bazen akşamları saat 6'da 7'de uyanırsın, hazırlık şu bu derken kulüp saati olur, yine kulübe gidersin falan...

Eskiden içe kapanık, utangaç, fotoğraf çekilirken göğüs uçlarını kapatan bir kadındın... Çok değişmişsin Melisa.

E tabii o zamanlar yemiydim, Kezban'dım. Ailemden de iyice kopmuştum.

Bilmem.

- 20 Mart "İrk ayrımına son verilmesi" günü. Yaa bu gün önemli değil mi? Bu sorun sadece Amerika'daki zencilerin günü değil, bizim de ülkemizin kanayan yarası değil mi? Maraş olayları, Sivas Madımak Oteli. Unutmayınız, unutturmayınız lütfen. Başka dur bakayım... Ha bir de 22 Mart Su Günü var. Gülmeyiniz öyle pis pis. Su günü olur muymuş demeyin, olur efendim olur. Siz Amerika'nın petrol yüzünden mi savaştığını sanıyorsunuz? Bu yapılan savaşın kökeninde su var mıydı? Hem bu kadar önemli olan yaşamımızın idame ettireceğimiz suyumuz için neden su günü olmasın ki. Evet 22 Mart Su Günü demiştik. Bir saniye, ajandama bakayım. 22 Mart Dünya Tiyatro Günü, 30 Mart Kütüphaneler Haftası.

Çok bilinçli bir istih-

Türk basınında derken yabancı basında yaptın mı?

- Orada böyle şeyler önemli değil ki. Orada legal olarak gazetelere ilanlar veriyorlar. Fotoğraflarını yayınlıyorlar, onlarla röportaj yapmak istesem dahi benden para talep ederler, çünkü orada böyle şeyler reklama girer.

İşinin gizli teşkilatlarla bir bağlantısı var mı?

- O adamların yanında birileri gelir, birileri birilerini takip eder. Benim yanımda tercümanım gelir, onlar beni takip eder müdürlerime brifing verir, müdürlerim daha üst yerlere brifing verir. Her şey hiyerarşik bir düzende devam eder. Ben üzerime düşen görevi yaparım. Herkes üzerine düşen görevi yapar. Ben adamın Türkiye'deki sekreteriymişim gibi yanında eşlik ederim, elimde dosyalar. Adam odasına çekildiğinde giderim masaj yaparım, adam akşam yanında beni de isterse giderim fantazisi neyse onu yaparım. Adamlar ücret gibi konular konuşulmaz. Beni izleyen bir de tercüman vardır. Tercümanı da izleyen korumalar vardır. Şimdiye kadar hiçbir polisiye olaya karışmadım. Gizli denebilecek hiçbir devlet işinin bilgisini almadım. Sadece yapmam gereken şeyleri yaptım. Ola ki bu ülke için öyle bir görev verirler. O zaman "bir düşüneyim" gibi lafların arkasına saklanmadan anında kabul ederim. Bazı manevi değerler vardır ki, bu paradan puldan da üstündür. Fahişe bile olsam manevi değerlerden kopmuş olmam demek değildir. Soruma net bir cevap alamadım. Evet ya da hayır diyecek tin, hepsi bu...

- Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az... H

Şimdi ne değişti?

- Çok şey değişti. Hayatla, yaşamla iç içeyim. Gazetelerimi, dergilerimi okuyorum, televizyonumu seyrediyorum. Özel davetlere gidiyorum, herkes beni 'hanfendi' sanıyor.

Sen yine hanfendisın. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, bu konuda neler söylemek istersin?

- 8 Mart'a gelmeden önce 1 Mart Yeşilay Haftası bunu niye es geçiyorsunuz. 14 Mart Tıp Bayramı. Bunu geçmeyiniz. Sonra 15 Mart bu aslında hepimizin günü nedir efendim? Dünya Tüketiciler Günü. Hepimiz bir şeyleri tüketiyoruz. En azından ömrümüzden bir gün tüketiyor, di mi ama.

Sen ne olmuşsun böyle?

- Duur daha bitmedi. Nerde kalmıştık 15 Mart'ı söyledik. Yirmi Mart ne gününü?

baratçı gibi konuşuyorsun. Yoksa sen ajan mısın?

- Yok deve. Saçmalama ya. Ne alakası var? Nereden vardım bu kaniya? Savaş nedenlerini sayarken, su savaşlarında bahsettin ki, savaşlarla ilgilenenler bilir bunları.

- Pardon Mehmet Bey, çevrene şöyle alıcı gözüyle bakacak olursan, beni gölgede bırakacak yüzlerce fahişe var. Eğer bu yaptığım iş kolay olsaydı, onlara teklif edilirdi. Onlar da sazan gibi olaya daldılar. Ancak benim ilişkide bulunduğum iş adamları çeşitli ülkelerin seçkin işadamları ve bürokratları. Tabii ki ülkem konusunda birçok bilgi birikimine sahip olmam lazım. Örneğin yıllardan beri yaşadığın Taksim'deki anıtı kim yaptı biliyor musun?

Hayır.

Şimdi yok olan ne? Caddebostan Plaj Gazinosu'nda 20 yaş heyecanıyla izlediğim, o kömür renkli gözlü esmer güzeli Türkan Duru mu? O, aynen böyle düşlerimde kalacak...

“Plaj Güzeli” Senaryomuz Türkan Duru

AGAHA ÖZGÜÇ

Ülkemizde düzenlenen son 1933 yılı 'güzellik müsabakası'ndan sonra 1950'ye kadar bu tür yarışmalar yapılmaz. Nedeni, savaş yılları ve başka şeyler... 'İkinci Dünya Harbi'nden sonra 1950'de büyük bir hızla 'güzellik yarışmaları'na yeniden başlanır. 'Büyük bir hızla' diyoruz, çünkü 1950-55 arası, bu yarışmaların en yoğun yıllarıdır. Bu müsabakalara bir de 'plaj güzeli yarışmaları' eklenmiştir.

1952 yılının Haziran ayı... Vatan Gazetesi'nin düzenlediği yarışmada kızlarımızdan biri Türkiye Güzeli seçilecektir. Önce bu 'kraliçelik tahtı'na oturmak için güzelliğine güvenen tam altmış kız başvurmuş. Ama sonraları çeşitli nedenlerle katılmaktan vazgeçilince bu sayı otuz yediye kadar düşmüş. İlk elemenden sonra geriye kalanların sayısı ise yirmidir. Atlas Sineması'nda düzenlenen final gecesinde de seçim sonucu bu yirmi yarışmacı beşe düşürülecek ve içlerinden biri 'Türkiye Güzeli' olurken diğerleri de, aralarında 'ikinci'liği ve 'üçüncü'lüğü paylaşacaklardır.

Baki Süha Edipoğlu, finale kalan beş güzeli Atlas Sineması'nı dolduran halka takdim eder. **Gelen-gül Tayfuroğlu, Türkan Duru,**

Sevil Sayman, Neşe Yulaç ve Ayfer Feray. İlk üçü, bu yarışmada ismi duyulan güzellerdir. Ayfer Feray ile Neşe Yulaç ise sinema oyuncularını olarak halkın tanıdığı, bildiği isimlerdir.

Beş güzelimiz jüri üyelerinden, o dönemin ünlü isimleri **Doğan Nadi, Mesut Cemil, Muhittin Sadak, Orhan Hançerlioğlu ve Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun** önünden teker teker geçerler. Nihayet sonuçlar açıklanır. Tayfuroğlu 'güzellik kraliçesi', Feray 'ikinci' ve Yulaç da 'üçüncü' seçilir. Oysa Ayfer Feray'ın, değil 'ikinci' seçilmesi, genç kızlar arasında düzenlenen böyle ülke çapındaki bir yarışmaya katılması, ilkelere ters düşmesi açısından elbette ki tartışılır. Çünkü Feray, evlenip ayrılmış iki çocuklu bir 'dul'dur.

O günlerde bu yarışmanın sıkı bir takipçisi olan gazeteci **Türkan Türker**, finale kalıp da ilk üçe giremeyen Türkan Duru için şunları yazar:

"Beyaz sımsıkı mayosunun içinde çok mevzun duran uzun boylu Türkan Duru, galiba girenlerin içinde en güzel vücutluydu. Bacakları da muntazamdı. Fakat fena yürüyüşü ve başını kötü tutması yüzünden kaybetti yazık ki."

Adana doğumlu Türkan Duru, 1952 yılında Vatan Gazetesi'nin bu yarışmasına girdiğinde 18 yaşındaydı. Oysa, birden merak edip sinema ansiklopedilerine baktığınızda Duru'nun doğum tarihi sizi yanıltacaktır. Üç sinema oyuncusu da İstanbul Ekspres

pedisi de birbirlerinden kopya etmiş gibi bu doğum tarihini 1940 olarak gösterir. Ne yani, Türkan Duru 12 yaşında mı bu yarışmaya girmişti?

55 numaralı Duru, rakibeleri içinde Türkan Türker'in değerlendirmesiyle 'en güzel vücutlu' yarışmacı olmasına karşılık jüri üyeleri önünde 'yenik' düşse de asla 'güven duygusu'nu yitirmez. Önünde daha çok fırsatlar ve güzel günler vardır. Aynı yıl, birbiri ardına düzenlenen 'plaj güzeli yarışmaları'na katılarak kendine olan güvenini tazeleyecektir.

1950'ler, İstanbul plajlarının en renkli günlerini yaşadığı yıllardır. Özellikle de Kadıköy'den Maltepe'ye dek uzanan sahil şeridinde yer alan plajlarda 'mehtap alemleri' yapılır, plaj güzeli yarışmaları düzenlenir. Bu yakanın en ünlü ve sosyetenin de uğrak yeri olan **Suadiye Plajı'dır.** Büyükdade'daki **Yörükali Plajı** da... Burgaz, Kınalı, Heybeliada ve Büyükdade'daki plaj güzeli yarışmalarını düzenleyen haftalık **'Adalar Pandispanya Gazetesi'nin** sahibi **Cemil Tekçe'dir** (Ahmet Tarık Tekçe'nin kardeşi). Adalar'da yarışmaya katılıp da 'güzel' seçilenler, genelde ünlü Rum ailelerinin kızlarıdır. Heybeli'den Lizet, Burgaz'dan Froşo, Büyükdade'dan Hilda gibi... Florya'dan Boğaz'a, Boğaziçi'den Kartal'a dek uzanan sahil-ler, bu yarışmalarla İstanbul Ekspres

res Gazetesi tarafından düzenlenir. Ve tüm bu bölgelerin güzelleri finalde, yani İstanbul Plaj Güzeli yarışmasında biraraya gelip kozlarını paylaşır.

Türkan Duru, önce Maltepe bölgesinden katılıp 'kraliçe' seçilir. Sıra, **Caddebostan Plaj Gazinosu'nda** (5 Eylül 1952) düzenlenecek İstanbul Plaj Güzeli finalindedir. Ve güzeller güzeli Duru, yine ilk kez katıldığı 'Türkiye Güzellik Yarışması'nda olduğu gibi dört rakibiyle birlikte finale kalır. Son turda Adalar Kraliçesi **Çağlayan Biryetişir** Türkiye Plaj Güzeli birincisi, Caddebostan Kraliçesi Meri Dolçe ikinci, Adalar'dan katılan Mari Denis üçüncü seçilirken 18 numarayla yarışan Maltepe Kraliçesi Türkan Duru da 'dördüncü' olur. Son turda finale kalamayan yarışmacılar arasında ünlü dansöz Nana'da (Aslanoğlu) vardır. İkinciliği kazanan Yunanlı **Meri Dolçe**, 1960'da **Metin Erksan'ın** yönettiği 'Gecelerin Ötesi' adlı filmde oynayacaktır.

Bu plaj güzeli yarışmalarının izini sürüp Türkan Duru'yu ilk gördüğümde 19 yaşın heyecanı ile romantik duyguları içeren bir mektup yazdığımı anımsıyorum Ekspres Gazetesi'ne. Duru için yazdığım bu naif mektup, o yıllarda çok ilginç bulunmuş olmalı ki Ekspres Gazetesi'nin bir köşesinde yayınlanmıştı. Yazık ki o mektuplu sayı elimde yok. Evden eve taşınırken kaybetmiş miydim,

Türkan Duru, Öztürk Serengil ile bir buluşmada.

bilemiyorum... Esmerlere karşı olan dayanılmaz tutkum, bu gençlik yıllarında Duru'ya olan hayranlığımdan, daha açık bir deyimle 'vurgun'luğumdan mı geliyordu? Belki de...

Siyah kısa saçlarıyla, kömür renkli gözleriyle, narin vücuduyla beni etkileyen Duru, giderek sosyete çevrelerinde rüzgarını estirecek, Taksim Belediye Gazinosu'nda defileler düzenleyecekti. O günlerde davetlileri arasında kimler yoktur ki? Dönemin ünlülerinden **Zeki Müren, Gülriz Sururi, Ayten Çankaya, Muzaffer Tema, Ali Üstüntaş, Ayten Güvenç** ve açık renkli elbisesinin yakasına ilaştırdığı kırmızı karanfili ile 'jön' Yılmaz Duru gibi... Türkan Duru, defilenin ikinci ev sahipliğini yapan Yılmaz Duru'nun da kardeşiydi.

'Memo' takma adlı bir sosyete yazarına göre, o defilede en çok alkış alan 'Avaré' ve 'Şeyh Ahmedin Gözdesi' adıyla takdim ettiği egzotik kıyafetlerdi Türkan Duru'nun. Gerçekten alkışlanan bu elbiseler mi, yoksa bu kıyafetler içinde pistte salına salına yürüyen Türkan Duru muydu?

Ve yıllar sonra tanıştığımızda ben gazeteci, o bir senaryo yazarıydı. Üst üste iki senaryo ödülü kazandı Altın Portakal Film Festivali'nde. 1968'de **Yılmaz Güney**'in oynadığı 'İnce Cumali'yle, 1969'da 'Bin Yıllık Yol' ile. Her iki filmi de ağabeyi Yılmaz Duru yönetmişti. 1970'li yıllarda senaryoculuğu bırakan Türkan Duru'dan bir daha haber alınamadı.

Yıllar sonra haber alındı, ama bu 'acı haber'i filmciler sokağından kimse duymadı. Ve bir tek satır da yazan olmadı. Geçirdiği bir kalp krizi sonucu peşpeşe dört hastaneye götürülmüş, 65 gün komadan çıkamamış ve 15 Kasım 2003'de yaşamını yitirmişti. Bir ara Sipahi Ocağı'nın ikinci başkanlığını da yapan Türkan Duru 69 yaşındaydı. Evinde dostlarıyla birlikte kumar partileri düzenleyen Duru, o gün oyun masası başında sağ eli, parmakları arasındaki iskambil kağıdıyla birlikte havada kalmış, sonra da komaya girmişti.

Şimdi yok olan ne?

Caddebostan Plaj Gazinosu'nda 20 yaş heyecanı ile izlediğim, o kömür renkli gözlü esmer güzeli Türkan Duru mu?

O, aynen böyle düşlerimde kalacak... H

GENELLİ İĞNE

Esen Demirci

Geçenlerde bir kez daha farkettim ki, burçlara feci şekilde takmış bir insanım ben... Tanıştığım birinin hemen burcunu sordum, sonra ona göre davranırım.

Mesela, iki tane başak burcu arkadaşınız varsa, onlarla ortamda yalnız kalmayın.. Gıldırırsınız!..

Yay burçlarının her konuda konusu çok bişileri vardır. Hiç susmazlar ve sürekli açıklama yaparlar... ..SONRA ADAM HARLEY MOTOSİKLETE BİNİYÖ.. BİLİYOSUN DÜNYANIN EN ÜNLÜ MOTOSİKLETİ... AĞIKLAMA! ALLAHIN CEZASI AĞIKLAMAA!

İkizler burcunu gördüğünüz yerde yok edin.. O da kurtulsun, siz de kurtulun.

Balık burcu insanı acayip karizmatiktir... Ama benim gibi birini tanıyorsa nereye kadar karizma yani!?

Kova kızları çok güzel duru. Güzel oldukları kadar iyi kalpli de olmaları kıskançlık sınırlarınızı zorlar...

Akrepier feci şekilde ketum olurlar, hiç bişilerini anlatmazlar.. Hele merak kumkumalarına asla!

Boğa burçları çok komik insanlardır. Ya da sadece bi tanesi öyle.. Bilemiyorum...

KENDİ BURCUM DİYE SÖYLÜYÖ OLABİLİRİM AMA TERAZİ BURÇLARI HAKKATEN MÜKEMMEL İNSANLARDIR.. GÖK AKILI, YETENEKLİ VE DE ARKADAŞ CANLISIDIRLAR...

Tabii bu köşeyi okuduktan sonra hala arkadaşım kaldıysa...

Bu yazının yazılmasına asıl sebep; Ümraniye'de donan Atabey'in evini İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün ziyaret etmesi oldu. Hökümet olmasa bile en azından devletin bir yetkilisi eve kadar gidebilmişti. Gerçi zavallı babanın acısı yüzünden belliydi "Bir daha bunlar yaşanmasın" diyordu çaresizlikle televizyon ekranlarına ama, gözleri de çukura doğru kaçmıştı. Artık evladı yoktu.

Cemil'ler Memed'ler Aysun'lar Ya da Hökümet Gelir mi

İHSAN TEVFIK

Dünyanın Çiçekleri: Burçin ve Aysun

"Dert bir değil elvan elvan" diyor ya türküde, gerçekten öyle. Bu yazı yazılırken İstanbul, Ocak ayındaki birinci kar felaketinden sonra ikinci kar fırtınası ile boğuşup duruyordu. Ve ben, hâlâ onları düşünüyorum. Kimleri mi? Hemen söyleyeyim:

Ümraniye'de karnesini alıp eve gitmeye çalışırken donan ilköğretim 2. sınıf öğrencisi zavallı Atabey Kemaloğlu'nu, yine Erzurum'un Çat ilçesindeki pansiyonlu ilköğretim okulundan karnesini aldıktan sonra köyüne giderken donan **Hüseyin Şahan**'ı. Çocuklardan hangisinin bilmem, cebinden bir havuç çıkmış, yiyecek miydi, yoksa kardanadamına burun mu yapacaktı, kimbilir? Ah ki anam ağlar!..

Kimleri düşünüyorum? Bitmedi. Yine Aralık ayının son günlerinde Ağrı - Doğubeyazıt'a bağlı Ortadirek Köyü'nde okul sobasını tezekle yakmaya çalışırken, can veren 23-24 yaşlarındaki Burçin Uysal ve Aysun Karalar öğretmenleri. Öğrencileri Okan Kömürcü, elindeki tineri tezekler daha çabuk tutuşsun sobaya dökmüştü ve öğrencilerini kurtarmak isterken birlikte yanarak ölmüşlerdi. Aysun öğretmen hayata hastanede direnmışti ama o da kaybetmişti sonunda.

Ve yurdumun ıssız köylerinde **Ceyhan Atuf Kansu**'nun meşhur "Dünyanın Bütün Çiçekleri" şiirinde anlattığı gibi görev yapan ve can veren isimsiz insanlarımızı düşünüyorum. Birkaç gün konuştuğumuz sonra susup kenara çekildiğimiz ve bir daha da zor hatırladığımız köy öğretmenlerimizi.

Çok değil iki üç ay önce 2003'ü yolculayıp 2004'e ayak basmaya hazırlanırken ve buna benzer daha nice yürek burkan manzaraların acılarını henüz içimizden atamamışken -ve atamayacakken- Türkiye'de başka manzaralar vardı. **Hasan Pulur**, Milliyet'te (5 Ocak 2003) Doğubeyazıt'a bağlı Ortadirek Köyü'nde yana-

rak ölen iki öğretmenimizi anlatırken şöyle diyordu: "...Ölüm var, tantanayla kalkar, çarşaf misali ilanlarla, ölüm var bando mızıkayla uğurlanır, ölüm var sessiz sedasız, Yunus Emre'nin dediği gibi: Bir garip ölmüş diyeler / Üç günden sonra duyalar... Aysun Karalar'la, Burçin Ünal da böyle öldüler.(...) öğrencilerini kurtarmak isterken yandılar, öldüler... Bir iki gazete dışında, televizyonlar da olayı fazla önemsemedi; yılbaşı gecesi, kışını, başını, göbeğini, memesini açanlara verilen yer, ayrılan süre, iki öğretmene verilen değeri gösteriyordu."

Soba Nasıl Yakılır?

13 Şubat günü kar yüzünden eve tıklmışken sevgili **Mahmut Makal**'ı aradım telefonla. Aslında bu yazıya onunla girecektim, olsun yazıdan onunla çıkarım. Konu birbiriyle bağlantılı çünkü. Sayın Makal, telefonda ilginç bir şey anlattı. 1957'de müfettişken Ankara Cebeci'de Mithatpaşa İlkokulu'na gider, oğlu da orada okumaktadır. Derse girer ve bir öğrenciyi kaldırıp şu soruyu sorar: "Anlat bakalım evladım soba nasıl yakılır?" Soruyu yönelttiği çocuk diğer çocuklardan farklı olarak kırsaldan gelmiştir. Başlar, "...Önce tezeği alırsın eline, altına da -yanılmıyorsam- 'borç' denen kuru, tutuşturmaya yarayan otu koyarsın." diye anlatmaya. Diğer çocuklar zaten bilmiyor. Sayın Makal, "Ankara'da o zamanlar kömürlü sobalar kullanılıyordu" diyor.

Makal, anlatıyor telefonda: "Çocuğa önce sobanın nasıl yakılacağını öğretmek lazım. Köy Enstitülü öğretmenler sobanın nasıl yakılacağını tabii ki biliyordu. İnsanımıza önce yaşaması için gerekli temel bilgileri öğretmek gerek. Ağrı'daki olay bizim hala yerinde saydığımızı, aslına bakılırsa geri gittiğimizi gösteriyor. İnsanımıza ayakta nasıl duracağını öğretmek lazım. Yazık ediyoruz insanlarımızı"

Gazetelerde bu konuyu en fazla irdeleyen **Abbas Güçlü** oldu. "Onlar Eğitim Şehidi, Ama Kimin Umurunda" adlı yazıdan sonra benim takip edebildiğim "Şehit Öğretmenlerin Dra-

mi" başlıklı en az beş yazı yazdı. Bu konudaki aymazlığımızı dile getirdi. Olayın geçtiği köye iki yıldır yakacak tahsisatı yapılmadığını belirtti. Aysun öğretmenin yakınları, Güçlü'nün köşesinde şunları söylüyordu: "Bizler öğretmen anne babaların çocukları olarak köylerde doğup büyüyen, bunca yıl kırsalda hiçbir koşulun değişmediğine tanık olarak, en son ailemizin en genç öğretmeni Aysun Karalar'ı, en üretken döneminde aynı ihmaller sonucu kaybeden, bir ailenin fertleriyiz." Ve sitem ediyorlardı öğretmen yakınları, Aysun öğretmenin yanık vücudunun 18 saat boyunca gerekli donanımdan yoksun bir hastaneden diğerine dolaştırılmasına, öğretmenine bir ambulans uçak tahsis edemeyenlere. Aysun öğretmenin babası da: "Bu çocuklara kıyıyoruz. Gencecik, tecrübesiz yeni mezunları köye göndermek ne kadar doğru?" diye konuşuyordu. O Aysun ki; çocukların eğitimi yarım kalmışın diye evliliğini ertelemişti.

Abbas Güçlü'nün saptaması da Sayın Makal'ın ve şehit öğretmenin babası ile aynıydı: "Büyük kentlerde kaloriferli evlerde yetişen, bırakın soba yakmayı bilen, hayatında bir gün olsun soba görmeyen deneyimsiz öğretmenleri, hiçbir ön eğitimden geçirmeden ok-

yanusun ortasına atar gibi köylere gönderiyoruz."

Hökümet Gelir mi Gelmez mi?

Bu yazının yazılmasına asıl sebep; Ümraniye'de donan Atabey'in evini İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün ziyaret etmesi oldu. Hökümet olmasa bile en azından devletin bir yetkilisi eve kadar gidebilmişti. Gerçi zavallı babanın acısı yüzünden belliydi "Bir daha bunlar yaşanmasın" diyordu çaresizlikle televizyon ekranlarına ama, gözleri de çukura doğru kaçmıştı. Artık evladı yoktu.

Mahmut Makal, önce **Öncü** gazetesinde tefrika edip (10 Eylül 1960) daha sonra "Kalkınma Masalı" adlı kitabına aldığı yazılardan biri olan "Tırman Sorunu" başlıklı yazıda sevgili arkadaşı Cemal Kırca'nın "Cemil" şiirinden şöyle söz eder: "Tarlada günlerce yatan ölüyü anlatan bir şiiri var Yargıç Cemal Kırca'nın. Cemil'in ölüsü kottuktan sonra gelenlerin gösteriş, naz ve halktan uzaklıklarını çok güzel veren bir şiirdir. Halkın kendinden yanallığını bilip sevdiği için 'Hakimi Reş' dediği Cemal Kırca'nın 6 Mart 1954'te yazdığı ağıt şöyle:

Cemal Kırca (1918, Selanik-1995 Giresun)

1918'de Selanik'in Kayalar ilçesi Haydarlı köyünde doğmuştur. 1924'teki Mübadele'de ailesi Türkiye'ye, Sivas'ın Suşehri ilçesine göç eder. Cemal Kırca ilkokulu burada, ortaokulu ve liseyi yatılı olarak Erzurum Lisesi'nde okur. Ankara Hukuk Fakültesi'ni 1941'de bitirir. 41-42'de askerliğini Ağrı'da yapar. A. Muhip Dırnas da aynı dönemde, aynı yerde askerdir. 1943'te ilk görev yeri olan Beytüşşebap ilçesine gider. 1950'li yılların başlarına kadar orada Sulh Hakimi olarak görev yapar. Anadolu'yu tepe tepe, köy köy katır ve at sırtında gezer, adalet dağıtmaya çalışır. Görev yaptığı yerlerde 'Hakimi Reş' olarak anılır. Bu yılların, şiirlerine önemli katkıları olmuştur. Çeşitli yerlerde hakimlik, avukatlık yapar.

1971'de Giresunlu Necla Hanım'la evlenir. 77'de ağır bir felç geçirir. 28 Mayıs 1995'te Ankara'da hayata gözlerini yumar. 29 Mayıs'ta Giresun'da toprağa verilir. İlk şiiri 1942'de Varlık'ta çıkan "Mevsimden Kalan"dır. O. Veli, C. Sıtkı, M. Cevdet, A. Muhip Dırnas, S. Eyüboğlu...kuşağı içinde bulunmuş; fakat herhangi bir gruba bağlı kalmamıştır. İlk şiirlerinde Garip şiirinin de izleri görülen Cemal Kırca, asıl gücünü Anadolu'yu, oradaki yaşamı, doğayı anlattığı şiirlerinde göstermiştir. Bu şiirler, realist tablolar sunmakla birlikte lirizmi de içeren şiirlerdir. M. Makal'ın nitelemesiyle: "...Sessiz ve derin bir şairdir. Sessizliği halktan, derinliği de halkın sorunlarından alır." Şiirleri; Varlık, Türk Dili, Papirüs, Kaynak, Şadırvan, Defne, Hisar, Kemalist Ülkü, Samsun Sanat, Yeşil Giresun gibi dergi ve gazetelerde yayımlanan şairin basılı bir eseri yoktur. Şiirleri, hakkında yazılanlar, mektuplar ve söyleşiler "GEÇİT" adıyla yayıma hazırlanmış şekilde beklemektedir.

Mahmut Makal

Bir çiftçi ailesinin oğlu olarak 1930'da Aksaray'ın Demirci köyünde doğmuştur. 1947'de Konya İvriz Köy Enstitüsü'nü bitirdikten sonra altı yıl Aksaray'a bağlı Nurgöz, Çardak köylerinde ve kendi köyünde öğretmenlik yapar. 1955'te Gazi Eğitim Enstitüsü'nü bitirir. İlköğretim Müfettişliği görevinde bulunur.

Makal, Anadolu köylüsünün yaşantısını gerçekçi notlar halinde, öyküleştirerek yansıtır. Bu notlar çeşitli gazetelerde ve Varlık dergisi'nde "Bir Köy Öğretmeninin Notları" başlığı altında yayımlanır. Makal, köy, kasaba ve eğitim sorunlarını notlar, izlenimler, yaşanmış öyküler biçiminde anlatır.

Edebiyat dünyasına, 1945'te "Türk'e Doğru" dergisinde yayımladığı şiirlerle girer. Daha sonra Köy Enstitüleri Dergisi, Varlık, Çağdaş Türk Dili, İmce gibi dergilerde şiir ve yazıları çıkar. Asıl ününü, bu notların 1950'de "Bizim Köy" adıyla kitaplaşmasıyla sağlar. Bu eser köy edebiyatı akımının da bir anlamda başlatıcısı olur. Ve daha sonra gelen köy kökenli ve enstitüli yazarlar da bu yolda eserler verirler.

M. Makal, 1975 yılında Politika gazetesinde tefrika edilen Bizim Köy 1975 adlı kitabıyla 1977'de Türk Dil Kurumu Gezi Ödülü'nü kazanır. Bir müddet Kültür Bakanlığı Danışmanı olarak da görev yapan Makal, Ankara'da yaşamını sürdürmektedir.

Eserlerinden bazıları: Köyümden (1952), Memleketin Sahipleri (1954), Kuru Sevdâ (1957), Kalkınma Masalı (1960), Yer Altında Bir Anadolu (1968), Ağlatı (1991).

Cemil

Kaymakamı kumandanı, doktoru geldiler Biraz kımıldan Cemil / Hökûmet ayağına kadar geldi, uyan Cemil / Kalk da eskisi gibi 'Hoş geldiniz!' de ulan Cemil / Cemil duymuyor musun hıçkırıklarımızı Cemil Bir kurşunda mı ölecektin Cemil / Cemil Cemil!

Makal, "Tırman Sorunu" (tırman: tarlaları birbirinden ayıran, otlu, sürül-meyen parça, bazı yerlerde tunb denir.) başlıklı yazısına Kırca'nın bu şiiriyle giriyor ve şu yorumu yapıyor: "Hökümet gelince ölüsünün bile ayağa kalkması gerektiğine inanılan Cemilleri düşünmemek olmuyor, bu yediliği oku-

yunca. Ama ne olsa şair sözü yalandır, demişler. Bunu Mehmet de doğruladı."

Sayın Makal, yazının devamında Gökbayır Köyü'nden Memed'in öldürülüşünü anlatıyor. Memed, boyunduruğa koşulu, kaburgaları çıkmış bir çift kel öküzün biraz uzağında boylu boyunca yatmaktadır. Saban kana bulanmıştır. Tarlanın sürülme-dik yerinde upuzun yatmaktadır Me-met. Deli Veliler'den birileri öldürüp kaybolmuştur ortalıktan. Konu tarla-nın sınırır, tırman meselesidir yani. Anası ve köylü kadınlar ağıt yakmak-tadır ölünün başında.

Halbuki anası Senem hıra düşmüş (zayıf düşmek, hastalıklı olmak) zavallı

tek evladı Memed'i kazanmak için neler yapmamıştır ki? İyileşsin diye kollarından tutup ay'a doğru sallamışlar, yine sağlığına kavuşur diye kirli bir kız donunu Memed'in başına bağlamışlar, dört yol ağzına altında ateş yanmayan bir kazan koyup, gelip geçenden altına çer çöp atmasını istemişler, kendisi gibi hıra düşüp sonra ölen Kara Kız'ın oğlu İsmayıl'ın taze kazılmış mezarı içine çövdürtmüşlerdi (işetmişler) Memed'i.

Makal diyor ki: "Hikayenin önu uzun ama arkası kısa. Kara İsmayıl'ın yeni mezarına çövdürerek kazandığı yirmi beş yıllık ömrünü Mehmet, Gökbayır'daki tırmanda açılan bir saban çizgisi yer uğruna, Deli Veliler'in meşelileri önünde verdi. Verdi de çilesi bitti mi? Ne gezer. Şair sözü elbette yalandır. **Hökümet öyle her zaman insanın ayağına gelir mi?** Şehire haberci ta dün gittiği halde gelen giden yok. Kara İsmayıl'ın mezarına çövdürmek var ama, sonunda ortada kalmak da var. 'Ulan Memet, yat Memet' diyorum içimden, '**Hökümetin ne zaman geleceği belli olmaz, uğruna öldüğün bir çizgi toprağı olsun sulasın kan-ların!**' Cemal Kırca yalan söylemi-yor ama yanlışı var: **Hökümetin canı sıkılırsa gelmez de...**"

Cemal Kırca 17.9.1960 tarihli mektubunda kendi şiirinden yola çıkılarak yazılan bu yazı için şunları

söylüyor Sayın Makal'a: "Sen istersen gene Fuzuli gibi 'şair sözü elbette yalandır.' de. Ben o kanıda değilim. Hiç olmazsa 'Cemil' şiiri için öyle değil. Gerçi ele almış olduğun konuda hak-sız da değilsin. Bahsettiğin o hadiseler gibi durumlarla ben de karşılaş-mışımdır."

Hökümet ister gelsin ölülerin başına ister gelmesin; Makal da, Kırca da diyeceklerini aynı minval üzere demişler zaten. Ümraniye'deki yetkili tek başına acıları mı dindirecek, yaralara merhem mi olacak?

Gelin de anmayın şair Cemal Kırca'nın 40'lı-50'li yılların Anadolu'sunu anlattığı o muhteşem, insanı vuran, sarsan ama maalesef bugün için de geçerli şiirini. Şiiri okuyun ve ne de-ğişti diye sorun kendinize. Bu şiir Varlık'ta (1 Aralık 1948, s.341) Ma-kal'ın, sonradan Bizim Köy'ü oluşturan "Köy Öğretmeninin Notları" ile aynı sayfada yayımlanmış:

"Tüten baca / Öten horoz / Havla-yan köpek / Demek isterler ki zaman zaman / Burda da yaşayanlar var / Burda da... / Kime anlatacaksın velâkin / Kuş uçmaz kervan geçmez..."

Hökümet(ler) bundan sonra gelir mi, gelmez mi? Derde deva olur mu, olmaz mı? Ömrü olan görececek, bizler gibi bu işlere canı sıkılmakta olanlar da oturup Makal usta gibi yazacak?

Sahi, sizce hükümet gelir mi? H

Sayım'ın Kitap Bavulu

SAYIM ÇINAR

İngiliz Edebiyatı Tarihi
Mina Urgan
Yapı Kredi Yayınları
Kırk yıla yakın İngiliz edebiyatı üzerine ders verdikten son-

ra, bu kitabı yazmayı bir görev bildi Mina Urgan. Üniversitelerimizde İngiliz dili ve edebiyatı okuyanların ve genellikle edebiyatla ilgilenenlerin başvurabilecekleri, İngiliz edebiyatı üzerine Türkçe yazılmış bir kitabın bulunmayışı, bu kitabı inanılmaz önemli kılıyor. İngiliz Edebiyatına ilgi gösterenlere duyurulur.

Yaşanmış Şehir Hikayeleri
Şenay Düdek
Nokta Yayınları
Önümüzdeki günlerde çok satanlarda yerini alacak olan bu kitap,

Şenay Düdek'in ilk kitabı. Magazin gazetecisi Şenay Düdek'in ünlülerin, işadamlarının, sosyetenin renkli yaşamlarının arkasındaki gerçekleri gözler önüne seren ve 12 farklı hikayeden oluşan "Yaşanmış Şehir Hikayeleri" kitabı, büyük ilgi görüyor. Halen Posta Gazetesi'nde köşe yazarlığını sürdürüyor. Ayrıca bu köşedeki yazıları Milliyet Internet ve Hürriyet Gazetesi Avrupa baskılarında yer alıyor. Şenay Düdek profesyonel olarak yirmi beş yıldır meslekte.

...bıraktığım yerden Hayatım
Sakıp Sabancı
Doğan Kitap
Daha önce "İşte Hayatım" adlı kitapta hayatını anlatan

Sakıp Sabancı, kaldığı yerden anlatmaya devam ediyor. İlk kitap ünlü işadamlarının 1985 yılına kadar yaşadıklarını içeriyordu. Yeni kitap ise on dokuz yılda yaşananların özeti niteliğinde. Bakın Sakıp Sabancı ne diyor: 'Çalışmak, bir işi başarmak, paradan farklı şeylerdir. Futbolcunun gol atması, bestekarın eserini tamamlaması gibi bir şey.' Sabah gazetesinin başarılı ekonomi yazarı Cüneyt Toros bu kitapla hemen yakın bir ilişki kurdu. İyi okumalar Cüneytciim.

Dalga Gibi Geçiyorum
Hızır Tüzel
Bileşim Yayınevi
Radikal muhabiri Hızır Tüzel'in 'Dalga Gibi Geçiyorum' adlı söyleşi kitabı çıktı

ve ikinci baskısına giriyor bile. Gazetenin, gazetecinin ve özellikle 'star'ların uçuculuğunu, 'absürd'lüğünü iyi bildiği ve her söyleşisinde yeniden hatırlattığı için de kimseyi sıkırmıyor. Elif Şafak'tan Demet Şener'e, Türkân Şoray'dan Cem Yılmaz'a ve Kadir İnanır'a herkesi konuşturan Hızır Tüzel'in son beş yıllık mesaisi 'Dalga Gibi Geçiyorum' adlı kitapta toplandı.

Otisabi
Başımdan Geçti Bunlar
Yılmaz Aslantürk
Epsilon Yayınevi
Otisabi, bir nevi kent kovboyu...
Yalnız bir macera

adamı ama yalnızlığı sevmiyor. Bazen kadınların peşine düşüyor, bazen de kadınlar onu buluyorlar. Sevilen çizgi roman kahramanı Otisabi'nin 1990'da Pişmiş Kelle dergisinde başlayan serüvenleri, Penguin'de devam edip, nihayet yolunu İnternet'te de buldu: İçten pazarlıklı ve çapkın kahramanın tam 11 hikayesi www.otisabi.com adresinde hayranlarını bekliyor. Çok yakında kahramanın kısa animasyonları da siteden izlenebilecek...

35 Kilo Tembel Teneke
Anna Gavalda
Güneşli Kitaplığı
"Okul, hayatımı mahvediyor!" diye düşünen Gregorie,

13 yaşındaydı ve hâlâ 6. sınıf öğrencisiydi. Beden eğitimi dersinde bile berbattı; ama el işlerinde, hele marangozlukta çok becerikliydi. İlginç icatlar da yapıyordu. En sevdiği şey, küçük atölyesinde sevgili dedesine yardım etmekti. Oysa, eğitimini de sürdürmek zorundaydı. "Tembel Teneke" Gregorie, sonunda bu duruma ilginç bir çözüm buldu. Artık ne okul ondan, ne de o okuldan nefret edecekti. Anne, babalara duyurulur.

Sevgi Saygı'nın "Gezgin" adlı romanı İletişim Yayınları'ndan yayınlandı. Kadın kahramanımız, altında motosikleti ve arkasında bıraktığı bir dizi macera ile bir köy evinde mahsur kalır. Bu kısırılmış ortam onu amansız bir iç yolculuğa sürükleyecektir.

Arayışın Sonu Yok

Kimler fısıldadı da ilk roman çıktı?

- Sanırım içimdeki yazar. Gezgin'in ilk bölümü yaklaşık on yıl önce bir gecede yazılmıştı. Elektrikler kesikti ve yazmaktan başka yapacak daha iyi bir işim yoktu. Tek başına da kabul edilebilir bir metindi ve ben bir süre onun öykü olarak kalmasında ısrarlı davrandım. Hatta bir gazetenin açtığı öykü yarışmasına (şans getirsin diye, bir başka arkadaşın öyküsüyle takas ederek) katıldım. (Ek bilgi: İbrahim Altun'un öyküsüyle ben, benimkiyle de o katılmıştı, ikimiz de kazanamadık.) 'Belki Aşk Değildir' adını koymuştum. Sonradan onun, öykü değil bir romanın girişi olduğuna anladım. Uzun süre ocakta kalan çay gibi, daha fazla demlenip acılaşmadan, geçen on yılın parçaları birleştirildi ve Gezgin ortaya çıktı.

İnsanlar geçmişini hatırlamak zorunda mı?

- Geçmiş, bizi oluşturduğu için önemli. Ama sürekli hatırlamanın ve orada takılıp kalmanın doğru olduğuna inanmıyorum. Geçmişle yüzleşebilmeli insan. Ve kesinlikle onu aşmalı. Güne doğru yaşamının tek engeli geçmiş olabilir bazen. İyi ya da kötü bir geçmiş sürekli öne sürmek, "çöp ev" de

yaşamaktan farksız bir hale dönüşebilir. Evet, o geçmiş sizi bugüne taşımıştır ama bugün de sizi yarıya taşıyacaktır, yükü ne denli hafifletirseniz kendinizi geleceğe daha kolay götürebilirsiniz. Hayat uzun bir yolsa eğer, yolcu yükünde ekonomik olmak zorunda bence...

Kadını erkeğin ihanetinden kendi iyiliği korur, derler. Sizce doğruluk payı var mı bu sözün?

- Bunu kim demiş acaba? İhaneti göremeyece kadar iyi niyetli insanlar vardır tabii i, onlara da zaten ermiş diyoruz. Ama eminim onlar da korunamamış, olsa olsa aldırmamışlardır. İhanet de, baktığınız yerden başka türlü görünebilen bir olgu. Görmezden de gelebilirsiniz, hayatınızın sona erdiğini de düşünebilirsiniz. Tıpkı iyilik gibi... Bazen terketmek zalimlik gibi görünebilir, belki de iyiliktir. Sevmediğiniz birini bırakmadığınızda iyilik ettiğinizi düşünebilirsiniz, ama yine de bi-

rine ihanet ediyorsunuzdur. En azından kendinize.

Arayışın bir sonu var mı? İnsanın kendisinden kaçması nasıl bir duygu?

- Asla sonu yok. İyi ki de yok. Bütün cevapları bilseydik eminim çok sıkılırdık. İnsanın yüreğini çarptıran, yaşaması için iyi bir neden bence arayış içinde olmak. Soluk almaktan vazgeçenlerin aramaktan yorgun düşüklerine inanıyorum. Oysa öyle anlık bir yorgunluk ki o, biraz dinlense hemen geçer. Ve tabii o dinlenme anından dolayı kendilerini suçlamak da vazgeçmeleri gerekiyor. İnsanın kendinden kaçması denenebilen ama asla başarılabilen bir şey diye düşünüyorum. Çok şık kılıflar bulunabilir, herkesi ikna edebilirsiniz, ama kendinizi ve rüyalarınızı asla. Ya yığıtçe yüzleşirsiniz ya da gözü kapalı bir

dolap beygiri gibi aynı yerde döner durur ve hep aynı hayatın size dayatılmasından ötürü şikayetleriniz devam edersiniz.

Romanınızı kimlerin okumasını istersiniz? Dil sizin için ne derece önemli?

- Herkesin. Dil çok önemli. İyi ve temiz bir Türkçe'yle yazmak benim için çok değerli. Hatasız olduğumu söyleyemem,

ama özenli olduğuma inanıyorum. Sade ve anlaşılır olmak hedeflerimden biriydi ki, bunu başardığıma inanıyorum. Gündelik hayatta konuşulan, yaşayan dili kullanıyorum. Bunun içinde Osmanlıca kelimeler de var, küfür de var. Benim nabzım bu hayatın içinde atıyorsa, dilim de bu hayatı anlatmalı.

Bu roman için bir terzinin yanında çalıştınız mı?

- Sayılır. Annem çok iyi dikiş dikerdi ve bana da ufak tefek işler düşerdi tabii ki. O zamanlar bunun bir angarya olduğunu düşünsem de, tek başına yaşamaya başlayıp perdeleri, minderleri dikebildiğimi görünce ne kadar şanslı olduğumu anladım. Hatta annemi sollayıp kırk yamaya bile başladım.

İnsan, "ruhunun efendisi" olabilir mi gerçekten?

- Neden olmasın? İnsan düşlediği her şeyi olabilecek güçtedir. H

Edebiyatın “taife-i şiş”leri, arkadaş dayanışması içinde, kimlerin “yağdanlığı” olacaklarının telaşına düşmüşlerdir. Kimleri görmezden geleceklerinin hesabı içindedirler.

Mükrimin Halil'in İnsanları

MUSTAFA ŞERİF ONARAN

İstanbul Tıbbiyesi'nde öğrenciliğe başladığım kırklı yılların sonlarına doğru, Beyazıt'taki Küllük Kahvesi'nin ünü sönmeye başlamıştı. Daha çok, eski edebiyatımıza bağlı kültür insanlarının uğrak yeri olan Küllük, sonraki yıllarda çağdaş edebiyat insanlarının alıştığı bir kahve haline gelse de, otuzlu yılların görkeminde değildi.

Küllük'e gelenler arasında **Mükrimin Halil Yinanç**, bir tarih profesörü olmasına karşın, nüktedan bir kültür insanı diye bilinirdi. Hani söyleşi keyifle dinlenen insanlar için “Ağızdan bal damlıyor” denir ya, öyle bir insandı. “**Ayaklı Bilgi Hazinesi**” olarak anılan Mükrimin Halil 1898'de Elbistan'da doğmuş, 1961'de İstanbul'da ölmüştü. Selçuklu tarihi konusunda dünyanın sayılı uzmanları arasındaydı. Tarihe bakışı, bağnaz bir milliyetçi anlayışına değil, yan tutmayan bir bilim insanı özgürlüğüne dayanıyordu.

Mükrimin Halil'in insanları dört kümeye ayırmasında ince bir alay vardır:

1- Taife-i Esafil-i Şark: Bu sözü “Toplumsal Dışına İtilmiş Doğu İnsanları” diye dilimize yakınlaştırmak doğru olur mu? Onları kimse'nin önem vermediği, değersiz insanlar mı saymalıyız? Mükrimin Halil değişik bir dünya görüyor onlarda. Her türlü hırstan arınmış, en azla yetinmeye çalışan bir ruh yeteneği, bu sömürü düzenine tükürür gibi bakan bir ermişlik seziyor o insanlarda.

2- Taife-i Nizam-ı Âlem: “Dünyaya Sağlam Bir Düzen Getirmeye Çalışanlar” diye bakabiliriz onlara. Hani köy odasında üç beş kişi toplanır da, Hasan Onbaşı sözü ele alır; “Arkadaşlar”, diye yerine yerleşir, “Aha şu meydanda on kişiyi sallandırivereceksin, bak işler nasıl iyi gidiyor.” Çevresindekiler de kafayı sallayıp onu onaylar.

Hadi devleti yönetmeye kadar gitmeyelim de, gündelik işlere bakmakla yetinelim: Öylesine “ahkâm keser” ki onlar, işin uzmanlarına taş çıkartırlar.

3- Taife-i

Şiş: Her dönemde işini bilen insanlardır onlar. İster devrimci bir yönetim iş başına gelsin, ister gericiler başa geçsin o insanlar için hiçbir şey değişmez, iş-kembeyi şişirmeye bakar onlar. Hani “her devrin adamı” derler ya, onlar bir punduna getirir, yönetimin başındakilere şişirin görünmeyi becerirler.

4- Taife-i Ehl-i Irz: Onların dilinden namus sözü hiç düşmez. Badem bıyıklıdır. Gülümseme donuverir yüzlerinde. Ya da yapıstırma bir gülüşleri vardır. Yanlarına yaklaşmaya çekinirsiniz. Ama “harama uçur çözmekten de” geri kalmazlar. O işin de kurallarını iyi bilirler. “Demek böyle gerekiyor” diye kuşkuya bile düşersiniz.

Her türlü yolsuzluğa bulaşmışlardır ama, tuhaf bir aldırmazlık içinde, herkesi suçlayarak, aklandıklarını sanırlar.

Mükrimin Halil Yinanç ne anlatmak istiyor bize? İnsanların içtenlikli olmadıklarını mı?

Aslında ne iyiyiz, ne kötü. İçimizde iyilik de var, kötülük de. Kötülüğün boyutları “terörizme” kadar uzanır. Nice ‘terörist’ canlı bomba olarak “**İnanmış insan en güçlü silahtır**” sözünün buyruğuna girer. Yalanlarla avutur kendini. Ölümden öte başka yol yok ki!

İyilik öne çıkınca da insan kendini önemsemez. Çocuklarımız için daha iyi bir dünya hazırlamaya çalışırız.

“Hoş geldin bebek
Yaşama sırası sende”
diyen Nâzım Hikmet'i anımsayalım.

Toplumdışı bırakılan usanmış in-

Resim: Deniz Bilgin

sanların direnme gücü kırılmakta, her devre uyum sağlayanlar öne çıkmakta, çocuklara bir türlü yaşama sırası gele-memektedir.

Belki de zamanın iteklediği çocuklar büyüdükçe Mükrimin Halil'in insanlarından birine benzeyecektir.

Kirlenmiş bir toplumdan nasıl temiz çıkabiliriz? Kalıtımla geçen özellikleri değiştirmek olanağı var mı? İster istemez Mükrimin Halil'in insanlarından birine benzeyeceğiz.

Edebiyat, siyaset, bilim alanlarında da Mükrimin Halil Yinanç'ın insanları var. Edebiyat ortamına baktığınızda; kalkık kaşlı, ön yargılı eleştirmenin, emek verdiğiniz yapıtı okumasına gerek yoktur. Kendince yorumladığı bir ayrıntıdan yola çıkar, “itina nazik yerine” sokar sizi. Onlar da bir başka türlü “nizam-ı âlem”dir.

Edebiyatın “taife-i şiş”leri, arkadaş dayanışması içinde, kimlerin “yağdanlığı” olacaklarının telaşına düşmüşlerdir. Kimleri görmezden geleceklerinin hesabı içindedirler.

Kimi usanmış yazarlar; edebiyat dışı çabalarla öne çıkan, yeteneği sınırlı yazarlara bakıp, yok satmanın onuruyla yaşamaktadır. O insanları en çok siyaset sahnesinde tanıyacaksınız. Parti içi yönetiminde yer edinmek için adam kayırmalar, yalakalıklar, en yakın dostları defterden silivermeler... Birinci adama yaranmak için nasıl bir yöntem uygulamak gerektiğinin hesabını yapanlar, sıradan bir insan, söylence kahramanı haline getirmeye çalışanlar...

İşin asıl acınacak yanı, o sıradan insanın kendini önemsemeye başlaması, kendinde olağanüstü bir güç

görmesidir.

Hocanın çantasını taşıma görevini üstlenen asistanların, bilimde nasıl öne geçtiklerine tanık olmadık mı?

Sanat, bilim, siyaset; toplumun bu üç önemli alanı yozlaşmaya başlamışsa, Mükrimin Halil'in insanları yüzündendir.

Oysa ne diyordu Mevlana:

“Ya olduğun gibi görün
Ya görüldüğün gibi ol!”

Kendimizle başbaşa kaldığımızda, aynada yüzümüze baktığımızda, gerçek kimliğimizi görüyor muyuz? Kendimizden gizlediklerimizi kendimize açıklamayı göze alabiliyor muyuz?

Gerçek kimliğimizi bulmak kendimizle ödeşmek anlamına gelir. Tasavvuf ehlinin “riyazet”e çekilmesinde içindeki gerçek “ben”i yavaş yavaş savaşıyor. Günümüz insanı için böyle bir “**nefis terbiyesi**”nden geçmek anlamını yitirmiş olabilir. Yaşamının çalkantılı akışında buna ayıracak zamanı bile yoktur. Ama bir toplum da durup dururken yozlaşmıyor ki! Bir de bakıyoursunuz Mükrimin Halil'in insanları dolanıp duruyor oralarda. Biraz gülümsemek, biraz da kendimizi eleştirmek için bakalım Mükrimin Halil'in insanlarına.

Aslında insan öylesine karmaşık bir varlık ki, **Alexis Carrel**'in “L'homme cet inconnu” (İnsan, şu bilinmeyen) demesini haklı çıkarıyor. İnsanlar öylesine birbirine benzemiyor ki, tek yumurta ikizlerinde bile ayrı özellikler var. Robotlar bile değişime uğruyor.

Doğanın değişmeyen tek kuralı değişimdir. Ama kendimizi sınamak elimizde olmalı. Önce kendimize başkaldırmasını bilmeliyiz. Daha iyi bir topluma böyle kavuşacağız.

Küllük... Bir zamanların edebiyatçıların uğrak yeri olan o kahve belki de bir dergâh gibiydi.

Mükrimin Halil Yinanç gibi daha niceler gelip geçti o dergâhtan. Biz de **Yaşar Kemal** gibi söyleyelim:

O iyi insanlar, o güzel atlara bindiler, çekip gittiler... H

HAYVANARTBAHÇESİ

Uyandım

seni bardağıma doldurdum
sigaramı seninle yaktım
senin sevdiğin şarkıyı dinledim
'John Lennon - Imagine'
ve seni hayal ettim
sabah olduğunu sandım
senin geldiğini sandım
ve bir şarkı beni birdenbire uyandırdı
benim şarkımdı
'King Crimson - confusion will be my
Epitoph' sen yoktun hiç olmamıştın

Habibe Yalçinkaya
Erzincan

Düzlük

Doğduk ve aynı zamanda ağladık,
nedenini bilmeden sonra zamanla öğ-
rettiler, niçin ağladığımızı. Ve gözü-
müz açıldı günden güne, en güzel gün-
lerimizi, bilinmeyen bakışlara satarak,
yani sözün kıyası öğrettiler s.ke, s.ke.
Ne için? Daha güzel günler için. Yalan.
Peki ya ne için? İşte burada doğru ce-
vabı bulmak çok zor. Evet bir sürü
tatminkâr olmayan cevap. Düşünün
bir kere bir yerde, tutunacak hiçbir
dal kalmadığı bir anda, karşımıza bir
köprü çıkıyor; etrafı dikenlerle çevrili
ama yine de huzur veren bir köprü.
Ve sizi karşıda bekleyen bir can, pay-
laşılmanın yalnızlığını paylaşacağımız
bir ışık. Birden bu kurgu biter, her
şey bilinçaltımızın bize oynadığı bir
oyundur. Ve biz hiç farkında olmadan
milyonlarca kez oynanır bu oyun. Öy-
leyse etrafımızda bizi ilgilendiren olay-
ların, görüp sevdiğimiz güzelliklerin,
korkularımızın ve hüznümüzün hep-
si kendi kendimize yarattığımız şeyler
değil mi? Peki ya bir insan hayattan ne
ister? Ailesinden, kardeşinden, arka-
daşından veya sevdiğinden. Hiç sor-
dunuz mu bu soruları kendi kendini-
ze. Bu belki bir yerde çıldırmaktır,
belki de başkaldırmaktır paylaşılma-
yan yalnızlığımıza. Ve bu kırsırdöngü
sürüp gider böyle yıllar boyunca. İşte
böyle üzüm gibi ezilirken, birden bu
iki kıvılcım arasındaki, bizi bekleyen
tek düzlük çıkar karşımıza. Hani hep
beklenen, hayallerdeki düzlük. Ve ar-
dından tekrar yokuş. Sonra da doğar-
ken ağladığımızla gelen ölüm bekler
bizi, bütün çıplaklığıyla. Ve artık yorul-
muş bedenimiz, bizi defalarca kandı-
ran bilinçaltımız artık onundur. Şimdi
de size soruyorum, ey HAYVAN
okurları neden bilinçaltımıza istediği-
miz yönü veremiyoruz, tüm bedeni-
miz bizim olduğu halde?

Cem Kurtuluş
Rize

Platonik Aşk

Yakınsak Aşk
Hipermetro Sevgili

Nedense hep bir araya gelir bu ikisi!

Evrin Aytas
İstanbul

Ferîştah

En kötüsünden bir şarap alsan bu ak-
şam şimdi. Daha paraya tahvil metelik
etmedi biliyorsun sözcüklerim. Şiir
okusam gecenin en namussuz vaktine
evrilse efkar. Ve çarpsa keş gibi dize-
ler odamıza sonra. Kötü mü yani!
Gelse diz çökse en ferîştahından ölü-
müze mutluluk. Biliyorsun, alıp süpü-
recek bir aşkımız da olmadı hiç. Yalan
mı? Aşka yakışıyordu kirli sakal anıları
ömrümüzün. Yağmurun kadife koy-
nuna da hesapsız dalmıştık oysa ki.
Dönmesi başımızın niye ki toprak,
hep koktuğunda toprak. Şimdi şarap
kadar yalnızsak daha söylemek düşer
hey! Tenimizin hala ıslak olmasını na-
sıl açıklar sıcaklığınız? En kötüsünden

Açık Radyo'dan Açık Çağrı

Yaklaşık 10 yıldır yayın hayatında olan Açık Radyo, yayıncılığın ve
medyanın "kitle imla silahlarına" dönüştüğü çağımızda
dinleyicileriyle daha organik bir bağ kurmak amacıyla dinleyicilerini
Radyo'yu sahiplenmeye ve bunun için her yıl bir defaya mahsus
olmak üzere 50 ya da 100 milyon vererek dinleyicilerini sponsor
olmaya çağırıyor.

Tel: 0212 343 41 41 www.acikradyo.com

bir şarap alsan bu akşam şimdi. Ki kör
kütük şairi olduğum dizelere şiir oku-
sam hey!

Kalkıp şiir olan o insan duruşuna
çarpsam yeniden. Daha paraya tahvil
metelik etmedi biliyorsun sözcükle-
rim.

Metin Aydın
Mardin

Almanya'da "Sakız Polisi" Devriye Geziyor

Başlığı okuduğum da hadi canım
dedim. Yuh!!! yani dedim. Hatta de-
mekle kalmıyorum, bir de deşifre
ederek duyuruyorum. Neyi mi? Al-
manya'nın Düsseldorf kentinde, so-
kaklara sakız atan vatandaşlara ceza
kesmeleri için "sakız polisi" göreve
başladı. Evet, evet doğru; yanlış oku-
madınız.

Dahası var ayol. Belediye başkanı-
na bakar mısınız sakızları temizlemek
kolay değilmiş, bir de buna daha fazla
izin vermeyecekmiş, bu yüzden polis
denetimleri artacakmış. Şimdi sakız
yere atıldığı takdirde, başımıza neler
gelebilir düşünelim. İlk önce çocuklar
yere atılmış sakız gördü mü ne yapar;
sakız ağızda çiğnenirken sonunda pat-
latılan balonların cazibesini bildiğinden
ve sakızın renkli dünyasına da asla ya-
bancı olmadığından dayanamaz yerde

başkası tarafından çiğnenmiş sakızı
yerden kazıyarak alır. Sağ çeneden sol
çeneye doğru yavaştan atarak çiğne-
meye başlar. Başkanım sadece temiz-
lemek kolay değil diye düşündünüz
amma ve lakin uyardı demeyin ço-
cuk sağlığına da zararlı. Peki yetişkin-
ler ne yapar; yerdeki sakızı alıp tabi ki
yerden alıp hamur gibi yoğuracak hal-
leri yok, istemeden de olsa ayakkabı-
larıyla ezilmiş sakızı, acımadan yine
ezerler ama sakızın hıncı ağır olacak-
tır; çünkü artık ayakkabı tabanıyla bü-
tünleşip, asfaltla da yetişkinler bütün
haline gelmiştir. Tabi dahası var. Sa-
kızdan kurtulmak o kadar kolay mı,
sen istediğin kadar temizle, ayakkabı-
nın tabanında görmediğin muhtelif
yerlerinde sakızın bir parçası duruyor
halbuki. Ve final eve ayakkabıyla girdi-
niz ve artık halıda, yerlerde sakızdan

nasibini aldı. Hadi bakalım... Eh tabi
böyle sakızları temizlemek kolay de-
ğil. Kazı yapmak kolay olmasa gerek.
Başkanım bizim ülkeden sizin bu ör-
nek davranışınızı takdirle karşılayıp
arap sabunumuzla, neft yağını bizzat
gönderiyoruz.

Aslında biz de ülkece sakız polisini
devreye sokmak isterdik amma, bizim
ülkece temizlenmesi daha zor sakızla-
rımız var. Ne başkanlar geldi geçti,
yalnız gün geçtikçe sakızlarımızın ya-
pışkanları o kadar kalıcı boyutlarda ki
dünyanın bütün polislerini de diksene,
dezenfekt fonksiyonu en güçlü ilaçları
getirtsen, sonuç hep aynı.

Pınar
İstanbul

İshal

Burnumda güneş kaşınması
dudaklarında iki mısra derman yok
Anlar romantizm ishali
Birbirimizi peçeteyle okşarız

Atilla Ayata
İstanbul

Kurtuluş Parkı'nda

bir çiçek ki kırmızı
Kurtuluş Parkı'nda
bir kaldırım kıızı
taşıyor koynunda
incecik atletinin

zaptedemediği,
taşkın göğüslerinin tam ucunda
bir çiçek ki kırmızı,
hani göremiyorum
açık-saçık resimlerdeki, sansür yıldızı
buralara uğramamış anlaşılan;
sansürün altın makası
belki de torpilli bu kız,
belki de onların kıızı
öyle de havalı ki; sorma
han'fendi sanıyor kendini yosma
sorsan, belki de fit olacak,
bir soğuk gazoz, bir tosta

Ahmet Gönültaş
Ankara

Yuvarlanan Taş

TAB sayfalarımı karıştırırken bul-
dum. İki adet "temiz kağıdı". İkisinin
de üstünde "yukarıda kimlik bilgileri
bulunan kişinin -ki bu benim- adli sicil
kayı yoktur" yazıyordu. Bu hoşuma
gitti. Kaç zamandır şeytanla yanyana
yürüdüğümü düşünüyordum. Belki de
gerçekten yürümüştüm ama en azın-
dan hiç konuşmamıştık. Kağıtlar bunu
ispatlamıyor mu? Hayır hayır, kimseye
fikirini sormuyorum. Böyle rahatım.
Olayları olduğu gibi hatırlamak yerine
olduğunu düşündüğüm şekliyle hatırla-
mayı tercih ederim. Kağıtta da "te-
miz" yazıyor; o zaman sorun yok.
Tanrı öleli yıllar oldu ama kağıtlar
bundan bahsetmiyor. Hem iki tane
temiz kağıdım var, ikisi birden yanılı-
yor olamaz. Neyse dediğim gibi, raha-
tım. Fazla kaşımaya gerek yok. Bu
"temiz kağıtları" bana bir isteği hatırla-
ttı: Oldum olası polisiye roman yaz-
mak istemişimdir. Hani şöyle içinde
kan, bol vahşet, bol fahişe, bol bilme-
ce, birkaç namuslu adam bir kaçta na-
mussuz adam ve en azından bir tane
de katil olanlardan. Ama bir türlü ya-
zamadım daha doğrusu denemedim
bile. Beni bunu yapmaya dürtükleye-
cek şeyler aradım. Üçüncü sayfaları
okudum, tv'deki reality şovları seyret-
tim, son zamanlarda Popstar'a ağırlık
verdim ama çözülüyor zanneder.
Oysa failimeçhul dosyaların sayısını
emniyet bile tam olarak tutamıyor.
Mesela bu konuda bir ara Batman ba-
yağı aşama kaydetmişti. Seksen öncesi
dönemde bir gazete şöyle manşet at-
mış: "Bugün başkentte hiç araba çalın-
madı!" Batman'da da durum böyleydi.
Failimeçhul bir cinayet işlenmediği gün
bunun failleri itina ile aranıyordu.
Gerçi sonradan Batman'daki bu cina-
yetlerin failimeşhur cinayetler olduğu
ortaya çıktı ama araya milli maç girdi,
kimse fazla ilgilenmedi. Off of... Bir
polisiye roman yazmak bu ülkede ha-
kikaten zor iş. İlk önce bizde adam
öldürmek bir insanlık suçu olarak algı-
lanmaz, aksine bu övünülecek bir

olaydır. Hapishanelerde adam öldürenler saygıyla karşılanır. Dışarda da durum pek bundan farklı değildir. "Türkiyaaa seninle gurur duyuyor" sloganları bu kişilerle özdeşleşmiş hale gelmiştir. Medyayı da unutmamak gerekir. O da bu gurur tablosu içerisinde hemen kendine bir yer bulur. Mesela bir kaç sene önce seri cinayetler işlemiş bir genç yakalanmıştı. O zaman bir gazetemizin attığı gurur dolu manşeti hala hatırlarım: "İşte! Türkiye'nin ilk seri cinayetler işleyen katili!" Gözlerim yaşarmıştı valla. Ülke olarak ne kadar gururlandık, "Yaşasın! Artık bizde de seri cinayetler işleniyor", "adamin yedi leşi varmış!". Öldürülenlerin bir adı yoktur bizde, onlar "LEŞ"tirler.

Romanlarda katiller genelde para için öldürürler. Bizim favori sebebi-miz ise "namus için" olsa gerek. Tabi hemen ardından "din elden gidiyor", "vatan uğruna" ve "töre emri"ni sıralamam gerekir. Ayrıca romanda cinayeti işleyen bunu gizlemeye çalışmalıdır ki heyecanlı olsun; ama bizdeki gibi katil ilk sayfada çıkıp büyük bir övünçle "ben vurdum" derse o zaman o romanı kimse okumaz. Ama adam bunu derken rahat, ne de olsa arkasında zırt pırt af sıçan bir devlet baba ve katille kurbanı karıştırıp katillere "kader kurbanı" diyen bir toplum var. Böyle olunca da eli tetiğe gittiğinde çekmekte zorlanmadığı gibi bunu söylemekten de hiç çekinmiyor. Bir polisiye romanın diğer bir önemli unsuru da dedektiflerdir. Bunlar tümevarım yöntemini kullanarak ipuçlarını dikkatle birleştirirler sonra birkaç kadeh viski içerler, beyinleri aydınlanır ve olayı çözerler. Bizdeki uygulama bunun tam tersi: Bir cinayet işlendiği zaman polis olay yerine gider. Hemen bir polis bandı çekerler-ki Amerikan filmlerinin kazandırdığı güzel bir alışkanlıktır. Sonra adına "olay yeri inceleme" denilen ama daha çok "olay yeri yıkama temizleme" ekibi gibi çalışan bir ekip gelir. Bunlar etrafa şöyle bir bakarlar, ardından ellerine süpürgeleri alıp cinayet mahalini güzelleme temizlerler. Zaten temiz insanlardır bunlar, yerlerde öyle kan falan görünsün istemezler. Bu arada deliller falan kaybolmuş kimin umurunda. Ama, zaten bunun hiçbir önemi yoktur ki; ne de olsa adam TÜMDEN GELİYOR. İlk önce katili yakalayacak, ona öyle veya böyle suçunu itiraf ettirecek, oradan da tek tek delillere ulaşacak ve en sonunda da işin en eğlenceli kısmı olan "curcuna tatbikat" aşamasını da bitirip olayı çözecek. Ve yıllar sonra biz şöyle bir haber okuyacağız: "Suçsuz yere yirmi

sene hapis yattığı anlaşıldı!" Off of...

Türkiye'yi yuvarlanan bir taşla benzetiyorum; belki yosun tutmuyoruz ama giderek aşınıyoruz ve bir çoğumuz bu taşın bir parçası değiliz gibi davranıyoruz. Adam öldürmüş ve bir yarışmaya katılmış biri için "Ya, bu katil birinci olmamalı; topluma kötü örnek oluyor" diyoruz ama bırakın adam öldürmeyi katliam yapmış birini milletvekili seçebiliyoruz. Geçen dönem meclisimizde yirmiye yakın katil milletvekilimiz vardı. Ben, bu iki yüzlülüğü, bu vurdumduymazlığı bu taşın ve bu toplumun bir parçası olara içime sindiremiyorum. Biraz daha yazmaya devam edersem sağa sola küfür etmeye başlayacağım o yüzden de burada kesiyorum ve herkese selam ediyorum. Her nerede ölüyor veya öldürülüyorsunuz.

Seydi Şahin
İstanbul

Karçıçeğimsin

bir kar kütlesiyim, yerküreyi saran
sense inadına açan
karçıçeğimsin
kardelen...
bir denklemsin hiç çözülmeyen
çözümleri içinde saklayansın
alanları da...
beşinci mevsimimsin yaşanılmayan
yaşam kaynağımsın
havada, karada, denizde her yerdeniz
oksijen gibi soluduğumsun
su gibi yeşertenimsin sen benim...
gözlerin ay gibi parlak
yüzün güneş gibi yakıcı
yüreğin gökkuşağı gibi renkli
nasıl inkar edebilirim ki seni
sen düşün, ben gerçek
aşkımız hülyalı
gerçeğimsin benim, belki de yalanım
sen, sensin işte
düşte de, gerçekte de sevdiğimsin
benim platonik sevgilim

Yılmaz Doğan
Marmaris

Özür

Geçen sayı hayat hikayesini okuduğunuz sinema yazarı sevgili **Agah Özgüç** abimizin tanıtım yazısı teknik bir aksaklık nedeniyle yayınlanamamıştır. Bu vesileyle hem Agah Abi'mizden hem de okurlarımızdan özür dileyerek, geçen ay yayınlamadığımız tanıtım yazısını yayınlıyoruz.

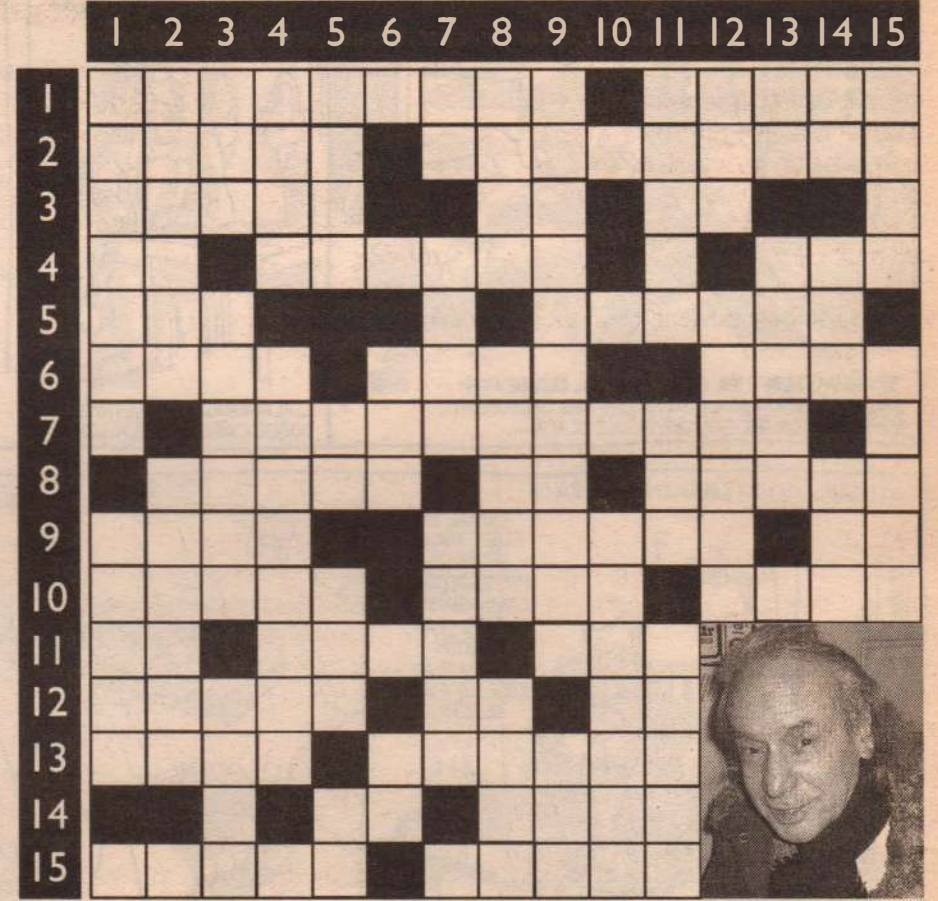
"O bir üstad...

O bir sinema yazarı...

O bir arşiv tutkunu... O bir hızlı yaşayan ve daima genç kalan... Dergimiz yazarı **Agah Özgüç** hayatını, aşklarını, sinema dünyasını, gece hayatını anlattı..."

Bulmaca Buldurmaca Paldır Kültür Doldurmaca

MEVLÜT GÜLVEREN

Soldan Sağa 1- Resimde fotoğrafı görülen geçen ayki sayımızda 40. sayfada yer alan sinema yazarımızın ad ve soyadı. - **Bir sıradağ.** 2- Güzel sanatların bir dalı. - **Şerif Gören'in** bir filmi. 3- Basmakalıp. - İngilizce Bay. - Bir nota. 4- Amerikunyum'un simgesi. - Seyrüsefer. - Bir otomobil firması. 5- İçki - Ağrı'nın bir ilçesi. 6- Arama kurtarma. - Bir organda birdenbire ortaya çıkan fizyolojik bozukluk. - Ezilmiş. 7- Cem Karaca'nın ünlü şarkısı. 8- Halil Ergün'ün memleketi. - ... avrat, silah. - Mal alıp karşılığında mal vererek ödeme. 9- Bir hastalık. - Artvin'in bir ilçesi. - Bir nota. 10- Bir erkek ismi. - Gerçek - Ergenlik 11- Bir renk. - Gemici çırağı. - Ters, bir ağaç. 12- Elbise. - Eski dilde su. - Bizmut elementinin simgesi. 13- Anlaşma. - İlaçla yapay olarak sağlanan ve vücutta bir veya birkaç görevin azalmasına yol açan uyku durumu. 14- Demirin simgesi. - keklğim / nedir çektiğim. 15- İlgı. - Giyinişinden, konuşma ve davranışlarından seviyesiz, dengesiz ve saf olduğu anlaşılan kimse.

Yukarıdan Aşağıya 1- Bir Yılmaz Güney filmi. - Bilgiçlik taslayan kimse. 2- Gelme eylemi. - Bir tür ek. 3- Gençlik (Bir James Dean filmi) - Doğu'da bir dağ. - Fikret (Gazeteci-Yazar) 4- Adını Sait Faik'in öyküsünden almış bir edebiyat dergisi. - Fermanı. 5- Kavur soyadlı ünlü bir yönetmenimiz. - Bir nota. - Güzel koku - Bir nota. 6- Kuk'un tersi. - Bir soru sözü. 7- Galyum'un simgesi. - İran'ın güneybatısında yaşayan halk veya bu halkın soyundan olan kimse. - Tatlandırıcı. 8- Okuma yazması olmayan. - Birkaç kelimelik tümce. - Marka, simge. 9- Kurtuluş Savaşı'ndaki ünlü direnişçilerden birisi. - Tarama özüllü. 10- Memoli'nin soyadı. 11- Moliere'in bir yapıtı. - Bir televizyon kanalı. - Çizilmiş. 12 - Yapma, etme. - Ve bunun gibi. 13- Olumsuzluk ön eki. - Toprağa çakılmak için hazırlanmış, ucu sivri çubuk. 14- Vilayet. - Kayınbirader. - Göğün en yüksek katı. 15- Anakara. - İçinde, görüntü ve seslerin kaydedildiği, gerektiğinde yeniden kullanılmasını sağlayan bir manyetik şeridin bulunduğu küçük kutu.

MART 2004 • AYDA BİR YAYIMLANIR • İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: METİN ÜSTÜNDAĞ
Genel Yayın Yönetmeni: METİN ÜSTÜNDAĞ • Genel Yayın Koordinatörü: HATİCE MERYEM
Haber Merkezi: AYHAN BOZKURT • MİNE SÖĞÜT • SİNAN SÜLÜN • YILDIZ BİLGİN BAYAZIT • EMRAH SERBES
Grafik Tasarım: SERDAR KARATAŞ • Dizgi: CEMAL VANLI • Genel Müdür: ORHAN AÇAR • Satış Müdürü: CÜNEYT AYDIN
Adres: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 Daire:7 Beyoğlu/İSTANBUL • Tel: 0212 293 32 77 - 78 • Fax: 0212 293 32 79
ISSN 1303 - 944X • Yayıncı: PAK Basın Yayın • Baskı: İllıcak Matbaası (0212 880 40 75) • Genel Dağıtım: DPP (0212 622 22 22)

YASAK AŞKIN HAYALI...

"SEVGİLİM/ ELBET BİR GÜN BİZİM DE... PEMBE PANTURLARI SİMSİKİ KAPALI, DUVARLARI SES GEÇİRMİYEN, MİNİ MİNNACIK BİR GARSONİYERİMİZ OLACAK...

...ALAFRANGA TUVALETİMİZDE DOĞURACAĞIN ÇOCUĞUMUZU...

...KIZ OLURSA ÇÖPE ATAR, ERKEK OLURSA CAMI ÖNÜNE BIRAKIRIZ.

SOKAK GÖÇMENİN HAYALI...

"CEMAL LAN/ ELBET BİR GÜN BİZİM DE... PENCERELERİNDE CAMI, GİRİŞİNDE KAPISI OLAN, BÜTÜN PERVAZLARI İZOLE BİR EVİMİZ OLACAK...

...ODALARINDA BOY BOY İSTİKBAL YATAKLARI, DOLABI RENGARENK OKSÜRLÜK ŞURUPLARIYLA DOLU YUVAMIZDA...

VAY BE! HAKKATEN ANNEN VACMIŞ SENİN Bİ ZAMANLAR YA! TABİ ÖLÜM NE SANDIN? SIKAK MI?

...ANNEMİZ OLURSA ÇORBA, BABAMIZ OLURSA SOBA İSTEYECEĞİZ...

"BOKUMCUĞUM/ ELBET BİR GÜN BİZİM DE... ETRAFINDA HASSAS İNSANLARIN KAYNADIĞI, ORMANDAN UZAK, DÖRT DUVARSIZ BİR EVİMİZ OLUR...

ORMANLARIN EMRİ KANUNLARIN KAVİTİLE BENÜMLE EVLENİYAMUSUN?

...BURAM BURAM ŞELTOKS KOKAN YUVAMIZDA BEN HER AKŞAM SANA SICACIK ARSENİK ÇORBASI PIŞIRIRIM...

BAK OĞUM! SEN AHA BURADA OLDUN. YERİNİ İYİ BELLE. YARIN BİRGÜN ÇOCUKLARINA ANNATIRSIN.

...ÇOCUĞUMUZUN ADINI; KIZ OLURSA İĞFAL, ERKEK OLURSA TECAVÜZ KOYARIZ.

ESKİDEN BERİ SOLCU OLANIN HAYALI...

"YOLDAŞIĞIM/ ELBET BİR GÜN BİZİM DE...

...EKİLİ TARIM ALANLARI, BAÇALARI (FİLTRELİ) DURMAKSIZIN TÜTEN FABRİKALARIYLA KIPKIRMIZI BİR ÜLKEMİZ OLACAK... VE MEYDANLARINDA MARS SÖYLEYEN BİLİNCİ PROLETERLERİMİZLE BİRLİKTE SONSUZA DEK ÇELİŞMEDEN YAŞAYACAĞIZ...